

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a

SESIUNEA a II-a ORDINARĂ – APRILIE 2015

Ședința din ziua de 3 aprilie 2015

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 2
2. Dezbateră și adoptarea proiectului de Lege nr.97 din 25 martie 2015 privind instituirea medaliei jubiliare „70 de ani de la încheierea Războiului al Doilea Mondial”. Proiectul nr.97 a fost dezbătut inițial în ședința anterioară. 3–6
3. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.75 din 16 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul fiscal – art. 123; Legea pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal – art.4.*) 6–13
4. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.63 din 11 martie 2015 pentru completarea art. 96 lit. b) al Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997. 13–20
5. Dezbateră proiectului de Hotărîre nr.93 din 23 martie 2015 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pe anul 2015. Procedura de vot a proiectului nr.93 se transferă pentru o ședință ulterioară. 20–35
6. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.262 din 2 iulie 2014 privind numirea în funcția de Avocat al Poporului și în funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului. Domnul Mihail Cotorobai a fost numit în funcția de Avocat al Poporului. Candidatura doamnei Jana Costachi nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi numită în funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului. 35–37
7. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.105 din 31 martie 2015 cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului (*Olga Guțuțui, Dragoș Vicol.*) 37–55
8. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.1 din 21 ianuarie 2015 pentru completarea articolului 11 din Legea 55–105

nr.764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

9. Dezbaterile și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege 105–116 nr.28 din 10 februarie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea Curții de Conturi – art.8, 30; Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale – art. 54*).
10. Dezbaterile și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege 116–119 nr.112 din 1 aprilie 2015 privind modificarea articolului 6¹ din Legea cu privire la medicamente nr.1409-XIII din 17 decembrie 1997.
11. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.76 din 16 martie 2015 privind stabilirea unei date privind organizarea alegerilor locale generale.

Ședința începe la ora 10.03

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Onorat plen,

Bună dimineața.

Avem o solicitare din partea Comisiei juridice, numiri și imunități de a desfășura ședința comisiei și pentru aceasta au nevoie de 10 – 15 minute.

Doamnă Raisa Apolschii,

Este adevărat, de 10 – 15 minute aveți nevoie pentru ședința comisiei?

De aceea, propunerea este să începem la 10.15 sau 10.20, dacă nu aveți nimic împotriva. După cum văd nu e nimeni împotriva. Atunci ne revedem la 10.15.

Comisia juridică, numiri și imunități vă rugăm frumos să vă convocați atunci de urgență, aveți la dispoziție 15 minute.

*

* * *

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Onorat plen,

Este 10 și un sfert. Dacă putem să revenim la lucrările noastre și vă rog frumos să reveniți la loc.

Secretariatul este rugat să anunțe prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – *șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:*

Doamnelor și domnilor deputați,
Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 100 de deputați, și-au înregistrat prezența 93 deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Violeta Ivanov – deplasare, Savva Oleg, Ceban Ion, Dodon Igor, Vlah Irina, Dudoglo Nicolai.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Ședința este deliberativă. Vă rog să onorăm Drapelul de Stat al Republicii Moldova. (*Se onorează Drapelul Republicii Moldova.*)

Vă mulțumesc.

Onorat plen,

Continuăm ședința cu ordinea de zi aprobată pentru data de 3 aprilie 2015.

De ieri au rămas unele chestiuni de discutat ce țin de aprobarea acelei medalii comemorative, o să trecem la acest subiect în timpul cel mai apropiat.

Au parvenit în prezidium câteva solicitări de modificare a ordinii de zi, dar, potrivit Regulamentului, știți foarte bine că-s doar excepții, nimic urgent, nimic prioritar, poate să rămână în procedură ordinară.

De aceea, dacă nu e nimic, dacă nu aveți nimic împotriva, să revenim la discuții, mai ales că avem informații noi de la Comisia națională de heraldică și Ministerul Apărării, ce țin de continuarea discuției pe subiectul proiectului nr.97.

Vă rog frumos,

Domnul Cimbriciuc,

Dacă puteți să ne prezentați ceea ce ați ajustat sau discuțiile care au fost la Ministerul Apărării și Comisia națională de heraldică.

Domnul Alexandru Cimbriciuc – *viceministru al apărării:*

...Ministerul Apărării va prezenta modelul ajustat, al medaliei comemorative „70 de ani de la victoria asupra fascismului în cel de-al Doilea Război Mondial”.

Proiectul distincției a fost elaborat și susținut de Comisia națională de heraldică, Centrul Național de Terminologie recomandă următoarea variantă de denumire a medaliei comemorative „70 de ani de la victoria asupra fascismului în cel de-al Doilea Război Mondial”.

Modelul ajustat al medaliei respective nu necesită alocări ale mijloacelor financiare suplimentare și, reieșind din acest context, propunem de a fi supus la vot această inițiativă în primă și a doua lectură.

Și doresc să mulțumesc domnului vicepreședinte al Comisiei naționale de heraldică, Silviu Tabac și Centrului Național de Terminologie, director Inga Druță, pentru munca depusă, devotament și disciplină militară.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim pentru faptul că ați găsit soluțiile tehnice.

Pe acest subiect...

Domnul Alexandru Cimbriciuc:

Vreau să vă prezinte deci în forma care este prezentată, va avea acest model, dumneavoastră îl aveți la... da, bun.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Înainte de a supune la vot, domnul Neguță, dacă e strict la subiectul respectiv.

Vă rog frumos.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc.

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

În demersul adresat de către Viorel Cibotaru Parlamentului este expresia aceasta – numirea medaliei comemorative și cuvântul „fascismului” cu litera „f” mare.

Desigur, că pe medalie toate literele sînt de aceeași mărime, dar în document litera aceasta trebuie să fie mică. Sînteți de acord?

Domnul Alexandru Cimbriciuc:

Domnule deputat,

Noi v-am propus modelul care este aprobat.

Domnul Andrei Neguța:

Eu nu vorbesc de model.

Domnul Alexandru Cimbriciuc:

Este o părere a dumneavoastră, noi avem o altă părere, deci aici...

Mulțumesc.

Domnul Andrei Neguța:

Nu din punct de vedere lingvistic, eu am în vedere. De ce cuvântul acesta trebuie să se înceapă cu literă mare? Lămuriți-mi, vă rog.

Domnul Alexandru Cimbriciuc:

Va fi cu literă mică.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Stați puțin.

Să vedem ce ne spun și colegii di...

Microfonul 2 vă rog.
Vă rugăm frumos, domnul Tabac.

Domnul Silviu Tabac – *vicepreședintele Comisiei naționale de heraldică*:
În descrierea aprobată este cu literă mică, e o greșeală undeva, când s-a întocmit documentul.

Domnul Andrian Candu:
Deci, o greșeală tehnică.

Domnul Silviu Tabac:
Da.

Domnul Andrian Candu:
Dacă nu mai sînt alte precizări și discuții la acest subiect.
Luînd în considerare...
Domnul Voronin,
Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:
Eu cer ca raportorul să ne explice, totuși, coroana aceasta pe medalie cum se numește corect?

Domnul Alexandru Cimbriciuc:
Domnule Președinte,
În forma inițială coroana a existat.
Din punct de vedere tehnic și mărimea acestui medalion, care are 30 de milimetri, deci în contextul textului expus, coroana nu se încadrează.
Deci aici a fost o problemă și ieri dilema respectivă a fost discutată în Parlament 2 ore și jumătate.

Domnul Vladimir Voronin:
Înseamnă că pe medalia în original n-o să existe nici un fel de coroană, da?

Domnul Alexandru Cimbriciuc:
Nu, n-o să existe.

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumim frumos.
Luînd în considerare și discuțiile care au fost ieri, legate de caracterul legii, tipul legii, că-i o lege ordinară și va fi votată într-o singură lectură, cu votul majorității celor prezenți, 47 la număr trebuie să fie.
Supun votului proiectul de Lege privind instituirea medaliei comemorative „70 de ani de la victoria asupra fascismului în cel de-al Doilea Război Mondial”.
Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Numărătorii pe sectoare,
Vă rog frumos, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 77 de voturi, proiectul de Lege nr.97 din 25 martie 2015 privind instituirea acestei medalii comemorative a fost votat și adoptat.

Vă mulțumim frumos.

Mulțumim celor de la Ministerul Apărării, Comisia națională de heraldică și Centrul Național de Terminologie pentru operativitate și pentru eforturile depuse ca, în timp record, să aibă consultări și clarificări tehnice.

În continuare, propunem spre examinare proiectul de Lege nr.75 din 16 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prezintă proiectul domnul viceministru al finanțelor Simion Botnari.

Domnul Simion Botnari – viceministru al finanțelor:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege de modificare a articolului 123 alineatul (7) din Codul fiscal, precum și a articolului 4 din Legea 1054 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal.

Prezentul proiect de lege are drept scop acordarea posibilității agentului economic de a comercializa mărfurile supuse accizelor, care au fost marcate cu timbru de acciz de model vechi pînă la epuizarea stocului acestora.

Această acțiune de modificare survine ca urmare a emiterii Hotărîrii nr.17 de către Curtea Constituțională prin care declară neconstituțional alineatul (7) al articolului 123 din Codul fiscal.

În acest sens, reieșind din faptul că legiuitorul a atribuit Guvernului competența de a stabili modul de procurare și de utilizare a timbrelor de acciz, considerăm necesară acordarea posibilității agentului economic de a epuiza stocurile de mărfuri marcate cu timbru de acciz de model vechi.

Rog susținerea acestui proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebări autorilor.

Domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc.

Întrebarea mea e, prima întrebare: Care era necesitatea de a schimba modelul timbrelor?

Domnul Simion Botnari:

Mulțumesc de întrebare.

Domnule deputat,

În general, introducerea timbrului de acciz este o modalitate de securizare de circulație a anumitor tipuri de produse cu un risc sporit de contrafacere, precum și de neplată a accizelor.

Respectiv, la etapa când s-a făcut modificarea, scopul principal a fost de a conferi o securitate sporită acestor produse.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Aveți precizare sau a doua întrebare?

Domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Da, mulțumesc.

Și atunci, dacă noi înțelegem așa că puteau să se falsifice mai ușor aceste timbre, atunci care este garanția că ele o să se termine cândva, că stocul se termină?

Domnul Simion Botnari:

Există. Mersi de întrebare.

Există o normă a Codului fiscal, care expres stabilește că la punerea în aplicare a altor timbre de acciz Serviciul Fiscal este abilitat cu dreptul și cu obligația, mai corect spus, de a face o inventariere de stoc existent și de a stabili exact câte produse sînt aplicate cu timbru vechi.

Respectiv, este o limită de plasare de produse cu timbru de acciz vechi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Lipskii,

Mai avei ceva de precizat?

Domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc.

Deci dumneavoastră cunoașteți stocul? Este cifra?

Domnul Simion Botnari:

Da, ca urmare...

Domnul Oleg Lipskii:

Puteți s-o numiți?

Domnul Simion Botnari:

Da, sigur. Ca urmare a ultimei adresări, care a fost formulată în comisia de profil, noi am făcut o evaluare, există doar la un singur operator economic un astfel de stoc care și... mă rog, a sesizat problema neconstituționalității.

Stocul existent este 334 de mii de pachete de țigări la moment aplicate cu... și este doar la un singur operator economic care nu a reușit să comercializeze în termenul expres stabilit anterior un an de zile de la momentul modificării timbrelor de acciz.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Voronin,

Vă rog.

Domnul Vladimir Voronin:

Domnule raportor,

Din când în când apare în presă informația că se depistează bancnote false, lei, altă valută care circulă în Moldova.

Ce informație aveți dumneavoastră referitor la aceste timbre de acciz? Se poate de produs false, ca să fie prelungite stocurile acestea pînă la infinit mai departe?

Ce aveți, de fapt, nu că informație, dar ce aveți concret pînă astăzi? Aceste timbre au fost cîndva falsificate, în ce proporții?

Domnul Simion Botnari:

Noi chiar recent am avut o ședință cu..., temeiul acestei ședințe a fost modificarea valorii de acciz. Respectiv, una din problemele care au fost discutate cu importatorii și producătorii este dacă ei au sesizat careva contrafaceri pe domeniul lor.

Respectiv, operatorii economici nimeni nu a sesizat o astfel de problemă. Noi nu avem așa problemă existentă anume la produsele de tutun.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Brega,

Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule ministru,

Spuneți-mi, vă rog, două întrebări am la dumneavoastră.

Prima. Gradul de securitate a timbrelor noi și vechi care-i mai sporit, timbre noi sau timbre vechi?

Domnul Simion Botnari:

Sigur că oricare introducere a unui nou timbru de acciz presupune, în primul rînd, o securizare suplimentară a acestor timbre de acciz, ceea ce presupune că de

fiecare dată se încearcă de a introduce tehnologii mai noi și mai moderne în vederea evitării posibilității de contrafacere a acestor produse.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Brega,
Continuați, vă rog.

Domnul Gheorghe Brega:

Păi, în așa caz, pentru a păstra securitatea și a produselor, n-ar fi mai corect ca statul să retragă timbrele vechi și să dea unele noi? Pentru că în cazul contrar noi avem, acele pot fi falsificate mai mult. Azi sînt 330, mîine o să fie 480 de mii și tot așa mai departe.

Retrageți timbrele vechi, înmînați-i omului timbrele noi, care au gradul de securitate mai mare, și atunci o să dispară întrebarea.

Și am acuș a doua întrebare. La articolul 2 alineatul (7²), mărfurile supuse accizelor care sînt pasibile marcării obligatorii cu timbru de acciz și care au fost marcate cu timbre de acciz de model vechi pot fi comercializate pînă la epuizarea stocului acestuia.

Deci dar cum rămîne cu termenul de valabilitate a mărfii? Trebuie de adăugat, probabil, dacă mărfurile nu depășesc termenele de valabilitate.

Tutunul tot are termen de valabilitate și este jumătate de an la unele țigări. La altele este 8 luni, la altele 3 luni. De aceea, noi trebuie să introducem.

În cazul cînd noi permitem cu acciz, cu timbrele vechi, marfa veche, atunci, mă scuzați.

Domnul Simion Botnari:

Mersi de întrebare.

Este o remarcă foarte corectă. Eu sînt mai mult ca sigur că această redacție poate fi prevăzută în lectura a doua, în condiția în care alt act normativ nu prevede expres problema dată, punerea în circulație a mărfurilor cu termen expirat.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Brega,
În continuare.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Deci dumneavoastră în lege stipulați clar că pînă la epuizarea stocului și atunci pînă la epuizarea stocului, așa scrie articolul 2 alineatul (7²), epuizarea stocului, dar el poate să epuizeze și termenul de valabilitate să nu fie valabil.

Domnul Simion Botnari:

OK.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Ștefan Creangă,

Vă rog frumos, pentru o precizare, ca și președinte al comisiei responsabile.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule deputat Brega,

Noi subiectul l-am discutat la comisie. Această intervenție va fi efectuată pentru lectura a doua. Noi discutăm doar conceptul.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult pentru precizare.

Domnul Brega,

Vă mulțumim.

Doamna Greceanîi,

Vă rog frumos.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Eu cred că dacă dumneavoastră deja aveți datele, fiindcă când ați raportat la comisie nu erau datele precise: câte timbre, care este stocul, poate noi aici, în lege, arătăm concret stocul acestor timbre de acciz și gata.

Și sînteți securizat și dumneavoastră, și toată lumea știe precis despre ce este vorba.

Domnul Simion Botnari:

Noi... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ei, lasă, învățați-mă... Știu.

Domnul Simion Botnari:

Noi am fi de acord cu o astfel de prevedere, pentru că, inițial, Guvernul a vrut să-și securizeze prin faptul limitării acestui termen, dar mă tem că Curtea Constituțională anume s-a referit de problema îngrădirii asupra unui drept de proprietate și atunci prin faptul că noi ne referim doar la problema dată nu rezolvăm problema de constituționalitate, invocată de Curtea Constituțională.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Greceanîi,

În continuare, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanii:

Atunci care este securizarea? Că n-o să fie falsificate aceste 334 și n-o să se dubleze și ce o să faceți dumneavoastră cu aceasta?

Domnul Simion Botnari:

Noi, în primul rând, ne propunem să folosim foarte clar mecanismul ... prin lege evaluarea stocurilor, la fiecare etapă de introducere a noilor accize evaluarea stocurilor și o transparentizare integrală a acestui circuit.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Da, mersi.
Domnule raportor,
Spuneți, vă rog, vorba este despre stocurile mărfurilor marcate ori stocurile mărfurilor și mărcii care au fost cumpărate?

Domnul Simion Botnari:

Este vorba de împreună, stocul mărfurilor accizate, cu produs accizat.

Domnul Oleg Reidman:

Și timbrele care au fost procurate.

Domnul Simion Botnari:

Exact. Exact.

Domnul Oleg Reidman:

De ce Serviciul Fiscal nu face schimbări de timbre vechi în timbre noi?
Aceasta-i simplu.

Domnul Simion Botnari:

Eu cred că noi vorbim despre procese tehnologice care se exercită la momentul fabricării, însăși aplicarea timbrelor. Noi vorbim despre produse pe care deja sînt aplicate timbrele și care presupun că nu poate fi printr-o formă simplă de a fi...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
În continuare.

Domnul Oleg Reidman:

Aceasta-i clar. Timbrele sînt plasate la mărfuri ori noi avem un stoc de timbre care au fost cumpărate, dar nu pot... nu au fost puse, nu au fost folosite.

Domnul Simion Botnari:

Nu. Noi problema am sesizat-o vizavi de faptul că ele au fost aplicate pe aceste mărfuri accizate.

Domnul Oleg Reidman:

Aha. Numai mărfuri cu timbre.

Domnul Simion Botnari:

Exact. Exact.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim pentru clarificări.

Întrebări nu mai sînt la autor.

Vă mulțumim frumos, domnule ministru.

În continuare, îl invităm pe domnul Ștefan Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să prezinte raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi deputați,

Onorată asistență,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu drept de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege prevede modificarea Codului fiscal și completarea Legii pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal avînd ca drept scop stabilirea normei prin care agentul economic are dreptul să comercializeze mărfurile supuse accizelor care au fost marcate cu timbru de acciz de model vechi pînă la epuizarea stocului de mărfuri.

Această propunere legislativă este înaintată de către Guvernul Republicii Moldova în vederea ajustării cadrului legal în contextul Hotărîrii Curții Constituționale nr.17 din 29 mai 2014 privind excepția de neconstituționalitate a punctului 2 din Hotărîrea Guvernului nr.243 privind aplicarea „Timbrului de acciz. Marca comercială de stat” și „Timbrul de acciz” de tip nou.

În acest sens, ținem să menționăm că potrivit hotărîrii menționate a fost declarat neconstituțional alineatul (7) al articolului 123 din Codul fiscal care prevede termenul de un an pentru comercializarea mărfurilor supuse accizelor care au fost marcate cu timbru de acciz de model vechi.

Pornind de la cele expuse, comisia susține conceptual proiectul de lege și îl propune spre examinare plenului Parlamentului pentru prima lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei? Întrebări nu sînt.

Vă mulțumim frumos, domnule Creangă.

Vom supune votului proiectul de Lege nr.75 din 16 martie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul fiscal, Legea pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal), pentru primă lectură.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea din acei prezenți. Proiectul de lege a fost votat în prima lectură.

Domnule Bolea,

Vă rog frumos.

De procedură.

Domnul Vasile Bolea:

De procedură.

Domnule Președinte,

Am văzut în sală au votat doar membrii Frațiunilor PLDM și PD. Deci nu este majoritatea. Vă rog mult.

Domnul Andrian Candu:

Este adevărat. Rectific și mai supun o dată votului, cu rugămintea să fie anunțate rezultatele pe sectoare.

Vă rog frumos, cine este pentru să votați.

Și, numărătorii pe sectoare, să dea rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 1 vot.

Sectorul nr.2 – 23 de voturi.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Proiectul de lege nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru primă lectură și, respectiv, a fost respins. (*Rumoare în sală.*)

Următorul proiect de lege pentru examinare este proiectul de Lege pentru completarea articolului 96 al Codului fiscal, nr.63, înregistrat la data de 11 martie 2015. O inițiativă legislativă din partea deputaților.

Cine dintre autori?

Domnule Balan,

Vă rog frumos prezentați proiectul.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în scopul îmbunătățirii cadrului legal în vederea ajustării și concretizării aspectelor fiscale aplicate la importul mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova.

În acest sens, ținem să menționăm că potrivit articolului 96 litera b) liniuța a cincea al Codului fiscal stipulează ca la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificială,

produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova se aplică cota redusă a TVA în mărime de 8%.

Totodată, norma legală menționată nu prevede specificarea concretă a pozițiilor tarifare pentru care urmează a fi aplicată cota redusă a TVA, pe care motiv organele Serviciului Vamal al Republicii Moldova la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova aplică cota-standard a TVA în mărime de 20%.

Prin urmare, inițiativa legislativă vine să deblocheze situația creată fiind expres expuse pozițiile tarifare pentru care urmează a fi aplicată cota TVA de 8%, iar celelalte neexpuse se va aplica cota-standard a TVA.

Ținem să atragem atenția că Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.218-XV din 01.06.2001 prin care a ratificat Protocolul de aderare a Republicii Moldova la Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, semnat la Geneva la 8 mai 2001.

Totodată, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.1035 din 16.10.2000 privind îndeplinirea angajamentelor asumate de Republica Moldova față de Organizația Mondială a Comerțului la elaborarea și promovarea politicii fiscale se va ține cont de faptul că:

- în toate legile, regulamentele și prescripțiile ce se referă la vânzarea, oferta, cumpărarea, transportul, distribuția și utilizarea pe piața internă a produselor de import, acestora nu li se aplica un tratament mai puțin favorabil decât produselor similare autohtone;

- produselor de import nu le vor fi aplicate, în mod direct sau indirect, taxe interne sau orice alte impozite interne, mai mari decât cele aplicate, direct sau indirect produselor autohtone.

Comunicăm că, odată ce au început lucrările de primăvară în sectorul agricol, producătorii agricoli sînt impuși să suporte cheltuieli suplimentare la achiziționare, în special, a materialului semincer și săditor care urmează a fi semănat și sădit și la care se aplică cota TVA de 20%, în pofida faptului că legea prevede aplicarea de TVA în mărime de 8%.

Astfel, în condițiile actuale de aplicare a normelor existente în legea Republicii Moldova, pentru tratament fiscal inechitabil față de unii agenți economici poate fi sesizată de către alte state prin intermediul Organizației Mondiale a Comerțului pentru a soluționa problema invocată.

Pornind de la cele expuse, solicităm respectuos susținerea proiectului de lege și adoptarea acestuia cît mai urgent posibil.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Balan.

Întrebări în adresa coautorului?

Domnule Brega,

Poftiți.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Două întrebări. Prima. La pozițiile tarifare zero, 20, 900, 110 este vorba de carne proaspătă, refrigerată ș.a.m.d. Deci la importul de carne proaspătă, înghețată, refrigerată, dacă noi punem TVA 8%, cum o să păstrăm producătorii noștri... cum o să-i... producătorii noștri autohtoni cum o să se apere de așa ceva, când ei plătesc 20 la sută?

Domnul Ion Balan:

Domnule deputat,

Vreau să vă spun că atunci când a fost deci inițiată această inițiativă legislativă s-a ținut cont de toată producția autohtonă din fitotehnie, horticultură și zootehnie care se produce în Republica Moldova. Și au fost indicate în inițiativa legislativă deci inclusiv pozițiile tarifare și pentru carne congelată, refrigerată ș.a.m.d.

După mai multe discuții pe care le-am avut și în comisie, și cu Ministerul Finanțelor, și cu alte comisii, deci am ajuns la o concluzie că reducerea cotei de TVA la carne și toate tipurile de carne va diminua, în primul rând, foarte mult bugetul de stat. Pe de altă parte, vor crea, cu adevărat, condiții mai complicate pentru producătorii autohtoni, ca în final, prin avizul Guvernului, care va fi prezentat de către comisia de fond și care a examinat deci aceste propuneri, pînă la urmă deci a rămas din zootehnie doar pozițiile tarifare ce țin de animalele de prăsilă, ce țin de materialul reproductiv pentru înnoirea șeptelului de animale în Republica Moldova și de a fortifica deci un soi de păsări, animale cu productivitate mai înaltă.

Tot ce ține de carne, tot felul de carne sînt rămase la cota de 20.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Brega – în continuare.

Domnul Gheorghe Brega:

Deci lobbyismul acesta pentru importatorii de carne înghețată, refrigerată ș.a.m.d. a fost scos.

A doua este o mică doleanță. Iată, aici, în nota informativă „în special, a semințelor ce urmează a fi plantate pentru care se aplică cota TVA de 20%, necățînd la faptul...”. Scoateți cuvîntul „necățînd”, „în pofida faptului”, „cu toate că”, dar acesta este oleacă... nu seamănă a Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Mudreac,

Vă rog frumos.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule deputat,

Dumneavoastră ați început pe o notă că este începutul anului agricol și este problema cu materialul semincer și alte necesități pentru începerea anului agricol. Pe nota aceasta, sub acest pretext sînt impuse: carnea proaspătă, carnea refrigerată, carnea congelată. Ne argumentați faptul, pentru că vor fi pierderi la bugetul de stat, din acest motiv este necesar de a include.

Din partea opusă, noi facem o gălăgie atît de mare, pentru că Republica Moldova are interdicție la exportul de carne, din care motiv se pierd sursele la buget. De aici, noi promovăm importul de carne.

Care este sensul în proiectul dat? Ori apărăm producătorii autohtoni și le facem condiții pentru a exporta carnea din țară, sau creăm condiții pentru importul de carne în țară.

Domnul Ion Balan:

Domnule deputat,

Proiectul de lege nicidecum nu are ca scop promovarea importului. Deci noi fără să vrem, importurile de carne în Republica Moldova sînt mult mai mari, de 2 – 3 ori mai mari decît exporturile pe care le putem noi face la ziua de astăzi. Noi trebuie să ne implicăm în a dezvolta sectorul zootehnic și să ajungem la aceea ca să putem exporta mai mult decît importa. La moment este piață care reglează aceste lucruri. De aceea 20% TVA rămîne pentru carne atît la import, cît și pentru livrarea pe teritoriul țării pentru producția autohtonă.

Domnul Andrian Candu:

În continuare domnul Mudreac.

Vă rog frumos.

Domnul Radu Mudreac:

Dumneavoastră vă contraziceți. Atunci haideți să creăm condiții legislative pentru importul de material reproductiv, anume pentru animalele de prăsilă pentru a dezvolta ramura dată, ca să avem potențial de export. În caz contrar noi blocăm importul și ... Aceasta este.

Domnul Ion Balan:

Păi, domnule deputat,

Eu am explicat. Deci pentru animalele de prăsilă, pentru materialul reproductiv noi am propus ca în acest proiect de lege să fie deci aplicată taxa de 8%, pentru ca să putem da un impuls sectorului zootehnic în a se dezvolta și a produce cît mai multă producție în acest domeniu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Întrebări nu mai sînt în adresa coautorului.

Vă mulțumim frumos, domnule Balan.

În continuare îl invităm la tribuna principală pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru completarea articolului 96 litera b) al Codului fiscal, înaintat cu drept de inițiativă legislativă de către deputații în Parlament și comunică următoarele.

Actualmente articolul 96 litera b) liniuța a cincea din Codul fiscal stipulează că la producția de fitotehnie și horticultură în formă naturală, produse de zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, produsă, importată sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova se aplică cota de TVA în mărime de 8%. Totodată, norma menționată nu prevede specificarea concretă a pozițiilor tarifare pentru care urmează a fi aplicată cota redusă a TVA.

Astfel, inițiativa legislativă prevede completarea articolului sus-menționat cu poziții tarifare care se referă la producția de fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, produsă, importată sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova.

Modificările propuse sînt necesare în vederea respectării prevederilor Legii nr.218 prin care a fost ratificat Protocolul de aderare a Republicii Moldova la Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, semnat la Geneva 8 mai 2001, precum și a Hotărîrii Guvernului nr.1035 din 2000 privind îndeplinirea angajamentelor asumate de Republica Moldova față de Organizația Mondială a Comerțului la elaborarea și promovarea politicii fiscale.

Comisia agricultură și industrie alimentară și Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice propun de a exclude poziția „carne”, excepție fiind producția din zootehnie de reproducere.

Avizul Guvernului Republicii Moldova este pozitiv, fiind propusă o nouă redacție a articolului unic din proiectul de lege, inclusiv ajutarea la prevederile Legii nr.172 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor.

Astfel, Guvernul Republicii Moldova propune aplicare cotei reduse a TVA de 8% doar la animalele vii destinate reproducerii, legume, inclusiv sfecla de zahăr și fructe în stare proaspătă sau refrigerată și cereale, fapt acceptat de comisie.

Comisia susține conceptual proiectul de lege, iar pentru a doua lectură textul proiectului este racordat cu pozițiile tarifare stipulate în Legea nr.172 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor. Proiectul de lege redactat se anexează la prezentul raport.

Pornind de la cele expuse, comisia susține proiectul de lege și-l propune spre examinare plenului Parlamentului pentru aprobare în primă și a doua lectură ca fiind lectură finală.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Brega,
Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule Creangă,

Nu-i o întrebare, dar o solicitare. Eu înțeleg că în lege pozițiile acestea tarifare dumneavoastră le puneți prin cifre, când te uiți la lege sînt numai cifre. Eu nu știu dacă 90 la sută, prin care mă regăsesc și eu, ce reprezintă cifrele acestea.

În nota informativă ați putut scrie mai detaliat ce reprezintă cifra cutare – acesta e grupul de semințe, cifrele cutare – e grupul acela ș.a.m.d. Scrieți în nota informativă. Pentru că sub cifrele acestea se ascund atîtea lucruri care pe urmă se poate foarte mult de manipulat.

De aceea, rugămintea mea ca următorul proiect de lege în nota informativă să fie cît de cît dată informația ce reprezintă.

Eu sînt sigur, 90 la sută nu înțeleg ce-i ...

Domnul Ștefan Creangă:

Obiecția e acceptată, domnule deputat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Luînd în considerare că nu mai sînt alte întrebări în adresa comisiei, vă rog frumos, domnule Creangă, vă mulțumim

Și comisia a propus, la fel și autorii să fie votul în primă și a doua lectură. Pînă la vot, însă, avem o luare de cuvînt.

Domnul Balan.

Vă mulțumim.

Din partea fracțiunii sau ...

Domnul Ion Balan:

Stimați colegi,

Agricultura a fost, este și va rămîne pe viitor ramura strategică a economiei naționale din Republica Moldova. În acest context, Parlamentul, Guvernul, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare sînt acele instituții ale statului care trebuie să asigure dezvoltarea permanentă și modernizarea acestui sector.

În țările europene agricultura este, cu adevărat, o prioritate națională la care se atrage o atenție sporită și această ramură produce și asigură siguranța alimentară a populației, materie primă pentru industria prelucrătoare, export și venituri la buget.

În Republica Moldova unica și cea mai importantă ramură a economiei naționale este anume agricultura cu cele 2 milioane de hectare de terenuri agricole, cu o bonitate înaltă, care poate oferi cele mai multe locuri de muncă și care necesită sprijinul nostru permanent, pentru că de aici se pornește totul: industria, comerțul, exportul și altele.

În ultimii 4 – 5 ani de zile s-au întreprins mai multe acțiuni concrete în dezvoltarea și modernizarea agriculturii. Chiar dacă mai sînt și persoane care încearcă să implice agricultorii în diferite jocuri politice, astăzi agricultura Republicii Moldova arată cu totul altfel.

În primul rînd, prin politicile Guvernului din ultimii ani s-a investit mult în tehnica modernă cu care astăzi se face agricultură performantă. S-a investit și în sisteme de irigare, în construcția de sere, în infrastructura post recoltară, în plantațiile multianuale noi și multe altele.

Aici statul și-a adus aportul considerabil prin sistemul de subvenționare care a constituit în ultimii 5 ani în jurul de aproximativ 3 miliarde de lei. Și, de asemenea, prin proiectele de asistență externă, conexe dezvoltării sectorului agroalimentar, cum ar fi:

Proiectul „Agricultura Competitivă” (MAC-P), Banca Mondială, Guvernul Suediei și Guvernul Republicii Moldova, cu un buget de 28,4 milioane de dolari;

Competitivitatea Agricolă și Dezvoltarea Întreprinderilor (ACED) finanțat de (USAID), cu un buget de 15,9 milioane de dolari;

Proiectul 2 KR finanțat de Guvernul Japoniei, cu un buget de 21 milioane de dolari;

Programul Rural de Reziliență Economico-Climatică Incluzivă (IFAD-VI), finanțat de (IFAD), buget de 26 milioane de dolari;

Tranziția la Agricultură Performantă, finanțat de MCA-Moldova, cu un buget de 102 de milioane dolari, Proiectul „Provocările mileniului”;

Programul de Restructurare a Sectorului Vitivinicol, finanțat de Banca Europeană de Investiții, cu un buget de 75 de milioane de euro;

Proiectul „Utilizarea eficient a combustibilului solid din biomasă”, finanțat de Guvernul Japoniei, bugetat cu 17 milioane de dolari;

Proiectul tehnic, finanțat de Guvernul Republicii Moldova, „Mecagro” cu un buget de 100 milioane de lei.

De asemenea, proiecte de asistență externă ce urmează a fi demarate în viitorul apropiat, cum ar fi: creditul de la Guvernul Poloniei pentru 25 de ani de 100 milioane de euro; Proiectul „Livada Moldovei” care a fost votat recent în Parlament, finanțat de Banca Europeană de Investiții, cu 120 milioane de euro; Programul ENPARD Moldova, finanțat de Comisia Europeană, un grant de 53 de milioane de euro pentru 3 ani și proiectul Guvernului Danemarcei „IFAD” de 5,3 milioane de dolari – credite pentru ... cu elemente de grant pentru tinerii antreprenori din sectorul agricol. Aceste proiecte sînt accesibile pentru toți cei cointeresați de a investi în afacerile din agricultură.

Totodată, vreau să menționăm că atât Guvernul, cât și Parlamentul Republicii Moldova și în special deputații din cadrul Comisiei agricultură și industrie alimentară au venit și cu alte inițiative legislative în ultimul timp, prin care au fost aprobate mai multe facilități pentru agricultori cum ar fi: posibilitatea legală de utilizare a apelor subterane pentru irigare, scutirea de TVA la procurarea tehnicii agricole, reducerea TVA la producția agricolă de la 20 la 8%.

Astăzi prin inițiativa legislativă prezentată se aduce în cadrul legal și prevederile Acordului semnat de Organizația Mondială a Comerțului ca importul la

producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie material genetic și de reproducere a animalelor de prăsilă, destinate înnoirii raselor de păsări și animale cu productivitate mai înaltă, să fie supuse cotei reduse de TVA 8%. Această facilitate este așteptată de toți importatorii de material semincer și săditor care, pînă în prezent, achitau la vamă 20% TVA, iar la livrarea pe interior aplică doar cota redusă de 8%, ceea ce le creează un disconfort enorm, cheltuieli mai mari prin solicitarea de credite suplimentare, care într-un mod indirect se răsfrînge și asupra agricultorilor prin politica de prețuri.

Este important ca să aprobăm astăzi această concretizare la articolul 96 din Codul fiscal în două lecturi și, totodată, este rugămîntea din partea tuturor celor cointeresați din domeniu ca, în mod prioritar, să fie semnată și publicată această modificare în Monitorul Oficial într-un termen foarte scurt, pentru că, începînd de săptămîna viitoare, se începe campania de semănat, de sădit de primăvară și deja zeci de TIR-uri cu material semincer și săditor așteaptă în vamă deblocarea acestei situații.

Tărăgănarea adoptării și intrării în vigoare a acestei modificări importante duce la micșorarea importurilor, crearea unui vid pe piață și, ulterior, prețuri majorate speculative, de asemenea, stimularea contrabandei și a produselor contrafăcute necalitative.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim domnul Balan.

În continuare, trecem la procedura de vot.

Rog deputații să-și ia locul.

Rog deputații să-și ia locul și să purcedem la vot.

Se propune votului pentru primă lectură proiectul de Lege nr. 63 din 11 martie 2015 pentru completarea articolului 96 litera b) al Codului fiscal.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea.

Se supune votului pentru a doua lectură proiectul de Lege nr. 63 din 11 martie 2015 pentru completarea articolului 96 litera b) al Codului fiscal.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați și numărătorii să dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 39.

Sectorul nr. 3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 79 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua și ultima lectură.

În continuare, se supune examinării proiectul de Hotărîre cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2015.

Îl invit la tribuna principală pe autorul proiectului, domnul Ștefan Creangă. La fel în sală, ca și invitați, sînt reprezentanții Comisiei Naționale a Pieței Financiare, doamna Dosca. Dacă vor fi întrebări, pot fi adresate și dumneaei.

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați domni deputați,

Doamnelor deputați,

Onorată asistență,

Conform Legii nr. 192 privind ... Comisia Națională a Pieței Financiare, Comisia este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiar-nebancară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei.

În acest scop, Comisia Națională este investită cu drept de decizie, de dispensie, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă în limitele stabilite de legislație.

Comisia Națională este o persoană juridică cu bilanț propriu, dispune de stampilă pe imaginea Stemei de Stat, denumirea sa. Autoritatea Comisiei Naționale se exercită pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Bugetul Comisiei Naționale se aprobă prin Hotărîrea Parlamentului după examinarea și avizarea lui pozitivă de către Comisia parlamentară de profil.

Neavînd dreptul de inițiativă legislativă, Comisia Națională a prezentat Parlamentului propuneri corespunzătoare pentru bugetul său pentru anul 2015. Obiectivele și prioritățile bugetului prognozat pentru anul 2015 sînt: identificarea măsurilor și acțiunilor prioritare în vederea elaborării principalului document de politici pe termen mediu – Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebankare pentru anii 2015–2020 și a planului de acțiuni aferent; consolidarea continuă a capacităților instituționale și operaționale prin punerea în aplicare a principiilor de supraveghere bazate pe sistemul de evaluare și gestiune a riscurilor, standardelor de prudență bazate pe cele mai bune practici internaționale, infrastructurii eficiente și simplificate pentru funcționarea pieței.

Comisia Națională se află în plin proces de racordare a legislației privind piața financiară nebankară cu acquis-ul comunitar și și-a asumat angajamentul de a transpune circa 41 de directive ale Uniunii Europene, aferente sectoarelor supravegheate de Comisia Națională, ceea ce derivă din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014–2016.

Totodată, Comisia Națională asigură supravegherea, la momentul de față, a peste 500 de... 550 de participanți profesioniști, dintre care 300 sînt asociații de economii și împrumut.

Proiectul de lege... proiectul de buget a fost elaborat în conformitate cu prevederile Metodologiei de planificare a bugetului, elaborată în baza recomandărilor auditului, expuse în Hotărîrea Curții de Conturi privind raportul

auditului conformității managementului financiar la Comisia Națională a Pieței Financiare pe exercițiul bugetar 2013.

Reieșind din obiectivele stabilite de legislație, proiectul bugetului Comisiei Naționale pentru anul 2015 a fost estimat la venituri în sumă de 21 de milioane 190 mii lei și la cheltuieli în sumă de 21 de milioane 802 mii lei, cu un deficit în sumă de 612 mii lei.

Sursa de finanțare a deficitului constituie soldul de mijloace bănești disponibil, menținerea căruia la finele fiecărui an este condiție obligatorie de acoperire a riscului de insuficiență a mijloacelor financiare, care se explică prin faptul că în primele luni ale anului se înregistrează venituri mici, care nu acoperă necesarul de mijloace financiare pentru funcționarea și întreținerea instituției.

Activitatea Comisiei Naționale este bazată pe principiul autofinanțării, fără implicarea vărsămintelor din bugetul de stat. Respectiv, se finanțează integral din taxă și plăți regulatorii, iar valoarea acumulată a acestora nu este egală proporțional în fiecare lună.

Dreptul Comisiei Naționale de a acumula și de a utiliza soldurile de mijloace bănești formate este stabilit în articolul 6 alineatul (1) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

Cum am menționat, Comisia Națională se finanțează integral din taxă și plăți regulatorii, plafonul maxim care este stabilit prin Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare. Și tot această lege prevede că mărimea concretă a taxelor și plăților, în limitele valorilor specificate în lege, se stabilește în bugetul anual al Comisiei Naționale.

Deci, prin anexa la proiectul de Hotărâre, se propune de a aproba taxele și plățile stabilite și percepute de Comisia Națională a Pieței Financiare în 2015.

Pentru anul 2015 se propun unele modificări ale structurii și cuantumul taxelor și plăților stabilite comparativ cu 2014.

În vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital, competențele Comisiei Naționale se extind asupra participanților pieței prin noi atribuții și, respectiv, în bugetul pentru 2015 se regătesc plăți noi, aferente acestor atribuții.

Stimați colegi,

Eu solicit de la dumneavoastră, rog, pentru a susține acest proiect de buget și pentru a permite Comisiei Naționale să activeze în regim normal.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Întrebări în adresa autorului?

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Da, mersi.

Господин председатель,

Согласно рапорту получается, что у нас что-то не в порядке в консерватории, как говорится.

38 или 39 европейских директив внедрено комиссией, тем не менее, бюджета им не хватает, а бюджета им не хватает, потому что оборот рынка... потому что рынок фондовый мертвый и потому что рынок страхования не развивается.

Бюджета постоянно не хватает и для покрытия нужд собственных, которые они сами определяют, каковы они, они постоянно задирают сборы за производство операций, за регистрацию операций и таким образом загоняют ситуацию на фондовом рынке в порочный круг. Чем выше сборы, тем меньше, естественно, оборотов.

Мы наблюдаем сегодня на рынке массовые попытки уйти из акционерных обществ в SRL и таким образом мы ничего, так сказать, комиссия ... комиссия по финансовому рынку никаким образом на рынок финансовый не влияет, по крайней мере в положительном смысле, а влияет в отрицательном.

Поэтому наша фракция считает нецелесообразным утверждение такого бюджета этой комиссии.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Creangă.

Domnul Creangă,

Aveți ceva de menționat?

Domnul Ștefan Creangă:

Nu. Sigur, vreau să menționez referitor la acest subiect.

În cadrul comisiei noi această întrebare am ridicat-o. Respectiv, Comisia Națională a prezentat un studiu referitor la contextul dezvoltării pieței financiare nebankare. Cu toții am auzit acest studiu, toate acțiunile de dezvoltare a pieței în continuare.

Sigur că nu este ușor în Republica Moldova să dezvoltăm acest sistem. Însă Comisia depune tot efortul pentru a face față situației.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,

Mai aveți ceva de menționat?

Domnul Oleg Reidman:

Da, numai precizări.

Comisia face tot eforturi da всякий раз с увеличением, с увеличением бюджета. И все время, они все время, каждый год, производят все

необходимые усилия для активизации рынка, а рынок все мертвее и мертвее. Остывает.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Nesterovschi,
Vă rog frumos.

Domnul Alexandr Nesterovschi:

После утверждения вашего бюджета сохранятся ли территориальные представительства в Бельцах и в Комрате?

Domnul Ștefan Creangă:

N-am...
Пожалуйста, еще раз.

Domnul Alexandr Nesterovschi:

После утверждения вашего бюджета сохранятся ли ваши территориальные представительства в Бельцах и в Комрате?

Domnul Ștefan Creangă:

Да, конечно.

Domnul Alexandr Nesterovschi:

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Cobzac,
Vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, mulțumesc.

Domnule raportor,

Citiți din proiectul de hotărîre articolul 3: „Comisia Națională a Pieței Financiare se abilitază cu dreptul de a opera, în procesul executării bugetului, modificări în structura cheltuielilor în limita bugetului aprobat prin prezenta hotărîre”. Și, totodată, este sinteza cheltuielilor, retribuirea muncii, clar că impozitele, plata mărfurilor și serviciilor, deplasări, transferuri peste hotare, cheltuieli capitale.

Practic, noi prin acest articol, noi nu aprobăm în buget, dar aprobăm o sumă de bani care, respectiv, comisia o utilizează așa cum decid ei pe proceduri interioare.

Dacă... Bine, mai simplu. Ei pot la retribuirea muncii să îndrepte toate articolele. Iarăși exagerat, da. Și după aceasta noi ne mirăm cînd avem lefuri de 70 de mii, de 80 de mii, de 90 de mii, de unde apar.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat.

Sigur că întrebarea dumneavoastră este una foarte pertinentă, însă trebuie să cunoaștem că administratorul primar al bugetului este responsabil direct de administrarea propriu-zisă a bugetului.

De aceea, norma respectivă urmează să fie. Când se menționează că „poate face anumite modificări” este vorba de la articol la articol, pe interiorul care a fost aprobat.

Domnul Grigore Cobzac:

Ei, la aceasta și m-am referit că de la articol la articol, dar nu în limita articolului. Aceasta înseamnă că el, că ordonatorul de buget în cazul dat poate să... iarăși o situație virtuală o construim, poate să opereze cu cheltuieli la capitolul „Salariu” care el își dorește.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Domnul Grigore Cobzac:

Nu sînt limite.

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule deputat,

Sigur că aceasta nu se va întîmpla. Dacă ne uităm pe bugetul propriu-zis, Comisia Națională a Pieței Financiare a venit cu micșorarea salariilor, la comisie.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Cobzac, în continuare.

Domnul Grigore Cobzac:

Nu se va întîmpla, eu știu, poate să ne dea cuvîntul de onoare doamna Dosca? S-o credem pe cuvînt sau cum?

Domnul Ștefan Creangă:

Eu aș propune ca doamna Dosca să răspundă la această întrebare, să vedeți că nu este ceea ce presupuneți dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Da, probabil...

Doamna Nina Dosca – vicepreședinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare:

Stimați deputați,

Eu vreau să explic la această întrebare. Se are în vedere că noi putem să... de exemplu, dacă avem așa articole pe cheltuieli plata mărfurilor și serviciilor unde se

includ și serviciile comunale, de exemplu, a fost o lună mai friguroasă, s-a cheltuit mai mult combustibil pentru a încălzi încăperile, noi putem să ne permitem...

Am planificat, de exemplu, 20 de mii pe lună, noi putem să ne permitem să luăm de la acest articol ca să achităm serviciile comunale pe care noi le-am suportat.

Niciodată comisia, pe parcursul a 10 ani de zile de când are buget aprobat prin Parlament sau de când sîntem la autofinanțare, nu a folosit astfel de mecanisme ca să luăm bani de la un articol, să-i îndreptăm la alt articol. Mai ales la salarizare.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Înțeleg, în continuare, pentru doamna Dosca întrebare.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Doamnă Dosca,

Puteți să-mi spuneți dumneavoastră, iată, aici în plen, care este salariul, de exemplu, al dumneavoastră? Salariul de funcție și salariul pentru care semnați dumneavoastră în listă.

Doamna Nina Dosca:

Explic procedura de formare a salariilor membrilor Consiliului de administrație.

Conform articolului 6 din Legea cu privire la Comisia Națională a Pieței Financiare, salariile membrilor Consiliului de administrație se formează în dependență de salariul mediu al angajaților, fără de personalul tehnic, în limita la 3–5 salarii medii.

Respectiv, în cazul în care conform evaluării care la noi se face trimestrial, salariul mediu la angajații care nu sunt... fără personalul tehnic, o să fie 7 mii de lei, la membrii consiliului minimum o să fie 7 înmulțit la 3 salarii minime, la președinte, clar, că o să fie mai mare.

Salariul meu personal, dacă vreți să-l cunoașteți, eu vă spun, pe parcursul anului 2014 am avut salariu începînd cu 19 mii de lei pînă la 35 de mii de lei.

În ... (*Rumoare în sală.*) Poftim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Neguța.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Creangă,

Vreau să vă rog să comentați articolul 5: „Prezenta hotărîre se pune în aplicare, începînd cu 1 ianuarie 2015”.

Deci din punctul de vedere al dumneavoastră, ca autor, ea are acțiune retroactivă.

Și în al doilea rând, dacă astăzi adoptăm hotărârea aceasta reiese că bugetul comisiei va începe să acționeze chiar înainte de adoptarea bugetului țării pe 2015.

Ce puteți să spuneți dumneavoastră referitor la aceste două momente?

Domnul Ștefan Creangă:

Exact. În primul rând, vreau să menționez că bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare nu este parte componentă a bugetului de stat. Aceasta este.

El este... are autonomie integrală financiară, ceea ce înseamnă că chiar și dacă o punem în aplicare, noi sîntem obligați să o punem în aplicare din două mii...1 ianuarie 2015, pentru că oamenii activează. Noi nu putem să-i lăsăm fără acoperire financiară legală.

De aceea și a fost nevoie să punem această normă. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul Neguța, în continuare. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Ștefan Creangă:

Toate recalculele... Este sub aspect de recalcul. Dați să vorbim aici, ca să fie bază legală de recalculare a salariilor angajaților Comisiei Naționale a Pieței Financiare este nevoie de această normă.

Domnul Andrei Neguța:

Deci considerați că acțiunea retroactivă există.

Domnul Ștefan Creangă:

Da.

Domnul Andrei Neguța:

Și trebuie să fie așa.

Domnul Ștefan Creangă:

Da.

Domnul Andrei Neguța:

În al doilea rând, eu consider că puteți să considerați așa, puteți să aveți dreptate referitor la autonomie, dar dacă va fi necesar și cifrele care... Ministerul Finanțelor și Guvernul vor veni cu cifrele pentru bugetul 2015 și ele vor fi micșorate reieșind din realități, tot așa se va proceda și cu cifrele acestea, care sînt parte componentă a bugetului. Se introduc...

Domnul Ștefan Creangă:

Nu sînt...

Domnul Andrei Neaguța:

...are autonomie, dar se introduc în bugetul țării.

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule deputat,

Vă mulțumesc de întrebare.

Vreau să concretizez, cifrele prevăzute – 21 de milioane pentru venituri și cât am spus la cheltuieli, nu mai țin minte exact, nu se regăsesc în buget de stat.

Nu se regăsesc. Cifrele acestea nu se regăsesc și nici nu este nevoie de concretizare.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Neaguța,

Mai aveți... Nu.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă Dosca,

Vă mulțumim pentru sinceritate.

Declarația dumneavoastră că aveți un salariu de 35 de mii de lei este o dovadă mare de sinceritate, dar după această declarație o să ne fie foarte și foarte complicat să mergem printre cetățenii Republicii Moldova și să explicăm cu ce se ocupă statul Republica Moldova și de ce cineva are așa salarii, dar alții sînt la limita subzistenței.

Întrebarea. Domnule președinte Creangă,

Președintele CNPF a fost eliberat, la ceas de noapte, printr-o înțelegere intestinală a Coaliției de guvernare PCRM, PLDM, PD, iar acum, din câte înțelegem, PCRM-ul revendică foarte curajos această funcție. Și există toată probabilitatea ca un deputat PCRM să ocupe această funcție.

Întrebarea: cum credeți dumneavoastră, în situația în care un comunist va conduce această instituție, CNPF, bugetul o să fie suficient? Pentru că noi cunoaștem modalitatea frauduloasă a comuniștilor de a administra bugete.

Mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc de întrebare.

Stimate domnule deputat,

Eu consider că dacă va fi la conducere un reprezentant al Partidului Liberal, cu siguranță, va ajunge.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Alte întrebări, domnule Munteanu?

Domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Întrebare la doamna Dosca.

Мы неоднократно – и сегодня также прозвучало, – что нацкомиссия – это не только орган надзора ради надзора, а ради развития данного сегмента, то есть финансового рынка.

На комиссии мы несколько раз обсуждали проект бюджета, и замечание было, кроме всего прочего, одно: мы не видим четких целей развития фондового рынка в пятнадцатом году.

Вместе с тем достаточно точно характеризуют импакт нацкомиссии следующие данные, и я прошу их привести: объем сделок с акциями на финансовом рынке в четырнадцатом году и объем эмиссии акций.

Спасибо.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc domnule deputat.

Dumneavoastră știți foarte bine că această informație a fost prezentată în comisie. Aș dori, aș solicita doamnei Dosca să concretizeze volume respective.

Doamna Nina Dosca:

În anul 2014, volumul emisiunilor de valori mobiliare înregistrate în Registrul de stat constituie un miliard 249,6 sute mii de lei.

Volumul tranzacțiilor care a fost înregistrat pe piața secundară constituie un miliard 307 76 de mii de lei.

Dacă să comparăm acești doi indicatori cu anul 2013, la înregistrarea emisiilor s-a majorat volumul cu circa 31%, la tranzacții cu valori mobiliare volumul s-a redus cu circa 20%.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim pentru...

Domnule Golovatiuc,

Nu mai aveți întrebări?

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Dosca,

Avînd în vedere că sînt discuții în sală cu privire la adoptarea acestui buget, domnul președinte al comisiei a menționat faptul că deficitul va fi acoperit din soldul pe care îl veți avea, dacă am înțeles corect.

Dumneavoastră deja aveți o experiență de activitate în cadrul comisiei, cum considerați dumneavoastră, cum... aveți convingerea că acest buget poate fi realizat astăzi de comisie, ținînd cont de criticile care au fost exprimate, de scăderea pieței de capital?

Pentru că, votînd acest buget, oricum, vă acordăm și un vot de încredere în activitatea pe care o aveți. Sînteți convinsă că veți putea face față cu acest buget? Nu era poate mai bine să evitați deficitul la ora actuală și apoi decideați ce făceați pe viitor? Dacă chiar obțineți un sold, ați fi avut o activitate mult mai productivă pe parcursul anului.

Pentru că, repet, din punctul meu de vedere este important să vedem cum vede comisia implementarea și realizarea acestui buget care astăzi este propus Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Dosca.

Doamna Nina Dosca:

Stimate domnule deputat,

Vreau să răspund la această întrebare. Referitor la deficit. Deficitul nu este altceva decît soldul care trebuie să fie format la sfîrșitul anului 2015 pentru a acoperi primele luni de cheltuieli ale anului 2016.

Deficitul de 6 sute 12 mii de lei aceasta nu înseamnă că o să fie... că trebuie să fie venituri cu 6 sute 12 mii de lei mai puțin. Din contra, trebuie să fie mai mult decît noi am planificat ca să rămîna, pentru primele luni ale anului 2016, posibilitatea să achităm salariul pe 2015.

Din practica care noi o avem deja cu formarea bugetului, practica aceasta cu indicarea în hotărîrea Parlamentului a deficitului a intervenit în anul 2008 după ce s-a format megaregulatorul.

Și, stimați deputați, dați-mi voie să vă spun că din anul 2007 Comisia Națională a Valorilor Mobiliare a mai asociat la ea încă două sectoare: sectorul microfinanțare, sectorul asigurări. Dacă de la sectorul asigurări comisia percepe taxe, de la sectorul microfinanțare unde sînt circa 100 organizații microfinanțare și 305 organizații de economii și... asociații de economii și împrumut, noi am început a percepe taxă numai din 2011.

Și taxa care o percepem de la asociația de economii și împrumut constată undeva circa 6 sute mii de lei, față de 3 milioane 200 pe care comisia le cheltuie anual pentru întreținerea acestui sector.

De aceea noi careva taxe clar ce le-am modificat, le-am majorat, pentru a putea... pînă cînd o să facem modificări la legislație ca să putem să percepem și de la organizațiile de microfinanțare careva taxe, ca să putem să întreținem aceste sectoare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Dosca, pentru răspuns.

Eu am înțeles. Dar tocmai la acest aspect m-am referit, pentru că dumneavoastră ne propuneți să votăm un buget avînd convingerea, speranța că veți acumula acești bani și nu va exista un deficit așa cum el este prezentat în acest proiect astăzi.

Doamna Nina Dosca:

Ca să completez răspunsul.

Deficitul pe anul precedent a fost circa 7 milioane, dar acest deficit se acoperă din acele solduri pe care noi le acumulăm din an în an.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc.

Doamna Nina Dosca:

Aveți dreptate că în anul 2014 sau la sfârșitul anului 2014 soldul acesta a constituit o valoare mai mică decât a fost în anii anteriori.

Poate să intervină și riscul că noi nu o să acumulăm venituri. Într-așa caz, noi avem dreptul ca să nu cheltuim atât cât ne-am planificat.

Pentru informare. În primele luni ale anului 2015 noi am achitat salariu nu cu coeficientul 1,2, care este prevăzut aici în hotărârea Parlamentului, dar cu coeficientul 1.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Nu mai am întrebări.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Domentii.

Doamna Oxana Domentii:

Stimați autori,

Sau domnule Președinte,

Eu văd în sinteza veniturilor acestui buget că cea mai importantă sursă a acestui buget va fi din taxele... din valoarea tranzacțiilor cu valori mobiliare.

Totodată, vedem o creștere semnificativă la acest capitol în raport cu anul trecut, practic, dacă este să raportăm această sursă executată în 2014 cu proiectul legii din 2015, la acest capitol avem o creștere de 57%.

Am auzit-o pe doamna Dosca spunând că, totuși, volumul tranzacțiilor s-a redus în acest an cu 20%. Și vreau să aflu de unde această creștere în anul viitor de 57%? Ea se va baza pe volumul tranzacțiilor în creștere sau pe majorarea taxelor? Dacă pe volumul tranzacțiilor, de unde acest optimism? Și cum ați făcut aceste planificări?

Mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă deputat.

Sigur că, în primul rînd, discutăm despre o majorare nesemnificativă a taxei respective și reieșind din planificarea comisiei pentru viitoarele tranzacții.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Dosca,
Dacă aveți de completat?

Doamna Nina Dosca:

Da. Eu am de completat la acest...

Dumneavoastră aveți perfectă dreptate când spuneți și despre majorarea taxelor. Avem așa o taxă, taxa care este percepută de la anumite tranzacții directe care au loc pe piața reglementată, și aici taxa s-a majorat de la 0,1 la 0,3.

Respectiv, în legătură cu faptul că Legea privind piața de capital, deja, este totalmente în vigoare o să aibă loc și o restructurare a infrastructurii pieței de valori mobiliare, în contextul că nu toate societățile pe acțiuni, care astăzi erau circa o mie la bursa de valori, pot să mai rămână la această bursă de valori, deoarece, conform Legii privind piața de capital, ele trebuie să corespundă la două criterii pentru a fi admise: la free-float 10% și la capitalizarea 18 milioane de lei.

Respectiv, acele care nu o să poată să rămână pe piața reglementată o să facă tranzacții în afara pieței reglementate. În afara pieței reglementate, conform legii, este prevăzut un plafon mai mare de taxare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Doamnă Domentii,
Dacă aveți în continuare întrebări sau precizări?

Doamna Oxana Domentii:

Doamnă Dosca,
Am înțeles că taxele s-au majorat de 3 ori, dacă e de la 0,1 la 0,3. Mai planificați și un volum de tranzacții în creștere?

Doamna Nina Dosca:

Da.

Doamna Oxana Domentii:

Pentru că ați fost și anul trecut destul de optimiști și ați aprobat un buget de 7 milioane la acest capitol, dar ați realizat doar mai puțin de 5 milioane. Pe cât de bune sînt și corecte aceste prognoze?

Doamna Nina Dosca:

Sperăm că ele o să se adeverească, fiindcă, conform strategiei care la noi a fost anterior aprobată tot prin lege, la noi volumele de tranzacții sînt practic... au atins volumele care noi le-am prognozat în strategie. Și acum ne planificăm tot să dezvoltăm acest sector în continuare.

Sperăm că o să poată să fie atrasă pe piața valorilor mobiliare și tranzacționarea valorilor mobiliare de stat la care deja este elaborată o concepție, așteptăm ca s-o coordonăm cu toate autoritățile pentru a fi pusă în aplicare.

Doamna Oxana Domentii:

Dar taxele cînd au fost majorate, dacă se poate o precizare, de la 0,1 la 0,3 sau le majorăm prin acest proiect?

Doamna Nina Dosca:

Prin acest proiect se propune a fi majorate de la 0,1 la 0,3 acele taxe care  in de tranzac iile directe. Acele taxe care  in de tranzac iile transparente, adică fără... nu tranzac iile... tot timpul se  n teleg p r ile r m n la nivelul 0,08%, a a cum a fost  i anii anteriori.

Doamna Oxana Domentii:

Oricum, noi considerăm că este o majorare destul de mare.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Domnule Voronin,
Pofti i.

Domnul Vladimir Voronin:

Asculta i-mă, vă rog, domnule Filat.

Da. Eu mă adresez către Parlamentul integral. Da ce ne ff... sau bb... noi cu chestia asta? Da i să  i ascultăm de la început ce fac ei. Da i să vedem este necesitate mai departe de prelungit în a a mod activitatea acestei comisii. Da i să studiem regulamentul.

Aruncăm milioane  i, dacă vă aminti i mar ea trecută, nu am putut primi răspuns categoric care este rolul acestei comisii în situația...  n banditismul acesta cu băncile, cu furtul acesta de miliarde.

Eu propun să fie scoasă din agenda discu iilor de astăzi această chestiune  i să analizăm de la început ce se  nt mpl  cu această comisie.  i pe urmă vom reveni, dacă va fi necesar. Dar noi stăm  i ne g ndim aici de acum o oră  ntreg  cum să le majorăm lor salariile.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.
 ntreb ri nu mai sînt la autor.
Vă mulțumim frumos, domnule Creangă.
Dacă, eventual, da i citire raportului comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Stima i colegi, (*Rumoare în sală.*)

Comisia economie, buget  i finan e a examinat proiectul de Hot r re a Parlamentului cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2015  i comunică următoarele.

Conform alineatului (2) articolul 6 din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, bugetul Comisiei Naționale se aprobă prin hotărîre a Parlamentului.

Prin proiectul de hotărîre a Parlamentului se propune aprobarea veniturilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2015 în sumă de 21 de milioane 190 mii lei, aplicînd taxele și plățile percepute pentru prestarea de servicii participanților la piața financiară nebancaară, a cheltuielilor în sumă de 21 de milioane 800, care urmează a fi efectuate pentru exercitarea atribuțiilor Comisiei Naționale și a deficitului în sumă de 612 mii lei.

Sursa de finanțare a deficitului respectiv va fi soldul mijloacelor acumulate și neutilizate în decursul anului financiar în sumă de 612 mii lei, care rămîne disponibil pe contul Comisiei Naționale pentru anul financiar următor.

Comisia a constatat că veniturile aprobate pentru anul 2014 în bugetul Comisiei Naționale au fost executate la nivel de 97%, iar cheltuielile au fost executate în mărime de 92% din suma cheltuielilor planificate.

Prognoza veniturilor și cheltuielilor preconizate pentru anul 2015 sînt suficient argumentate în nota informativă, atît la venituri care denotă o creștere de 12 la sută față de volumul veniturilor prognozate pentru anul 2014, cît și la cheltuieli care se reduc cu 20 la sută comparativ cu cheltuielile aprobate pentru anul 2014.

Comisia a constatat că la capitolul de cheltuieli pentru 2015, în raport cu anul 2014, au fost excluse cheltuielile pentru transferul peste hotare prin suspendarea temporară a calității de membru al organizațiilor internaționale și reduse cheltuielile de salarizare cu 8,8 la sută, pentru deplasări de serviciu cu 44 la sută au fost reduse cheltuielile, pentru investiții capitale au fost reduse cu 58,6 la sută.

Mărimea taxelor și plăților stabilite și percepute de Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2015, care sînt expuse în anexa nr.1, sînt stabilite în limitele valorilor aprobate prin prevederile alineatului (1) articolul 6 al Legii privind piața financiară.

Totodată, este necesar de menționat că din 41 de taxe și plăți (în anul 2014 sînt 39) prevăzute pentru 2015 – 10 taxe, plăți se modifică, 6 plăți vor fi aplicate pentru prima dată.

În contextul implementării Legii nr.171 privind piața de capital, conform căreia competentele Comisiei Naționale se extind asupra participanților pieței prin noi atribuții, se introduc așa plăți noi ca: plata pentru eliberarea avizului de achiziții a participației calificate; plata pentru aprobarea suplimentului la procesul ofertei publice sau la prospectul 02.05 ofertei de preluare, plata pentru înscrierea în registru persoanelor autorizate, plata pentru aprobarea regulilor pieței reglementate sistemului multilateral de tranzacționare și depozitarului central, precum și a modificărilor acestora.

Pondere veniturilor din taxele și plățile noi în volumul total prognozat al veniturilor constituie 6%.

Proiectul de hotărîre este redactat și anexat la acest raport. Reieșind din cele relatate, Comisia economie, buget și finanțe propune spre adoptare proiectul de hotărîre prezentat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Întrebări văd că nu sînt pentru comisie.

Vă mulțumim frumos, domnule Creangă.

După unele discuții și sugestii venite din plenul Parlamentului, votul asupra acestui proiect va fi amînat pentru săptămîna viitoare pentru alte discuții eventuale.

În continuare se propune spre examinare proiectul de Hotărîre nr. 262 din 2 iulie 2014 privind numirea în funcția de Avocat al Poporului și în funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului.

Am să rog ... Cine prezintă proiectul de hotărîre? Este cineva din Comisia drepturile omului și relații interetnice?

Poftiți, domnule Țurcan.

Domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Stimați colegi,

Nu este vorba de prezentarea unui raport, pur și simplu ca o notă de istorie, să spunem, a problemei. După cum cunoașteți, în luna aprilie 2014, a fost adoptată Legea respectivă cu privire la avocatul poporului. În baza acestei... conform acestei legi a fost creată o Comisie specială deci care a selectat candidaturile, care au fost supuse votului pe data de 18 iulie 2014 în ședința în plen a Parlamentului.

Conform rezultatului acestui vot două persoane, și anume domnul Mihail Cotorobai și doamna Jana Costachi, au acumulat numărul de voturi, deci cîte 33 din numărul de voturi. Deci a fost un număr mai mare decît la restul candidaților.

Cu regret acest proces, și anume scrutinul doi al acestui proces de votare, n-a fost finalizat în anul 2014 și din cauza aceasta la noi s-a creat o situație destul de dificilă în sensul că actualul Centru pentru Drepturile Omului, practic deja mandatul acestui Centru este încetat, dar totodată noi n-avem ombudsmani noi aleși. Din cauza aceasta deci s-a propus ca acest proces de votare, și anume scrutinul doi, să fie prelungit actualmente.

Deci domnul Mihail Cotorobai, care candidează pentru funcția de Avocat al Poporului, este prezent în sală.

Doamna Jana Costachi, care era selectată și votată în primul scrutin în calitate de candidat pentru funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copiilor, este lipsă, deoarece se află peste hotare. Pe data de 31 martie în adresa comisiei a parvenit o solicitare din partea dumneaei prin care roagă ca candidatura sa să fie supusă la vot în lipsa ei. Deci rămîne la discreția, evident, a plenului Parlamentului. Proiectele de hotărîre sînt.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos, domnule Țurcan.

Dacă sînt întrebări în adresa Comisiei drepturile omului și relații interetnice?

Domnul Vladimir Țurcan:

De fapt, comisia în acest caz nici n-a fost comisia cea care ...

Domnul Andrian Candu:

Este adevărat. Nici acest plen nu e acel care a fost și anul trecut.

Domnul Cotorobai este și el aici. Eventual, dacă sînt întrebări la dumnealui?
Nu văd întrebări.

Vă mulțumim frumos, domnule Cotorobai.

În continuare trecem la procedura de vot privind numirea acestor persoane.
Vă rog frumos deputații să ia locul. Vă readuc aminte: pentru numirea în funcție avem nevoie de 51 de voturi.

Se supune votului numirea la funcția de Avocat al Poporului a domnului Mihail Cotorobai.

Cine este pentru vă rog frumos să votați.

Și rezultatele – pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Sectorul nr.2 – 21.

Sectorul nr.3 – 28.

Domnul Andrian Candu:

Cu 71 de voturi, domnul Mihail Cotorobai este numit în funcția de Avocat al Poporului.

Vă felicităm. (*Aplauze.*)

În continuare se supune votului numirea doamnei Jana Costachi în funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului. Cine este pentru vă rog frumos să votați. Rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 0.

Sectorul nr.2 – 4.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 19 voturi, candidatura doamnei Jana Costachi nu a fost aprobată pentru funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului.

Și în acest temei, o să inițiem o nouă procedură de selectare a candidaților pentru această funcție.

Între timp îl rugăm pe domnul Mihail Cotorobai să ... este invitat la tribuna principală pentru a depune jurământul în vederea intrării în funcție.

Domnul Mihail Cotorobai – Avocat al Poporului:

Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, statutul Avocatului Poporului, să-mi îndeplinesc atribuțiile cu bună-credință și imparțialitate, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să apăr demnitatea institutului Avocatul Poporului.

Domnul Andrian Candu:

Vă felicităm încă o dată cu ocazia numirii în funcție. Vă dorim succese și realizări în tot ceea ce vă propuneți.

Și Comisia drepturile omului și relații interetnice rugăm frumos să inițieze selectarea candidaților pentru funcția de Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului.

Vă mulțumim. (*Aplauze.*)

În continuare, se propune pentru examinare proiectul de Hotărâre nr. 105 din 31 martie 2015 cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Invit la tribuna principală domnul Vladimir Hotineanu, președintele Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Onorate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Vin să vă aduc la cunoștință raportul cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat proiectul de hotărâre nominalizat și, reieșind din competențele și atribuțiile funcționale, comunică următoarele.

Proiectul a fost prezentat ca inițiativă legislativă de deputații Vladimir Hotineanu, Serghei Sîrbu, Corneliu Mihalache.

Autorii propun adoptarea Hotărârii de Parlament în scopul confirmării în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului, care vor substitui funcțiile rămase vacante, după exercitarea mandatelor de membru ale lui Vitalie Tabunșcic, Marian Pocaznoi și Ignat Vasilache.

Urmare a anunțării de către Președintele Parlamentului la 12 februarie curent a vacanței funcțiilor, Comisia permanentă parlamentară în perioada 16 februarie – 16 martie 2015 a organizat concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante respective.

Menționăm, că la concurs au depus dosarele 12 persoane. Comisia, în urma examinării, a admis 10 candidați la selectarea de viitori membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului. Dosarele care nu au fost conforme prevederilor articolului 42 alineatul (2) și alineatul (4) din Codul Audiovizualului au fost respinse.

Urmare a audierii candidaților și a dezbaterilor ulterioare, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport, mass-media, cu votul a 6 membri „pro” și 3 „abțineri”, a decis: susținerea candidaturilor Guțuțui Olga și Vicol Dragoș pentru

funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pentru un mandat de 6 ani.

Numărul de voturi valabil exprimate pentru alți candidați nu a permis identificarea celui de-al treilea membru al CCA. Și, în aceste circumstanțe, la dispoziția domnului Președinte al Parlamentului s-a inițiat următorul concurs de selectare a unui candidat.

În contextul celor menționate, se propune examinarea și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.105 din 31 martie 2015 cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Candidații selectați de comisie au trecut și concursul în cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În adresa autorilor și a președintelui comisiei, dacă sînt întrebări?

Doamna Radvan.

Doamna Marina Radvan:

Спасибо.

Господин Хотиняну,

Почему голосование было секретным, ведь согласно регламенту проведения данного конкурса, утвержденному в 2008 году, секретное голосование не предусмотрено?

Domnul Vladimir Hotineanu:

Голосование

... votarea nu a fost secretă, doamnă deputat. Votarea secretă presupune buletine pentru fiecare membru al concursului, votarea a fost deschisă. Și ați fost membru al comisiei și ați fost prezentă la acest vot, dar nu a fost secret.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Radvan,

Doamna Radvan,

Vă rog frumos.

Doamna Marina Radvan:

Да, спасибо.

Второй вопрос. К кандидатам: госпоже Ольге Гуцуцуй и господину Виколю Драгошу.

Какое у вас мнение по поводу проекта закона об изменении кодекса о телерадиовещании, зарегистрированного в Парламенте, который вводит жесточайшую цензуру в масс-медиа в целом?

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos.

Da, la microfonul 1, dacă puteți ...

Doamna Olga Guțuțui – *candidat la funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului:*

Stimată doamnă deputat,

După câte cunosc, au fost înregistrate câteva proiecte de modificare a Codului Audiovizualului, eu nu știu exact la care dumneavoastră vă referiți, dar conform procedurii, urmează să fie examinate audieri publice și atunci o să decidă membrii comisiei, împreună cu societatea civilă și ceilalți deputați, care vor fi modificările ce urmează a fi operate la Codul audiovizualului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Vicol,

Vă rog frumos, să luați loc aici lângă... partea astălaltă, ca să fiți permanent la microfoane. În primul rând, în primul rând.

La următorul microfon.

Domnul Dragoș Vicol – *candidat la funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului:*

Eu aș vrea, foarte succint, să completez.

Deci, după cum se știe, au fost inițiate o serie de discuții, astfel încât varianta finală ... a acestui proiect de lege să fie una, într-adevăr, echilibrată și care să satisfacă finalmente toate exigențele.

Eu sînt convins de faptul că corpul legiuitor va ajunge la această concluzie și vom avea, într-adevăr, un proiect de lege pe măsura așteptărilor societății noastre.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Bolea,

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule raportor,

Spuneți, vă rog, Olga Guțuțui, fiind consultant principal în Comisia parlamentară cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, unde dumneavoastră sînteți președinte, da, a comunicat președintelui comisiei referitor la existența conflictului de interese?

Eu mă refer la aceea că dumneaei, fiind consultant principal, a preluat dosarele candidaților, le-a înregistrat într-o oarecare măsură a participat și la studierea acestor dosare. Posibil, eu spun așa, posibil, avînd acces la documentele prezentate de către acești candidați, posibil, să fi dispărut careva documente.

Spuneți, vă rog, conform Legii nr.16 privind conflictul de interese, ea a raportat superiorilor referitor la existența acestui conflict de interese?

Domnul Vladimir Hotineanu:

Deci, domnule deputat,

Din momentul cînd a participat la concurs, chiar și la selectare, a fost desemnat domnul Cornețchi Sergiu din partea comisiei, consultant și ca reprezentant al Comisiei pentru selectarea documentelor. Doamna Olga Guțuțui nu a avut acces la acesta.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim.

Domnul Bolea,

Dacă aveți o a doua întrebare sau precizare?

Domnul Vasile Bolea:

Nu, de precizare.

Domnule Președinte,

Ambii candidați au fost și la Comisia juridică, numiri și imunități.

I-am dat fix aceeași întrebare doamnei Guțuțui. Dumneaei a spus că, la etapa inițială, dumneaei a preluat 6 dosare la 6 candidați.

Adică, ea a participat la preluarea acestor dosare și la ... la procedura de selectare, ulterior dumneaei și-a înaintat inclusiv candidatura.

Deci, există conflict de interese.

Domnul Vladimir Hotineanu:

A fost desemnat domnul Cornețchi ...

Domnul Vasile Bolea:

Există conflict de interese.

Spuneți vă rog, ea a raportat superiorilor referitor la acest conflict de interese?

Domnul Vladimir Hotineanu:

La momentul cînd a raportat, ea nu a mai fost în drept de a selecta dosare și a fost numit domnul Cornețchi.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Doamna...

A doua întrebare.

Aveți domnul Bolea a doua întrebare.

Domnul Vasile Bolea:

Spuneți, vă rog, iarăși referitor la doamna Guțuțui.

Dumneaei, fiind angajată, da, în Secretariatul Parlamentului, în Secretariatul comisiei respective, dumneavoastră ați spus că dumneaei nu a mai participat ulterior la procedura de preluare a documentelor. Spuneți vă rog, atunci când și-a înaintat candidatura, dumneaei s-a suspendat din funcție sau a continuat mai departe să lucreze, să activeze în cadrul comisiei?

Domnul Vladimir Hotineanu:

Dar nu prevede regulamentul suspendarea din momentul când deja este participant la ...

Domnul Vasile Bolea:

Domnule președinte,

Eu îmi cer scuze. Există Legea nr.16 privind conflictul de interese, eu citez noțiunea „conflictul de interese” – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanei.

Dumneaei exercita funcția în cadrul comisiei care, ulterior, a selectat candidații la funcția de membru al CCA.

Noi am mai avut cazuri, când secretarul unei comisii privind selectarea membrilor sau la funcția de Procuror General, ulterior, a devenit și el Procuror General.

Eu îmi cer scuze, dar la noi chestia aceasta de fiecare dată, adică, continuă asemenea lucruri, care nu sînt tocmai practicile cele mai bune.

Spuneți vă rog, dumneavoastră ați sesizat CNI-ul în privința doamnei Guțuțui sau nu?

Sau nu ați văzut, în general, conflict de interese în cazul respectiv.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnul...

Domnul Vasile Bolea:

Eu înțeleg că poate pe linii...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Bolea,

Orice cetățean al Republicii Moldova are dreptul de a participa la concursuri și de aceea dumneavoastră chiar sînteți foarte subiectiv la acest capitol și la această doamnă.

Doamna de-îndată și-a suspendat activitatea în selectarea dosarelor și ulterior devine candidat pentru acest... (*Rumoare în sală.*)

Și ea nu are atribuții în afară de...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Fusu.

Doamna Corina Fusu:

Am o întrebare pentru domnul Vicol.

Două zile la rând s-a discutat un proiect dubios cu nr.107, care conținea mai multe capcane și în ceea ce privește libertatea de exprimare, și în ceea ce privește produsul autohton, și în ceea ce privește plasarea publicității la Compania publică „Teleradio-Moldova”.

Vreau să vă întreb, domnule Vicol: în opinia dumneavoastră, trebuie securizat spațiul informațional audiovizual din Republica Moldova? Și dacă răspunsul va fi „da”, care este viziunea dumneavoastră asupra acestei probleme?

Domnul Dragoș Vicol:

Cu certitudine, opinia mea personală este că spațiul informațional al Republicii Moldova trebuie securizat și eu sînt convins de faptul că ONG-urile de specialitate, de asemenea experții media ne vor ajuta să identificăm cele mai bune sintagme și cele mai bune decii opinii, astfel încît să avem un proiect de lege care să ne permită, într-adevăr, asigurarea acestui spațiu informațional.

Doamna Corina Fusu:

Da. Și a doua dumneavoastră... pentru... este următoarea: care sînt posturile de televiziune care, de fapt, infectează spațiul informațional al Republicii Moldova prin propagandă, manipulare și minciună?

Domnul Dragoș Vicol:

Costuri...

Doamna Corina Fusu:

Din punctul dumneavoastră de vedere.

Domnul Dragoș Vicol:

Da. Din punctul meu de vedere, aceste costuri sînt, într-adevăr, incomensurabile. Eu nu știu, nu sînt convins de faptul că ele pot fi estimate financiar, însă prejudiciul adus securității informaționale a statului nostru este unul foarte, foarte mare.

Din această cauză trebuie... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, la microfon.

Domnul Dragoș Vicol:

Costul...

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Fusu,

Aveți microfonul, folosiți-l.

Doamna Corina Fusu:

Eu, domnule Vicol,

V-am întrebat: ce posturi de televiziune, din ce state, fac propagandă? Să le numiți, vă rog, niște posturi de televiziune, căci ar trebui numaidecât să cunoașteți lucrurile acestea.

Domnul Dragoș Vicol:

Am înțeles. Eu am auzit costuri, dar, oricum, costuri și posturi, pînă la urmă costurile și prejudiciile deci sînt... (*Rumoare în sală.*) ...într-acele posturi care promovează deci o politică care este îndreptată împotriva statalității țării noastre, împotriva ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul...

Domnul Dragoș Vicol:

Deci eu n-am să nominalizez anumite porturi, dar, cu certitudine, ele există și vor fi contracarate acțiunile acestora.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Vicol,

Vă rog frumos să luați loc.

Doamna Guțuțui,

În partea dreaptă, la fel, este un loc liber și un microfon. Simțiți-vă confortabil, fără stres și răspundeți la întrebările deputaților cînd sînt.

În continuare... (*Rumoare în sală.*) ...aveți dreptul, doamnă Fusu, să adresați întrebări și doamnei Olga Guțuțui.

Vă rog frumos.

Doamna Corina Fusu:

Eu cred că doamna Guțuțui este mai curajoasă și o să ne poată numi cîteva posturi de televiziune care fac propagandă pe teritoriul Republicii Moldova și care, de altminteri, au fost sancționate de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Olga,

Cred că ai să poți răspunde la această întrebare.

Doamna Olga Guțuțui:

Mulțumesc, doamnă deputat, pentru întrebare.

Eu n-o să nominalizez nici un post. (*Rumoare în sală.*)

Cert este faptul că noi avem posturi care printr-o oarecare măsură atentează, prin informația care o dau atentează la securitatea informațională a statului, dar eu n-o să nominalizez.

În eventualitatea în care voi fi membru al CCA, voi participa la monitorizări, voi vedea, cu certitudine, care sînt atunci... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos pentru răspuns profesionist. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Sîrbu,

Vă rog frumos.

Serghei Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi, la Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și la Comisia juridică, numiri și imunități am discutat în detaliu cu candidații și sîntem siguri că sînt candidați destoinici, care vor face tot posibilul ca securizarea spațiului informațional al Republicii Moldova să fie asigurată și, evident, vor face tot posibilul ca audiovizualul din Republica Moldova să se dezvolte și să majorăm constant cota produsului autohton, să avem emisiuni de calitate.

Dar eu aș vrea să dau un răspuns colegului Bolea ce ține de conflictul de interese, deoarece am discutat...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Sîrbu,

Nu e cazul. Nu, nu, nu.

Pentru aceasta sînt comisiile, vă rugăm frumos, și sînt alte autorități.

Dacă aveți întrebări la adresa comisiei sau la candidați. (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumesc frumos.

Nu. Domnule Hotineanu,

Vă rugăm frumos să rămîneți. (*Rumoare în sală.*) ...moment, Președintele Parlamentului este altcineva.

Domnul Nesterovschi,

Vă rog frumos.

Domnul Alexandr Nesterovschi:

У меня вопрос к кандидатам. Можно ли узнать ваше личное мнение насчет отзыва лицензии у телеканала NIT и временное изъятие из сетки вещания телеканалов Россия 24, Акцент ТВ и Журнал ТВ?

Ваше личное мнение, как кандидата.

Domnul Andrian Candu:

Da, ambii candidați, vă rog frumos, răspunsuri scurte.

Doamna Olga Guțuțui:

Ceea ce privește canalul NIT, el a fost sistat, emisia lui, urmare a monitorizărilor efectuate de Consiliul Coordonator al Audiovizualului și a sancțiunilor care au fost gradual aplicate acestui post de televiziune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și domnul Vicol.

Domnul Dragoș Vicol:

Nu aș vrea chiar să comentez decizia adoptată de predecesorii mei în eventualitatea în care voi fi ales. Lăsăm la latitudinea domniilor lor această decizie.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule președinte al comisiei,

Stimați colegi,

Este absolut evident că în vechea noastră tradiție parlamentară moldovenească un candidat reprezintă Partidul Democrat și unul reprezintă Partidul Liberal Democrat, iar o funcție vacantă de mai multe luni va fi ocupată de un delegat al Partidului Comuniștilor, adică lui Vladimir Voronin.

Spuneți-ne, domnule președinte, de ce comuniștii nu deleagă și ei mai repede un membru ca să fie funcțional sau perfect funcțional acest Consiliu Coordonator al Audiovizualului?

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Dacă aveți răspuns la astfel de întrebare.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Da, doar tot într-o formă glumeață am să-i răspund colegului, domnului Valeriu Munteanu.

La fel ca și în Declarația Universală a Drepturilor Omului, sînt drepturile fracțiunii respective.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamnă Fusu,

Mai aveți o întrebare către un candidat?

Doamna Corina Fusu:

Da, mai am o întrebare, foarte importantă pentru dezvoltarea audiovizualului din Republica Moldova. E vorba despre produsul autohton, despre care vorbim de foarte multă vreme. Acest produs autohton trebuia să reprezinte 80% încă începînd cu anul 2010.

La ora actuală cu greu mai multe televiziuni ajung pragul de 30%.

Vreau să întreb ambii candidați la această funcție extrem de importantă – membru CCA, dacă cunosc monitorizările CCA pe această chestiune. Dacă se respectă articolul 11 din Codul audiovizualului, care prevede protejarea patrimoniului lingvistic și cultural național, pentru că ar fi trebuit să urmăriți toate monitorizările, pregătindu-vă de așa funcție serioasă și responsabilă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Candidații,

Vă rugăm răspunsuri scurte.

Domnul Dragoș Vicol:

Mulțumesc mult pentru întrebarea adresată.

Într-adevăr, m-am străduit să urmăresc cu maximă atenție ceea ce se face în audiovizualul nostru și vreau să vă spun că avem obligațiunea morală ca gradual cel puțin să ajungem la acest procentaj, astfel încât să fie respectată prevederea codului.

Doamna Olga Guțuțui:

Sînt de acord cu ceea ce a spus domnul Vicol.

Noi trebuie... Mai întîi de toate noi trebuie să încurajăm și să creăm condiții radiodifuzorilor... radiodifuzorilor rezidenți în Republica Moldova ca ei să aibă condițiile să creeze acest produs autohton și etapa trebuie să fie graduală.
(Rumoare în sală.)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, se oferă cuvîntul doamnei Raisa Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnule Hotineanu,

Vă mulțumim frumos că ați rezistat.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Prezidium,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr.105 din 31 martie 2015, inițiativă legislativă a unor deputați în Parlament, cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului și comunică următoarele.

În conformitate cu articolului 42 alineatul (3) și articolul 43 din Codul audiovizualului, membrii Consiliului Coordonator al Audiovizualului sînt numiți în funcție de către Parlament pe un termen de 6 ani.

În urma demersurilor parvenite în adresa Parlamentului din partea Președintelui Consiliului Coordonator al Audiovizualului, acesta a fost informat

despre vacanța a 3 funcții de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului intervenite în urma expirării mandatelor a 3 membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Comisia juridică, numiri și imunități a constatat că, în urma concursului pentru suplinirea funcțiilor vacante de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului, organizat de către Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media au fost selectate două persoane: Vicol Dragoș și Olga Guțuțui.

Comisia juridică, numiri și imunități a audiat candidaturile respective și a verificat legalitatea selecției acestora, respectiv, întrunirea condițiilor stabilite de normele Codului audiovizualului.

În procesul de examinare a proiectului de hotărâre, deputatul Tudor Deliu a propus inversarea articolului 1 din proiect cu articolul 2, deoarece Parlamentul urmează mai întâi să ia act de expirarea mandatelor membrilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, iar mai apoi să confirme în funcție membrii noi.

În rezultatul examinării, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități cu majoritatea voturilor, au decis să propună Parlamentului confirmarea candidaților menționați în funcția de membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului prin adoptarea proiectului de Hotărâre nr.105 din 31 martie.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în adresa Comisiei juridice, numiri și imunități? Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim frumos, doamnă Apolschii.

Înainte de a supune la vot există... e o înscriere cu luare de cuvînt.

Domnule Bogdat Țîrdea,

Vă rugăm frumos.

Domnul Bogdat Țîrdea:

Dragi concetățeni,

Astăzi asistăm la un show politic regizat din umbră de oligarhii din Alianța de guvernare. Sub pretextul reformelor, aceștia continuă procesul de subjugare a instituțiilor statului, de compromitere a democrației, de nimicire a ultimelor oaze ale libertății în acest stat.

Știți cum ei aleg CCA? Așa cum au ales și alte organe, în aparență, independente politic. De exemplu, cîteva exemple dau. La CNI, care trebuie să lupte cu tăinuirea averii, președinte îi pus un individ acuzat că-și ascunde averea.

La CNA, în urma unui concurs dus, chipurile, la care au participat 16 inși, câștigă tot directorul CNA, domnul Chetraru. Atunci de ce a mai fost organizat concursul?

Nu mai vorbesc de Corneliu Gurin care era secretarul Comisiei pentru alegerea Procurorului General, care a devenit el însuși Procuror General, eliminîndu-și toți concurenții din acest concurs așa-zis independent.

La CCA avem același circ doar că e mult mai grav. Partajarea politică a CCA continuă, tupeul la care s-a ajuns astăzi în acest Parlament cînd însăși hotărîrea aceasta de numire în funcție a acestor 3... a acestor 2 personaje vedem

iscăliturile reprezentanților celor 3 partide politice: PLDM, PD și PCRM. Respectiv, doi indivizi fiind de la PD și PLDM cum s-a mai spus și unul își așteaptă bine mersi... bine mersi își așteaptă funcția ca să fie numit din partea PCRM. Și va fi numit și președinte al acestui organ.

Mai departe. Ce s-a produs, de fapt? În mod secret și abuziv au organizat concursul. Abuziv și secret. În mod arbitrar au eliminat mai multe CV. În mod arbitrar au votat și au eliminat din concurs persoane indezirabile, reprezentanți notorii ai societății civile. Și mă refer aici, cel puțin, la un singur caz, la domnul Oleg Brega. Chiar în așa hal, în așa hal să fie umiliți reprezentanții societății civile eu nu am mai văzut de mult timp, de mult timp.

Apropo, și aceasta după raportul, raportul pe anul 2014 a domnului Pirkka Tapiola, care a spus că în Moldova este monopolizat spațiul mediatic. Iată care este răspunsul acestei guvernări. Le scuipe în față propriilor mentori din UE.

Bine. Mergem mai departe. În mod secret, au votat candidații, știind, se vede, din start cine sînt favoriții puterii. Astfel, a fost violat grav Regulamentul cu privire la organizarea concursului pentru membrii CCA din 12 februarie 2008. Și răspunsurile date, aici ați văzut și singuri, se gîngîiau, se bîlbîiau, nu puteau răspunde efectiv la întrebări elementare.

În mod ilegal au promovat inși aflați în conflict de interese, mă refer la doamna Olga Guțuțui, care din declarațiile unor comentatori politici notorii, mă refer aici la Alex Cozer, este membru PLDM.

Doamna Guțuțui, fiind consultant principal la Comisia parlamentară cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, a înregistrat la prima etapă și prelucrat documentele candidaților la concurs. Astfel, ea a violat foarte clar și flagrant Legea privind conflictul de interese. Nu a informat superiorii referitor la existența unui asemenea conflict de interese. Dorind să participe și ea la concurs, nici măcar nu a fost suspendată din funcția deținută la etapa inițială, ca mai apoi, prin miracol, să treacă acest concurs și iată să o vedem bine mersi astăzi înscăunată în acest tron.

Culmea, că întrebată dacă va închide televiziuni, doamna cu pricina a răspuns cu tupeu și trufie că da. Și aceasta se numește democrație. Și aceasta se numește, dacă vreți, pluralism de opinie, așa cum l-a recomandat domnul Tapiola câteva zile în urmă. Bravo.

În mod ilegal, în CCA și-au păstrat funcțiile indivizi cu mandat expirat deja de, cel puțin, un an de zile, mă refer: Pocaznoi, Vasilache, Tabunșic. Deci, în mod abuziv, guvernării vor două mandate pentru unii indivizi compromiși, modificînd și cadrul legal existent.

Vă întreb și mă întreb: de ce nu ați organizat un concurs deschis? De ce nu ați promovat membri ai ONG-urilor de media, din Uniunea Jurnaliștilor? De ce preferați să promovați manageri, economiști, istorici, tractoriști numai nu jurnaliști notorii, cu atît mai mult cît este un organ coordonator al audiovizualului. Aici trebuie specialiști în domeniu. Fiindcă vă temeți.

Ați pus inși care habar nu au ce este televiziune. Habar nu au ce este media. În schimb, cunosc bine cum de executat ordinele oligarhilor.

Scopul acestui CCA subjugat politic va fi finalizarea operațiunii de lichidare a puținei mass-media independente care a mai rămas în Republica Moldova.

Acest CCA și-a pierdut încrederea cetățenilor. Acest CCA s-a transformat într-un organ de represiune a media, a libertății cuvântului, a pluralismului mediatic. Respectiv, acest CCA nu poate fi... și acești membri nu pot fi votați.

Noi, socialiștii, considerăm că acești... acest organ trebuie dizolvat. Noi considerăm că acest organ nu mai reprezintă interesele poporului. Și consider că acei care vor vota astăzi acest organ al oligarhilor se vor compromite definitiv, nu doar în fața partenerilor europeni, dar și în fața propriilor cetățeni.

Vă mulțumesc. (*Aplauze în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Am...

Domnule Mihalache,

E ceva de procedură doar, că sîntem... (*Rumoare în sală.*) Poftim? Dacă ați fost vizat, da, aveți dreptul la replică. Două minute.

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Mihalache:

Eu, în primul rînd, aș contesta dreptul moral al socialiștilor de a ne face aici obiecții de acest ordin moral, după ce l-au votat pe cetățeanul român Cotorobai în funcția de Avocat al Poporului, o instituție la fel de importantă, dacă nu mai importantă, în statul acesta.

În ceea ce ține de ceea ce a spus domnul Țîrdea. Aici au fost utilizate mai multe informații false, în primul rînd, în ceea ce ține atît de activitatea acestui organ, cît și de candidaturile prezente la acest concurs.

Dar, dacă să vorbim de candidatura care le place foarte mult socialiștilor, pe care eu, cel puțin, îl consider un provocator profesionist, eu vorbesc acum de Brega, de ce atunci socialiștii în comisie, cel puțin, nu au susținut această candidatură, dacă sînt așa convingși că Brega poate să facă regulă în țara aceasta?

Și dacă în opinia socialiștilor Brega poate face regulă, atunci eu și pe dumneavoastră vă caracterizez ca niște provocatori profesioniști, numai că, spre deosebire de dumneavoastră, Brega o face bine.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Colegilor vreau să menționez că aceasta a fost o replică în baza articolului 105 alineatul (7). (*Rumoare în sală.*)

Domnule Brega,

Nu dumneavoastră ați fost menționat, alt Brega a fost menționat. (*Rumoare, rîsete în sală.*)

Concretizați, vă rog, domnule Mihalache, că nu e Brega deputatul. (*Rumoare în sală.*)

Voce din sală:

Oleg.

Domnul Andrian Candu:

De procedură, dacă sînt?

Domnule Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

În continuarea articolului 105.

Eu vreau să subliniez că, în acele timpuri cînd erau în diferite organe de conducere a Uniunii Sovietice, a Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești tractoriști, colhoznici, era regulă în țară și în Moldova inclusiv. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Batrîncea,

Dacă aveți o chestie de procedură.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da.

Domnule Președinte,

Foarte clar, de 4 ori, a fost vizată Frațiunea Partidului Socialiștilor de domnul Mihalache.

Domnul Andrian Candu:

Da.

Domnul Vlad Batrîncea:

... necătînd că nimeni nu l-a vizat pe domnul Mihalache personal. Fiți de acord și dumneavoastră. Eu am să fiu foarte succint. Am nevoie de 20 de secunde.

Господин Михалаче, в свое время когда, Вы защищали «НИТ», когда Вы были «пламенным» адвокатом... «пламенным» адвокатом масс-медиа, говорили о цензуре, говорили о диктатуре, говорили о том, что ССА занимается на самом деле выполнением – цитирую вас – «преступных указаний власти».

Сегодня Вы превратились в адвоката тех самых диктаторов, как Вы их в свое время называли, и сегодня Вы стали их самым ярким защитником. Какую же оппозицию вы представляете?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Соответственно Вы выступаете за закрытие российских каналов ...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Batrîncea,

Vă mulțumim frumos.

Cele 20 de secunde au expirat. (*Aplauze.*)

În continuare, voi supune votului. În continuare, trecem la procedura de vot. Iată de ce deputații sînt încurajați și rugați să treacă fiecare la locul său și numărătorii să fie gata pentru a număra voturile pe sector, deoarece vom avea nevoie de ...

Domnule Bolea,

Dacă e o chestiune pur de procedură.

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Noi solicităm ca votarea să fie nominală.

Domnul Andrian Candu:

A fost o propunere ca votul să fie nominal.

Cine este pentru o astfel de propunere?

În minoritate.

În continuare, supun votului numirea doamnei Olga Guțuțui în calitate de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Cine este pentru vă rog frumos să votați.

Numărătorii pe sector,

Vă rog frumos rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 1.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, doamna Olga Guțuțui a fost numită în funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

În continuare, se supune votului numirea în funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului a domnului Dragoș Vicol.

Cine este pentru vă rog frumos să votați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 1.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu același număr de 55 de voturi și domnul Dragoș Vicol este numit în calitate de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Vor depune jurământul cei doi numiți.

Între timp, pînă se pregătește jurământul, dați-mi voie să menționez că potrivit articolului 45 alineatul (8) din Codul audiovizualului sesizez în plen comisiile vizate și aici mă refer la Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și Comisia juridică, numiri și imunități să demareze procedura de selectare a unui membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Doamnă Guțuțui,

Vă rugăm frumos. Vă invităm la tribuna principală pentru ... (*Rumoare în sală.*) Așteptați puțin. Avem o procedură de numire. Ulterior, după procedură, ceea ce înseamnă respectarea Regulamentului, cu mare plăcere, avem timp destul.

Doamna Olga Guțuțui – membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului:

Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, să-mi îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce îmi revin potrivit funcției, să nu fac declarații politice pe parcursul validării mandatului.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Guțuțui,

Vă felicităm cu numirea în funcție, vă dorim succese, realizări și să stea legea în capul mesei. Toate cele bune. (*Aplauze.*)

În continuare, este invitat domnul Dragoș Vicol pentru depunerea jurământului.

Domnul Dragoș Vicol – membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului:

Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, să-mi îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce îmi revin potrivit funcției, să nu fac declarații politice pe parcursul validității mandatului.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Vicol,

Felicitările noastre cu numirea în funcție. Vă dorim succese și realizări în activitate, la fel să respectați întocmai Constituția, legislația audiovizualului. Numai bine. (*Aplauze.*)

Și în continuare, colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor au menționat de procedură.

Domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Noi deja ne-am deprins să avem o practică de aceasta bolnăvicioasă când nu este întrunit numărul de voturi care se anunță din Prezidiu.

De aceea, eu personal am numărat, nu au fost în sectorul nr.2 – 39. Ori numărătorul îi înmulțește la doi, ori nu știu ce face acolo, ori poate mai stă cineva pe sub masă, dar nu a fost întrunit numărul de voturi. Repetarea votului, vă rog. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Președinte,

Ați dat dispoziție comisiilor să pregătească selectarea unui nou ... sau a unui membru în Consiliul Coordonator al Audiovizualului, dar ați uitat să spuneți să fie neapărat mulgătoare sau tractorist, așa cum își doresc comuniștii.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Sesizez, din nou Comisia juridică, numiri și imunități și Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media ca să selecteze cei mai buni candidați care există în baza legislației.

Domnule Batrîncea,

Vă rog frumos, de procedură.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Domnule Președinte,

Mulțumesc.

Vreau chiar să vă ajut. În sectorul nr.2 – 36 de locuri, 36 de deputați, cu dumneavoastră, Prezidiu – 39, domnul Carpov, domnul Leancă nu au votat, respectiv au votat maximum 36 de persoane, 36 de deputați. Dumneavoastră ați anunțat 39. Respectiv, falsul este cu 3 voturi de deputați.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos acei care sînt... care au dubii în privința numărului de voturi sau numărului celor prezenți să facă o sesizare, se va face o comisie de anchetă, dacă este cazul, există înregistrări video, înregistrări audio și absolut toate ne vor ajuta în așa fel încît să revenim când este cazul în baza procedurii prevăzută în Regulament.

În continuare ... *(Rumoare în sală.)*

Onorat plen,

Luînd în considerare că au fost expirate cele două ore de lucru, vă propun să luăm o pauză pînă la ora 13.00 în așa fel încît să reușiți să mai beți o cafea, să mai beți puțină apă și emoțiile respectiv, la fel, să fie moderate.

Vă mulțumesc frumos.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vă rog frumos, să vă luați locul, ca să putem continua ședința.

Aș avea nevoie și de... luînd în considerare pauza care a fost, aș avea nevoie, totuși, și de numărul celor prezenți pe sectoare.

Vă rog frumos, sectorul nr. 1, sectorul nr. 2, sectorul nr. 3, să dați numărul celor prezenți. (*Rumoare în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 31.

Sectorul nr. 3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

La ora actuală sînt 74 de membri ai Parlamentului la lucrările plenului. Putem continua.

Da, domnul Bolea,

De procedură, bănuiesc că, aveți ceva?

Domnul Vasile Bolea:

Da, procedura trebuia să fie înainte de a pleca la pauza de ...

Domnule Președinte,

În Regulamentul Parlamentului există așa un articol, 88 „Procedura de vot în ședință”.

„(4) În cazul în care o fracțiune parlamentară sesizează președintele ședinței despre încălcarea procedurii de vot sau despre existența unor erori de numărare a votului, acesta poate propune Parlamentului anularea votului și/sau repetarea votării”. Și sesizarea despre încălcare se efectuează în cadrul aceleiași ședințe.

Ulterior, la proiectul anterior, adică, îmi cer scuze, la proiectul privind numirea în funcție a 2 membri ai CCA au existat aceste nereguli, în ceea ce ține de procedura de votare.

În sectorul 40... în sectorul 2 erau mult mai puțini deputați, care nu au participat la votare, însă voturile lor au fost consemnate.

Eu vă rog mult, în baza articolului 88 alineatul (4), să fie anulată votarea cu privire la desemnarea a 2 membri ai CCA și această votare să fie repetată.

Noi, deja în această legislatură avem cel puțin 4 proiecte, care au fost votate cu încălcarea procedurii.

De aceea, pentru a nu admite asemenea cazuri, ulterior, eu vă rog mult, încă o dată, să trecem procedura de vot la proiectul anterior. *(Rumoare în sală.)*

Au fost mult mai puțini deputați, care au votat pentru acei 2 membri ai CCA. Ei nu au întrunit numărul necesar de voturi.

De aceea trebuie să .. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles.

Sesizarea este făcută în mod regulamentar. În mod regulamentar, în baza articolului 88 alineatul (4), propun plenului propunerea făcută de Frațiunea Partidului Socialiștilor privind renumărarea voturilor.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

În minoritate.

Vă rog frumos.

Continuăm după procedură.

În continuare se examinează proiectul de Lege nr.1 din 21 ianuarie 2015 pentru completarea articolului 11 din Legea nr. 764 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

Prezintă proiectul domnul Artur Reșetnicov.

Cer scuze, doamna Bodnarenco.

Doamna Bodnarenco,

Numai puțin, avem o chestiune de procedură.

Domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da, mulțumesc, domnule Președinte.

Noi trebuie să luăm în calcul și un moment foarte clar.

Se creează precedente foarte periculoase, adică cum, majoritatea nu a existat, domnule Președinte.

Și, prin ...

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Novac.

Domnul Grigore Novac:

Prin voturile acestea ...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Ați fost atât de bineveniți și bine intenționați și ați făcut trimitere la articolul 88 alineatul (4). În baza articolului 88 alineatul (4) m-ați sesizat, eu am propus plenului ceea ce ați propus, și anume „Președintele ședinței propune Parlamentului anularea voturilor și/sau repetarea votării”.

Toate deciziile în această clădire, în această sală se iau doar cu votul plenului. Nu este decizia... sigur că da.

Vă mulțumesc frumos.

Doamna Bodnarenco,

Continuați. Începeți, de fapt.

Vă mulțumesc.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova permite acordarea statutului special de centru istoric, centru cultural, stațiune balneoclimaterică, nod feroviar unităților administrativ-teritoriale de nivelul I, satelor și orașelor Republicii Moldova.

În același timp, legislația nu prevede acordarea statutului special unităților administrativ-teritoriale de nivelul II, raioanelor ceea ce, din punctul de vedere al autorilor inițiativei legislative, defavorizează aceste unități administrativ-teritoriale.

În Republica Moldova sînt 3 raioane populate compact de către găgăuzi și un raion cu peste 65 la sută populat compact de către bulgari.

Dacă raioanele găgăuze sînt unite într-o unitate autonomă, raionul Taraclia nu are un statut special.

Pe parcursul anilor 2013–2014, în adresa Parlamentului Republicii Moldova inclusiv în adresa unui șir de comisii parlamentare, precum și pe numele mai multor deputați, au parvenit un șir de adresări, demersuri de la Consiliul raional Taraclia, în care se solicită acordarea raionului Taraclia a statutului de raion național-cultural.

Actualmente, raionul Taraclia a devenit un adevărat și recunoscut centru al tuturor bulgarilor din Republica Moldova cu condiții pentru dezvoltarea limbii și culturii bulgare, păstrării tradițiilor bulgărești.

Pentru dezvoltarea mai armonioasă a identității bulgare, asigurarea condițiilor pentru păstrarea și dezvoltarea raionului Taraclia cu susținerea conducerii Republicii Moldova și a Republicii Bulgaria, a fost deschisă și funcționează cu succes Universitatea de Stat din Taraclia „Grigore Țamblac”, activează teatrul bulgăresc „Смешен петък”, ansamblul național bulgăresc „Rodiliubie”, se realizează transmiterea în limba bulgară la canalul televizat NTS și radioul „Albena”, cu susținerea statului în licee și colegii se predă limba maternă.

Întru menținerea și protecția condițiilor de dezvoltare a identității naționale și culturale, considerăm necesară păstrarea acestui centru al culturii bulgare și acordarea prin lege raionului Taraclia a statutului de raion național-cultural.

În scopul soluționării problemei abordate, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru completarea articolului 11 din Legea nr. 764 din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, care presupune... completează alineatul (1) cu următorul cuprins:

„(1) Raioanelor, care au o importanță deosebită în domeniul economiei naționale, precum și pentru istoria sau cultura statului, prin lege, li se poate atribui statutul de raion național-cultural”.

Respectiv, alineatele (1) și (2) vor deveni alineatele (2) și (3).

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, începem sesiunea de întrebări-răspunsuri adresată autorilor.

Domnul Ghimpu Mihai,

Vă rog frumos.

Aveți dreptul la cele 2 întrebări și precizările de rigoare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Doamnă deputat,

Spuneți-mi, vă rog, două întrebări o să vă adresez.

Prima. Dacă ar fi avut, la ziua de azi, această denumire de raion național-cultural Taraclia, dar n-ar fi avut ceea ce ați numărat dumneavoastră: universitate, licee, biserică, tot ceea ce li s-a dat prin legislație, ar fi ajutat această denumire... ajută această denumire sau conținutul e important, ce are loc azi, atitudinea și legislația care prevede azi?

Ce-i mai important, ce au sau dăm titlul acesta de ...?

Doamna Elena Bodnarenco:

Eu consider că este importantă și denumirea, și ceea ce are.

Domnul Mihai Ghimpu:

Așa.

Dumneavoastră înțelegeți ce înseamnă statut național? Ei ce sînt națiune?

Doamna Elena Bodnarenco:

Raionul care este important pentru istoria, pentru cultura și ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Dați definiția la ce înseamnă raion național-cultural.

Doamna Elena Bodnarenco:

Eu ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu, încă eu sînt la prima întrebare, a doua întrebare nici n-am adresat-o.

Doamna Elena Bodnarencu:

Eu, în nota informativă, am spus că raionul Taraclia este populat compact de către bulgari. 65,5 la sută din populația raionului sînt locuitorii de etnie bulgară.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnule Ghimpu,
Sigur, vă rog frumos continuați.

Domnul Mihai Ghimpu:

Foarte bine, sînt populați, au tot ce le trebuie. Dați-mi un exemplu unde există așa ceva în cazul în care e populat o „obloști”, un județ, un raion, că există în lume un astfel de teritoriu administrativ național-cultural.

Doamna Elena Bodnarencu:

Nu-i obligatoriu să avem exemple din alte țări, putem să fim pionieri. Poate cineva o să aibă exemplul de la Republica Moldova.

Domnul Mihai Ghimpu:

Și ultima. Dumneavoastră cunoașteți că cetățenii de etnie găgăuză care locuiesc în autonomia găgăuză sau, mai bine zis, unii lideri de acolo, avînd acest statut de autonomie, nu sînt mulțumiți cu Parlament, cu Bașcan, cu drapel, cu tot ceea ce... stat în stat, și cu Lenin în frunte, că stă încă Lenin la ei acolo, acum vor federalizarea Republicii Moldova, să facă parte din subiect al federației.

Dumneavoastră vă gîndiți că acțiunea dumneavoastră peste ani va aduce la aceea că de acum o să vrea și ei să fie subiect al federației. Adică să facă o federație între ei doi sau o federație la nivel cu teritoriul Republicii Moldova.

Adică să existe de acum 4 subiecți ai federației: cei din stînga Nistrului, Gagauz-Yeri, Taraclia și, așa, printre altele, Republica Moldova.

Doamna Elena Bodnarencu:

Cred că nu există nici un stat în lume, nici o unitate administrativ-teritorială unde nu există unii indivizi care nu sînt mulțumiți de procesele care se petrec în acele unități administrativ-teritoriale ori state.

Noi totuși trebuie să ne conformăm doleanțelor majorității.

Domnul Mihai Ghimpu:

Care doleanțe?

Vă spun, dumneavoastră știți Constituția noastră ce înseamnă...

Doamna Elena Bodnarencu:

Știu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Stat suveran, independent, unitar și indivizibil.

Doamna Elena Bodnarenco:

Și...

Domnul Mihai Ghimpu:

De ce aprindeți focul? De ce creați bombe cu explozie întârziată la noi în țară, fiindcă relațiile la noi, băștinașii cu bulgarii, sînt foarte bune. Au tot ce le trebuie: și limbă, și cultură, și biserică. De ce veniți și-i aprindeți așa? Căutați totdeauna să aprindeți zizanie între ... (*Rumoare în sală.*)

Ce vreau aceea fac.

Eu nu-s în Partidul Comuniștilor, domnul Voronin.

Doamna Elena Bodnarenco:

Noi...

Domnul Mihai Ghimpu:

Doamne ferește.

Doamna Elena Bodnarenco:

Noi nu considerăm că...

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Bodnarenco,

Vă rog frumos. Pofțiți. (*Rumoare în sală.*)

Doamnă Bodnarenco,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

Noi nu considerăm că aprindem focul. Noi considerăm că dacă este o adresare a grupului de cetățeni din Republica Moldova, adresarea aceasta trebuie să fie examinată de către organul legislativ.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Valeriu Munteanu,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

Domnul Ghimpu,

Mie îmi pare că este a zecea întrebare deja. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul Valeriu Munteanu,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mîine o să discutăm.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă președinte al comisiei,

Autor al acestui proiect de lege, nu este o noutate, comuniștii au încercat și în legislatura trecută să împingă acest proiect, care, din punctul nostru de vedere, este culmea politicii comuniste, pentru că au fost în Parlamentul Republicii Moldova politicieni care i-au adoptat în Coaliția de guvernare și au spus: îi adoptăm, de aceea că comuniștii nu mai sînt atît de periculoși, îs alții periculoși.

Iată că prin acest proiect de lege se demonstrează că comuniștii rămîn la fel de periculoși, antistatali, pentru că își doresc să încalce Constituția în picioare și o să vă explic de ce.

Calmați-vă. Calmați-vă.

Articolul 1 din Constituție este fundamental, spune că Republica Moldova este un stat suveran, independent, unitar și indivizibil și nu există cetățeni de categoria întâi și cetățeni de categoria a doua. Nu există regiuni care-s mai privilegiate și alte regiuni care-s mai puțin privilegiate.

Respectiv, aceste acțiuni, pe care încercați dumneavoastră să le promovați astăzi, depășesc cu mult limita Constituției și nu sînt altceva decît elemente de autonomie mascată, pentru că vă este greu astăzi să veniți, să spuneți că îi acordăm acestui raion autonomie, ci vorbiți de un termen, un „know-how”, apropo, pentru legislația Republicii Moldova și pentru întreaga Europă.

Am verificat, nu există nicăieri autonomii pe criterii etnice, dar absolut nicăieri. Nici în România, așa cum pretindea un coleg liberal democrat în comisie, și nici oriunde în altă parte nu există.

Există drepturi individuale ale cetățenilor și nu drepturi colective.

Spuneți-ne, vă rog frumos, dacă conștientizați că acest lucru duce la separatism și vor fi repercusiuni foarte grave asupra statului Republica Moldova.

Doamna Elena Bodnarenco:

Este concluzia dumneavoastră, stimate deputat. Eu am altă părere. Și reamintesc că articolul 11 din Legea administrativ-teritorială deja prevede acordarea unui statut special satelor și orașelor Republicii Moldova.

Legea dată n-a fost contestată în acei 5 ani cînd dumneavoastră cu Partidul Liberal ați fost la guvernare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Întrebarea numărul 2.

Domnul Valeriu Munteanu:

Întrebarea numărul 2.

În situația în care acest... noțiune „raion național-cultural” nu este definită nicăieri în lege, este o invenție a comuniștilor, care, după părerea noastră, a fost inventată undeva la Moscova și trimisă prin plic, în plic la Chișinău și, iată, acum văd că toți au aderat la acest concept, vă rog frumos să definiți. Noi nu putem să dăm un „cec în alb”. Noi nu putem să votăm sau Parlamentul nu poate să voteze ceva care nu știm foarte exact care o să fie limitele, pentru că cineva va înțelege că este, pur și simplu, pe criterii culturale, iar altcineva va înțelege la implementare că este autonomie.

Definiți-ne acest lucru în limita în care înțelegeți dumneavoastră ca autor. Spuneți-ne, iată: ce înțelegeți prin „național”? Mai ales termenul „național”.

Doamna Elena Bodnarenco:

Definiția termenului propunem să fie scrisă în legea specială, care va fi aprobată în ulterior.

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu, legea-i cadru. Dumneavoastră aprobați o lege-cadru, pentru că în baza acestei legi în mod normal și Nisporeni-ul, în care-s 99 la sută români basarabeni, ar putea și ei să spună că noi sîntem români basarabeni, dați-ne și nouă, ceea ce este o ineptie să mergem pe...

Doamna Elena Bodnarenco:

Da există așa o națiune români basarabeni?

Domnul Valeriu Munteanu:

Există români. Nu există așa ceva. Trebuie să definim noțiunea, ca să știm foarte exact. (*Rumoare în sală.*)

Cum, ce înseamnă în accepțiunea dumneavoastră...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Munteanu:

... raion național-cultural?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc. Am înțeles întrebarea.

Doamna Elena Bodnarenco:

Încă o dată repet.

Domnul Andrian Candu:

Dați voie să răspundă.

Doamna Elena Bodnarencu:

Da. Încă o dată repet. Noi propunem aprobarea legii aparte unde toate noțiunile și toate prevederile vor fi expuse.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Streleț,

Vă rog.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În primul rînd, reieșind din tehnica formulării acestui amendament, aș vrea să fac o precizare.

În articolul 11 al Legii nr.764 privind organizarea administrativ-teritorială se conțin, la moment, două alineate. Unul care vizează satele și orașele care, datorită condițiilor climaterice, balneo ș.a.m.d., prin hotărîre de Guvern li se acordă statut de stațiune balneoclimaterică.

Alineatul (2). Satelor și orașelor care au o importanță deosebită în domeniul... adică repet adlitteram ceea ce propuneți dumneavoastră, numai că în loc de sat și oraș apare raion. Iar la dumneavoastră aici apare că se completează cu alineatul (1).

Alineatul (1) deja există. Adică poate îl puneți totuși... fiindcă să le substituie pe celelalte două sau puneți în ordinea ierarhiei organizării administrativ-teritoriale.

Doamna Elena Bodnarencu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Eu am citit, alineatele (1) și (2) voi deveni respectiv alineatele (2) și (3). Noi propunem aceasta...

Domnul Valeriu Streleț:

Bun.

Doamna Elena Bodnarencu:

... în proiectul de lege.

Domnul Valeriu Streleț:

În continuare, dacă urmărim adlitteram logica care a fost expusă că „raioanelor care au o importanță deosebită în domeniul economiei naționale”, aici noi am putea să ne oprim, fiindcă mai departe merge „precum și pentru istoria” ș. a. m. d.

Adică putem admite că urmare a acestei formulări și raioanele cu economii mai dezvoltate ar putea pretinde să li se dea un statut separat.

Doamna Elena Bodnarenco:

Exact.

Domnul Valeriu Streleț:

Vorbiți corect?

Doamna Elena Bodnarenco:

Da.

Domnul Valeriu Streleț:

Ce vorbiți? Adică, de exemplu, raionul Rezina, care are fabrica de ciment și are o importanță deosebită în economia națională, trebuie să ceară un statut de raion economico-național cultural? (*Rumoare în sală.*)

După formulare reiese că dacă are un rol în economia națională, de acum poate să pretindă.

Doamna Elena Bodnarenco:

Este un lucru...

Domnul Valeriu Streleț:

Dacă mai întruniți și celelalte...

Doamna Elena Bodnarenco:

...destul de discutabil și cred, această propunere a răsunat și în cadrul dezbaterilor la ședința comisiei de profil, și autorii pot să excludă sintagma „în domeniul economiei naționale precum și”, și atunci rămîne „raioanelor care au o importanță deosebită pentru istoria sau cultura statului, prin lege, li se poate atribui statutul de raion național-cultural”.

Domnul Valeriu Streleț:

Și trei. O altă precizare. De fapt, nu-i a treia întrebare. Eu... se încadrează în...

Această normă are un caracter opțional, nu are un caracter imperativ, pot exista, nu pot exista.

Mai departe. Chiar și dacă se menționează că ar exista asemenea entități, eu cred că obligatoriu s-ar cere și o desfășurare a potențialelor lor competențe, atribuții, prin ce vor fi deferite de celelalte localități...

Doamna Elena Bodnarenco:

Da.

Domnul Valeriu Streleț:

... care sînt consecințele. Fiindcă noi, cu certitudine, astăzi deschidem o mică cutie a Pandorei, care, după aceasta, va trebui să mai venim cu un proiect de lege

pentru a completa și specifica ce înseamnă raion național-cultural și prin ce se deosebește el de celelalte raioane ale Republicii Moldova.

De aceea eu cred că asupra acestui proiect ar trebui să se mai lucreze un pic, adică... chiar făcînd abstracție de însăși concepția că, într-adevăr, pot apărea confuzii și solicitări care mai de care.

Doamna Elena Bodnarenco:

Din cauza aceasta noi și am scris „prin lege” în textul inițiativei legislative, ceea ce presupune aprobarea unei legi speciale, unde să găsim răspunsurile la toate întrebările noastre.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Vă mulțumim, domnule Streleț.

Domnule Diacov,

Vă rog frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

Stimați colegi,

Pe parcursul anilor au existat mai multe perioade și mai multe momente cînd în Parlament se... au fost puse în discuție probleme de genul acesta.

Eu cred că, dacă noi sîntem foarte sinceri, putem să constatăm că și evenimentele dramatice de la începutul anilor '90 tot s-au început de la această dezbinare, care, pe alocuri, a fost făcută chiar și voit și la care au avut atribuție și forțele politice din Republica Moldova.

Și din zona Transnistriei... din zona Taracliei, pe parcursul anilor, au venit mai multe adresări către Parlamentul Republicii Moldova, îmi aduc aminte de perioada anilor '98, '99, cînd au fost puse în discuție, și atunci Parlamentul s-a plasat deasupra intereselor politice și a luat o decizie care a adus liniștea și pacea în această zonă.

Este clar că în Republica Moldova există și forțe politice care folosesc aceste... acest specific al țării noastre, fiindcă nu găsiți în alte părți: în Georgia, în Armenia sau țările baltice, o astfel de atmosferă cînd partidele politice mai mult țin la țările vecine decît la țara proprie.

Și este un moment, într-adevăr, delicat și noi trebuie să fim foarte atenți și la mesajul care vine, rugămintea din Taraclia, și la propunerile care apar aici.

De aceea, sigur că noi trebuie să facem ceva ca să trimitem un mesaj că Parlamentul Republicii Moldova ia în considerație normele, tradițiile europene, care ne îndeamnă să fim foarte atenți la mesajul... la mesajele minorităților naționale ș.a.m.d., să creăm condiții și o atmosferă sănătoasă în țară. Dar noi avem această problemă în Republica Moldova. Dar ca să nu agravăm printr-un proiect sau altul, tot, și aici trebuie să fim atenți.

De aceea eu aș propune ca în formularea care sună și care poate fi exploatată mai tîrziu și se vede și în Parlament acum, dar și în alte zone sau în alte raioane ale Republicii Moldova, eu aș propune ca formula aceasta să sune în următorul...

„statut... se poate atribui statut de raion social-cultural”, social-cultural. Și atunci să nu creăm condiții când, uite, apare în raionul Drochia, în raionul Nisporeni, în raionul... în Bălți ș.a.m.d., fiindcă este vorba de mai multe... delegarea mai multor împuterniciri în domeniul cultural, de a-și învăța limba, de a-și păstra tradițiile. Despre aceasta este vorba.

Și eu cred că ar fi un semnal foarte bun pentru Taraclia, dar și n-ar fi un motiv ca să agravăm spiritele în alte zone ale Republicii Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Bodnarenco,

Dacă aveți ceva de comentat sau de răspuns.

Doamna Elena Bodnarenco:

Este o propunere care trebuie să fie discutată. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim frumos.

Domnul Apostol.

Domnul Ion Apostol:

Doamnă deputat,

Dumneavoastră ați fost vreodată în Taraclia?

Doamna Elena Bodnarenco:

Da, am fost.

Domnul Ion Apostol:

Știți care este componența etnică a satelor? Câte sate... Unde sînt majoritari bulgarii, unde sînt majoritari moldovenii? Aveți astfel de informație? Dacă nu aveți, vă spun eu.

Doamna Elena Bodnarenco:

Eu am...

Domnul Ion Apostol:

Bulgarii reprezintă din 43 de mii... în urma recensămîntului din 2014, nu avem date...

Doamna Elena Bodnarenco:

Reprezintă 28 mii...

Domnul Ion Apostol:

... prezintă 28 de mii de populație. Ei sînt în fond... trăiesc, locuiesc în 4 – 5 localități: în Taraclia – 10 mii 7 sute, în Cortenul Nou – 3 mii și ceva, Tvardița – 5 mii 3 sute, Valea Perjei – 3 mii 792.

În nouă sate moldovenii sînt majoritari, în nouă localități. Știți de aceasta? Noi ce facem cu ei? Ce îi aruncăm? Unde îi aruncăm? Ei tot vor... sau facem, facem raion... azi vrem raion național, mâine vrem sat, poimîine stîină. Poate facem mahală, da, națională.

Doamna Elena Bodnarenco:

Nu îi aruncăm nicăieri. Cred că din beneficiile pe care o să le aibă raionul acesta, o să aibă beneficii toți cetățenii de toate naționalitățile care locuiesc în raionul Taraclia.

Domnul Ion Apostol:

Nu vă pare...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

A doua întrebare.

Domnul Ion Apostol:

Precizare. Precizare.

Domnul Andrian Candu:

Precizare.

Domnul Ion Apostol:

Nu vă pare că... aici eu vreau să îi dau dreptate unui coleg din alt partid care a vorbit aici că, atunci cînd în țară este o situație sensibilă la această problemă, ei trebuie să fie „idioti” ca să includă astfel de proiect în discuție. Nu vi se pare?

Doamna Elena Bodnarenco:

Nu mi se pare.

Domnul Ion Apostol:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

A doua întrebare, dacă aveți.

Domnul Ion Apostol:

Întrebarea a doua.

Dumneavoastră știți că bulgarii trăiesc nu numai în Moldova, dar și în regiunea Odessa, da, și mult mai numeroși, și în Bulgaria, și în România. În același timp, acolo trăiesc și alte etnii. Ei nu pretind nici... Ucraina nu le... nu le-a dat statut special la români, la moldoveni, cum să spun, la basarabeni, nici în regiunea Cernăuți, nici în... nu le-au dat bulgarii românilor statut... raion național. De unde dumneavoastră ați luat ideea asta bizară?

Doamna Elena Bodnarencu:

Statele sus-numite au legislația lor, au situația lor. Noi locuim în Republica Moldova și discutăm întrebările noastre.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos...

Domnul Ion Apostol:

Voi alte probleme nu aveți de discutat în afară de... de la bancă am trecut la economii...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos...

Domnul Ion Apostol:

... ce bulgarii nu pot mânca fără raion național? Nu au poftă de mâncare? Ce vă...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Apostol,

Vă rog frumos...

Domnul Ion Apostol:

... ce purtați atîta grijă pentru ei.

Domnul Andrian Candu:

Adresați întrebarea, așteptați răspunsul.

Dacă aveți ceva de comentat, după aceasta sînt luările de cuvînt și sînteți bineveniți.

Doamnă Bodnarencu,

Vă rog frumos răspundeți la ultimele comentarii, dacă aveți.

Doamna Elena Bodnarencu:

Eu nu răspund la ultimele comentarii.

Domnul Andrian Candu:

Bine. Vă mulțumesc.

Domnule Țap,
Vă rog frumos.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Doamnă președinte,

Conform Constituției Republicii Moldova, articolul 110, care vizează organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, este prevăzut că ea se divizează în unități administrative sub aspect: raioane, orașe, sate.

În acest sens, cu referire la Legea nr.780 privind actele legislative articolul 4, alineatul (2) care spune: „Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent.”

Cum se încadrează acest proiect de lege în aceste prevederi constituționale?

Doamna Elena Bodnarencu:

Nu contrazice. Noi vorbim despre raioane. Satele și orașele deja sînt prezente în lege. (*Rumoare în sală.*) Da.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Vă rog frumos, precizare la acest subiect.

Domnul Iurie Țap:

Deci precizarea este: Constituția spune că sub aspect administrativ pot fi raioane, orașe, sate. Și nu se vorbește sub aspect administrativ de raioane național-culturale. Aceasta este precizarea. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Doamna Elena Bodnarencu:

Dar în același timp nu se vorbește despre sate-centre istorice, spre exemplu, ori orașe care au statut de nod feroviar.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc frumos.

A doua întrebare, domnule Țap, sau precizare.

Domnul Iurie Țap:

A doua întrebare.

Deci, doamnă președinte,

Spuneți-mi, vă rog, prevederile Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale care o avem, ea în Republica Moldova se respectă, situația este conformă sau este necesar de a atribui acest statut? Pentru că situația în domeniul respectiv este una precară.

Doamna Elena Bodnarencu:

Eu consider că, în mare parte, se respectă. Cred că vorbiți despre garantarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, este un factor de pace, dreptate și democrație.

Totuși, unitatea prin diversitate este cel mai bun principiu al organizării societății democratice.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Înainte de a da cuvântul...

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Da.

Mă scuzați, domnule Țap.

Domnul Iurie Țap:

Comentariu.

Domnul Andrian Candu:

Da, da. Vă rog frumos.

Precizare.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Revenind la Convenția-cadru, vreau să precizez că ea nu prevede aspectul administrativ.

Și cel mai important să zic. În Republica Moldova, în linii mari, se respectă prevederile acestui... acestei Convenții-cadru. Și în acest sens, opinia Comitetului Consultativ al Consiliului Europei din 2000, 2004 și 2010 este pozitivă.

Mulțumesc.

Doamna Elena Bodnarencu:

Domnule Țap,

Eu răspund cu întrebare la întrebare. Dar interzice Convenția-cadru lucrul acesta?

Domnul Andrian Candu:

Înainte de a da posibilitatea să continuăm cu întrebările și răspunsurile aș vrea totuși să vă fac o precizare, dacă nu ați luat în considerare că acest proiect de lege prevede doar apariția posibilității și nu obligația, ca prin lege să se declare ulterior. Noi nu vorbim despre apariția acum a unor raioane, dar doar se formează cadrul juridic.

Doamnă Fusu,
Vă rog frumos.

Doamna Corina Fusu:

Cred că cunoașteți, doamnă deputat, ați citit Constituția, Republica Moldova este un stat unitar, suveran și independent. Dumneavoastră prin această propunere foarte stranie, de fapt, creați precedente proaste, vrînd să privilegiați unele raioane care ar avea un statut: unele-național-cultural, altele-național-economic, altele-național-istoric, care sînt și alte raioane pe care dumneavoastră le-ați identificat și ați dori să le oferiți un statut deosebit, care este unul, de fapt, anticonstituțional?

Din nota dumneavoastră informativă am înțeles că veniți cu acest proiect de lege pentru a oferi un statut special raionului Taraclia. Care sînt celelalte raioane care succed a urma această lege?

Doamna Elena Bodnarencu:

Spre deosebire de cei care cheamă la unirea Republicii Moldova cu statul vecin, eu cunosc ce înseamnă statul unit și cunosc Constituția Republicii Moldova.

Если какие-то районы обратятся, Парламент будет рассматривать, на сегодняшний день обратилась Тараклия.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Doamna Corina Fusu:

A doua întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Fusu,
Aveți a doua întrebare.

Doamna Corina Fusu:

A doua întrebare. Cu ce alte partide din Coaliția PCRM, PLDM și PD ați consultat acest proiect de lege? Pentru că constatăm aici: Coaliția monstruoasă naște monștri. Și, de fapt, dumneavoastră, doamnă deputat, prin această propunere, și îndemnăm și alți deputați să voteze, nu faceți altceva decît să creați zone foarte periculoase, zone explozive care, de fapt, pot să distrugă statul Republica Moldova.

Așa că apelez la toți deputații: și socialiști, și comuniști, și ceilalți colegi de ai noștri să nu voteze acest monstru, pe care dumneavoastră l-ați plămădit în laboratoarele Moscovei. Pentru că Moscova deja ne-a creat Găgăuzia, Transnistria, a făcut război, avem armată pe teritoriul nostru. Vă rog să serviți statul Republica Moldova!

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Bodnarencu,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarencu:

Proiectul de lege a fost discutat în toate comisiile parlamentare și toți deputații din toate fracțiunile au avut posibilitatea de a expune opinia lor.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Mocanu Gheorghe,

Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Întrebarea mea este foarte simplă și aștept un răspuns la fel de simplu și de clar. Ce efecte concrete are aplicarea acestui proiect de lege?

Doamna Elena Bodnarencu:

Dezvoltarea regională, păstrarea și dezvoltarea tradițiilor și obiceiurilor. În cazul dat populația de etnie bulgară.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Atunci completez întrebarea dată. Așa cum dumneavoastră propuneți acum rezultă că raioanele care au importanță pentru istoria și cultura statului vor primi o anumită titulatură. Întrebarea mea este: există vreun raion în Republica Moldova care nu are importanță pentru istoria și cultura statului?

Doamna Elena Bodnarencu:

E indiscutabil că toate au importanță deosebită.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Deci scopul este să le dăm la toate?

Doamna Elena Bodnarencu:

Da. Dar noi, repetăm încă o dată, vorbim de raionul unde populația prezentă în majoritate este de etnie bulgară.

Domnul Gheorghe Mocanu:

În proiectul de lege nu vorbim despre acest raion, vorbim, eu așa înțeleg, că toate raioanele vor primi statutul național-cultural, care nu știm ce înseamnă, că nu-i definit nici într-o lege. E adevărat?

Doamna Elena Bodnarencu:

Если они смогут доказать, что у них есть какие-то преимущества по сравнению с другими, то да.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mocanu,
Aveți a doua întrebare?

Domnul Gheorghe Mocanu:

Nu am a doua întrebare. Eu cred că, știți este o așa denumire în legislația din domeniul juridic care se cheamă caduc: sau nu mai poate fi aplicat, sau nu poate fi aplicat din start. Deci este un proiect de lege care din start nu poate fi aplicat și ar fi o aberație juridică să-l votăm.

Mulțumesc.

Doamna Elena Bodnarencu:

Noi avem zeci de legi unde este scris „Poate va fi atribuit” și atunci nu contestăm.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Știrbete,
Vă rog frumos.

Domnul Petru Știrbete:

Stimată colegă,

Nu vreau să aprind spiritele, dar vreau să înțeleg și eu lucrurile. Nu vreau să vorbesc în defăimarea raionului de care dumneavoastră propuneți sînt separat. Sînt și acolo oameni care muncesc, care au și ei drepturi, libertăți. Dar în continuare, de fapt, v-aș întreba oare invers, să nu atrag la Orhei, raionul dumneavoastră Soroca merită același lucru ce-l merită și, de exemplu, Taraclia sau nu?

Spunînd această întrebare... punînd această întrebare că eu înțeleg așa că ulterior o să veniți cu un proiect de lege care o să dea competențe, atribuții, chiar, poate, și alocări de bani, n-o să puneți în legea aceasta și următoarea lege în dificultate ca raionul dumneavoastră, din care veniți dumneavoastră, să fie inferior la ceea ce dumneavoastră creați astăzi?

Uitați-vă, aici vreau să mă clarific eu. Că dacă dumneavoastră ați spune că astăzi aș vedea ce competențe dați, mi-ar fi clar, da, o să fie egal și cu cel de la Orhei, și cu acel din Soroca, azi nu-mi este clar. Vă rog să-mi explicați, ca să înțeleg lucrurile pe real, deci nu ca să aprind spiritele. Vă rog ca să înțelegem lucrurile.

Doamna Elena Bodnarencu:

Спасибо, господин депутат.

Я считаю, что в первую очередь город Сорока давно должен иметь титул исторического центра, и в советский период времени он этот титул имел.

Если говорить о районе Сорока, то на его территории находятся очень много исторических, культурных памятников, памятников природы, и он тоже заслуживает особого отношения. Может быть, вы мне скажете, каким

принципом руководствовались предыдущие два альянса с 2009 по 2014 год руководивших страной, тогда когда они о городе Сорока, как и многих других городах, руководимых коммунистами, абсолютно забыли.

И когда они выделяли десятки миллионов леев и сотни миллионов леев, у нас есть такие примеры, на развитие районов Хынчешть, Стрэшень, Ниспорень, и ни одной копейки – на Сороки, Рышканы, Дрокию, Флорешты и другие населенные пункты. Без всяких законов, или действуя согласно существующему законодательству.

Domnul Petru Știrbate:

Nu cred că este aici la timp ca dumneavoastră să acuzați că nu au fost dați bani. Fosta guvernare, fosta Coaliție, vă rog să vă reamintiți, aceleiași Tvardița, când i-am dat denumire la satul Tvardița, l-am făcut orașel, așa este ori nu, colegi, aici în sală?

O următoare întrebare. Dacă dumneavoastră sînteți azi cu certitudine clară că dacă primim acest proiect de lege, îl facem lege și va fi atacat, dumneavoastră credeți că Curtea Constituțională n-o să vadă încălcarea Constituției în această privință?

Doamna Elena Bodnarencu:

Я не могу отвечать за Конституционный Суд. Если будет атаковано ...

Domnul Petru Știrbate:

Că aici doar, doamnă, se văd niște chestii că creăm niște zone inegale cu alte zone. Aceasta e problema.

Doamna Elena Bodnarencu:

Скажите, пожалуйста, в 2012 году разве не предыдущая Коалиция приняла специальный план по поддержке мер населения этний ромов? То есть вы где-то применяете одни стандарты, где-то применяете другие стандарты.

Domnul Petru Știrbate:

Nu, doamnă, eu sînt pentru ca standardele să fie unice. Și la dumneavoastră în Soroca tot să fie special. Eu nu vin aici cu o propunere ca să facem, cum cineva din colegi a propus, o unitate social-culturală, poate e mai corect social-vulnerabilă să facem o unitate și aceea ar fi dar.

Doamna Elena Bodnarencu:

Social-vulnerabilă e făcut, într-adevăr, cu țara noastră în ultimii 6 ani.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Lupu,

Vă rog frumos.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Voi începe cu prezentarea și argumentarea, de altfel, a poziției Frațiunii Partidului Democrat, voi avea și o întrebare la doamna autor. Dar voi începe prin a spune că îmi pare foarte rău că în această sală, în sala noastră astăzi în cadrul dezbaterilor pe marginea acestui proiect discuțiile voluntar sau involuntar s-au dus, sau au fost duse într-o direcție falsă.

Parțial eu gândesc că acest lucru se întâmplă și datorită voinței antevorbitorilor, unor din ei, ca să denatureze esența acestui proiect, în parte, însă, și anumite formulări din proiectul de lege oferă asemenea posibilități. Iată de ce.

Plecăm de la faptul și trebuie să înțelegem toți că noi nu vorbim de aspecte economice, noi nu vorbim de aspecte demografice, sociale, noi ne referim în acest proiect cu strictețe la problema minorității naționale.

Iată de ce textul va trebui să fie cizelat, curățit și să vedem problema anume sub acest aspect.

Este important, noi să tratăm serios acest subiect?

Răspunsul este univoc – da.

Și eu vă explic de ce.

La toate întrevederile la cel mai nivel înalt... la cel mai înalt nivel cu cei de la Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul Europei, tema incluziunii minorităților naționale este tema de bază. Incluziunea înseamnă nu asimilare, în înțelegerea europeană, înseamnă respect și păstrarea, conservarea tradiției, istoriei, folclorului. Așa gândește Europa.

Și atunci, cuvintele „unitate prin diversitate” și, de fapt, însăși apariția Uniunii Europene, de ce Konrad Adenauer și generalul de Gaulle, sau pe ce bază aceste două personaje istorice au format sau au pus fundamentul Uniunii Europene? Pentru dezvoltarea economică? Da, și aceasta. Socială? Da.

Însă, întâi de toate, acest proiect a avut menirea să pună sub control, să țină sub control potențialele manifestări naționaliste extremiste, urmare a ceea ce s-a întâmplat în primul și în al doilea război mondial.

Iată de ce tratarea întrebării privind minoritățile naționale, pacea etnică, armonia, drepturile, conservarea istoriei tradițiilor lor este angajamentul nostru, urmare a semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană. Acum, ca și conținut, haideți să spunem adevărul.

Au fost întrebări: ce urmări vor fi odată cu acordarea unui asemenea statut?

Răspunsul meu și al dumneavoastră este unul – nu sînt urmări sub aspect că schimbăm organizarea teritorial-administrativă, nici un fel de urmare și consecință că vor avea atribuții suplimentare autoritățile raionale sau altele.

Noi trebuie să înțelegem că, iată în cazul Taracliei, acțiuni în acest sens – universitate, colective culturale, televiziune, ele au fost implementate pînă azi. Noi, logic era să fie să apară statutul și după aceasta, în baza statutului – acțiune.

Bine, s-a întâmplat, ceea ce s-a întâmplat.

Am mers cu acțiunile și am făcut bine, acum această decizie nu poartă decît un caracter profund simbolic de respect pentru toți moldovenii.

Acum atenție! Eu în sală am auzit și manifestări de naționalism, și nu naționalism moldovenesc.

Europa – unitate prin diversitate. Modelul european spune că noi, și este angajamentul nostru în programul de guvernare, stimați colegi, că noi dezvoltăm o națiune europeană moldovenească, bazată pe principiul cetățenesc, lăsând dreptul fiecărui cetățean la autoidentificare etnică și culturală. Este unica cale europeană.

Alternative, dacă vrem pace, liniște și o dezvoltare armonioasă în continuare, nu există. Că și minoritățile, trebuie să facem tot ca să vorbească limba de stat, să cunoască cultura poporului nostru.

Da, și aceasta-i sarcina. Dar în egală măsură este sarcina și noi să ne-o asimilăm, dar să le oferim un confort european în acest sens.

Iată de ce, având aceste considerente și înțelegând foarte bine, cine nu vrea să-și aducă aminte în această sală, o să vă spun eu, câți reprezentanți de curente politice extremiste din sud au mers în raionul Taraclia, convingându-i că n-au nevoie de raion separat și au încercat să le propună alte variante foarte periculoase în contextul posibilei destabilizări a situației în sudul țării.

O asemenea decizie care nu are consecințe, repet, și nu afectează deloc integritatea teritorială, caracterul unitar al statului și tot așa înainte este o soluție europeană și una potrivită.

Propunerea, în consecință, este următoarea. Având necesitatea să schimbăm denumirea de social... național-cultural categoric nu merge.

Național – aceasta-i la nivel de țară, asta este. Social-cultural, orice altă denumire.

Iată de ce, eu propun, haideți, în spiritul european, în spiritul angajamentelor noastre de integrare europeană, azi să acceptăm în primă lectură proiectul și după aceasta ne așezăm, cizelăm toate componentele conținutului acestui proiect, ca să scoatem întrebările și neînțelegerile, care apar pe loc drept.

Fracțiunea Partidului Democrat o să susțină această idee și, respectiv, în primă lectură proiectul, în a doua lectură, deja cizelat, ca să nu apară în viitor nici un fel de dubii.

Mulțumesc.

Doamna Elena Bodnarenco:

Domnul Lupu,
Mulțumim pentru susținere.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Eugen Carpov,
Vă rog frumos.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă raportor,

Trebuie să menționez că preocuparea pentru respectarea drepturilor minorităților naționale în orice societate este un proces democratic și firesc, în special, dacă discuțiile au loc în Parlament.

Nu se pune în discuție necesitatea ca să vedem care este nivelul de respectare a drepturilor minorităților dar, totodată, vreau să vă spun că, în orice societate au loc și discuții despre cum minoritățile naționale se integrează într-o societate.

Și integrarea într-o societate nu înseamnă asimilare.

Noi am trecut asimilarea. Republica Moldova a trecut și știe consecințele asimilării, care au avut loc în perioada stalinistă, comunistă ș.a.m.d.

Acum noi vorbim despre integrarea acestor minorități, iar integrarea minorităților înseamnă o conlucrare firească dintre reprezentanții a diferitor etnii. Aceasta înseamnă o mișcare împreună. Ce avem noi pînă acum este, de fapt, un proces de separare și acum am putea să avem și elemente de izolare.

Întrebarea mea este următoarea. Spuneți vă rog, există în Republica Moldova o strategie de integrare a minorităților naționale în societate?

Doamna Elena Bodnarenco:

Да, она существует. Но, как представитель национального меньшинства, я вам могу сказать, что работает она на сегодняшний день плохо.

И для того, чтобы население болгарской национальности как можно быстрее интегрировалось в молдавское общество, может быть, специальные меры, – не может быть, а я уверена – что обязательно нужны и для изучения молдавского языка на более высоком уровне.

Об этом говорят и ... представители гагаузской автономии, и украинцы, и другие национальности, поэтому мы считаем, что как раз этот проект закона будет способствовать интегрированию, а не, как вы говорите, – отделению этого района. Тем более, что на протяжении почти 24-х уже лет молдавской независимости район Тараклия никогда не пытался отделиться или каким-то образом обособиться от Республики Молдова.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Carпов,

Precizare sau a doua întrebare?

Domnul Eugen Carпов:

A doua întrebare, a doua întrebare. Eu doar constat că, la moment, în Republica Moldova nu există o asemenea strategie, și atunci, întrebarea mea a doua este următoarea.

Credeți că prin asemenea măsuri segmentare, fragmentare este posibil să abordăm, într-o manieră complexă, responsabilă problematica respectării drepturilor minorităților, integrarea acestora în societate, cînd nu avem o viziune cum vrem să facem, ce vrem să facem și unde dorim să ajungem?

Vă mulțumesc.

Doamna Elena Vodnarenco:

Очень плохо, что нет представления у вас, как у представителя власти на протяжении предыдущих пяти лет, и мы, представители национальных меньшинств, могли ожидать, что оно появится.

Как, куда и что делать? Есть рекомендации Европейского союза. Нужна только политическая воля для того, чтобы это сформулировать.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Carpov,

Vă rog frumos, pentru precizare.

Domnul Eugen Carpov:

Da. Vă mulțumesc.

Doamna raportor,

Vreau să vă spun, că eu știu care sînt standardele internaționale, în special cele europene în raport cu minoritățile naționale.

Dar, după cum ați auzit și comentariile altor colegi, în Europa nu există o practică, la momentul actual, de acordare a unor statute național-culturale unor entități administrative din statele europene.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și eu vă mulțumesc frumos.

Domnul Reșetnicov,

Poftiți.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Am vrut să intervin și în calitate de coautor al acestui proiect de lege, dar înainte de a veni cu careva precizări, aș vrea să-i pun colegului anterior, care a vorbit și s-a interesat despre strategia de integrare, dumnealui a fost responsabil de un domeniu destul de important pe parcursul mai multor ani, cum este reintegrarea, și nu a făcut nimic decât s-a dezintegrat dintr-un partid în alt partid.

De aceea nu trebuie să se expună cu sugestii respective.

Acum, privitor la proiectul care se dezbate. Este foarte important ca autoritățile publice centrale să aibă dialog permanent cu autoritățile publice locale.

Și aș vrea să menționez și să atrag atenția colegilor că acest proiect a venit ca urmare a adresărilor din partea autorităților publice locale și locuitorilor, în special ai raionului Taraclia, care au venit în fața fracțiunii și autorilor, probabil că alți deputați nu au fost așa de atenți la sugestiile și propunerile care vin de pe loc și au argumentat necesitatea păstrării raionului Taraclia sau specificării în calitate de un centru cultural, centru unde se va păstra și se vor dezvolta tradițiile, obiceiurile etniei respective.

De aceea, este foarte important și Parlamentul să dea exemplu de dialog permanent cu toate autoritățile publice locale, cu toți locuitorii și cetățenii Republicii Moldova.

Aceasta a fost la baza proiectului prezentat. Și ascultînd unele întrebări sau opinii exprimate aici, în Parlament, aș vrea să menționez că, nici într-un caz, proiectul respectiv nu intervine sau nu contravine prevederilor legii fundamentale – Constituției.

Noi nu intervenim în divizarea administrativ-teritorială. Ea se păstrează intact, așa cum prevede Constituția și legile. Noi nu instituim alte noi competențe sau nu instituim noi atribuții raioanelor sau altor unități administrativ-teritoriale.

Deci este o prevedere, dacă doriți, mai mult simbolică de recunoaștere și de atribuire a anumitor posibilități.

De aceea, luînd la bază cele expuse, aș ruga, din partea fracțiunii, colegii să uite de careva divergențe ideologice, să nu caute, la orice proiect care nu vine de la liberali, să nu caute mîna Moscovei. Este un proiect care vine să consolideze societatea și statul moldovenesc.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Ați avut această intervenție și ca autor. În același timp, ați remarcat precedentul predecesor în discuții.

Domnul Carpov are dreptul la o mică replică.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

...dumnealui la fel are...

Domnul Eugen Carpov:

În calitate de replică. În primul rînd, i-aș recomanda domnului Reșetnicov să analizeze foarte bine perioada de 8 ani de negocieri în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, în perioada cînd Președinte al Republicii Moldova a fost domnul Voronin, atunci cînd a fost blocat orice proces de negocieri între două maluri ale rîului Nistru.

Pe perioada mea vreau să vă spun, domnule Reșetnicov, că procesul de negocieri a fost deblocat. Rezultate, dacă nu fulminante, dar pozitive au fost obținute, iar în contextul regional de instabilitate totală și agresiune a Federației Ruse asupra Ucrainei, noi am reușit să menținem pacea pe teritoriul Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Și replică, bineînțeles, are dreptul domnul Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Mulțumesc.

Dacă îmi permiteți, eu am să încep nu de la replică, dar pe marginea proiectului și am să finalizez cu replică.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu îi mulțumesc colegului Marian Lupu pentru acel discurs care dumnealui l-a avut numai ce, foarte convingător și bazat pe principii și pe aceea ce...
(*Rumoare în sală.*)

Nu, pe valori n-am spus. (*Rumoare în sală.*) Pe principiile europene.

Se simte școala noastră comunistă, Marian Ilici. (*Rîsete.*)

Mulțumesc.

Da, ai să ai dreptul la replică. Dar nu în zadar l-am delegat în Partidul Democrat să facă față lucrurilor. (*Rumoare în sală.*)

Păi, nu, că noi pe 1 aprilie doar n-am fost în ședință.

Acum la serios, pentru întrebare, pentru tot Parlamentul. Eu cred că domnul Carpov, numind familia mea, a avut și aceasta în vedere.

Întrebarea pentru tot Parlamentul constă într-aceea, aduceți-vă aminte ce au solicitat autoritățile sau populația din Transnistria în 1992, '93, '94 de la noi, de la guvernarea care era atunci proaspăt, proaspăt așa-numită democratică, condusă de frontişti, naţionalişti, unionişti, în frunte cu Druc și cu alții cine a mai fost pe acolo, ce au solicitat ei.

Da, și Ghimpu se învârtea pe acolo. Ce au solicitat ei de la noi atunci, 20 de ani în urmă? N-au solicitat autonomie culturală? Cine își amintește? Uitați-vă în arhive. Cu ce s-a terminat astăzi pentru Moldova? Unde sîntem noi pe această problemă, domnule Carpov?

Unde am ajuns noi astăzi?

Haideți să fim serioși și responsabili. Nu ne jucăm aici de-a cuvintele, de-a interesele, de-a partajarea partidelor politice, de-a românizarea mai departe a Moldovei. Haideți să fim serioși.

Dreptul la replică.

Domnul Carpov,

Și dumneavoastră, și guvernarea, și alianța, acestea două care au fost împreună toți în colhozul acesta „сорок лет без урожая”, ați distrus tot ce a fost pusă bază atunci, temelie. Formatul „5 + 2” unde lucrează la dumneavoastră?

Planurile de susținere a regiunii transnistrene referitor la programele sociale. Care program social astăzi lucrează pentru cetățenii din partea stîngă a Nistrului?

Și toate așa mai departe. Nici un program, acele care au fost pe parcurs elaborate și deja erau implementate pe mai multe dimensiuni, nici unul din voi n-a fost mai departe.

Voi ați început a duce discuții pe interese: cine o să privatizeze „metalurghiceschii zavod”, cine ... fabrica de ciment, cine o să fure împreună cu transnistrenii și cum, cu acei de la conducere de acolo mai departe. Iaca ce-ați făcut voi.

Eu pot să vă amintesc multe lucruri. 7 aprilie 2001 am fost adus la jurământ, în calitate de Președinte. 8 aprilie, duminică. 9 aprilie 2001, prima mea intervenție, prima mea ședință în calitate de Președinte a fost cu cine? Cu Igor Smirnov pe parcursul tuturor anilor de activitate, 8 ani de zile. 24 de ore în „sutcă” eu mă gândeam. Eu sînt de acolo, domnule Carpov, din Corjova și pe mine mă doare inima, în special pentru acest teritoriu al nostru al Moldovei.

Fiți cuminți și orientați-vă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Pur și simplu, pentru că vă trebuie să vorbiți. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Lupu,

Aveți dreptul la replică. La fel și domnul Ghimpu după aia.

Dacă aveți, dacă...

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu vreau foarte responsabil și deschis să deschid și niște paranteze. Avînd acest proiect de lege pe ordinea de zi în agenda discuțiilor în comisiile parlamentare, așa se întîmplă în familia noastră europeană, din care face parte și Partidul Democrat, noi am solicitat opinia și am consultat acest proiect de lege cu colegii noștri de la PES.

Vreau să vă atrag atenția că este al doilea partid în Uniunea Europeană ca și reprezentanți în Parlamentul European și reprezentantul acestui grup politic al nostru deține funcția de Președinte al Parlamentului European.

Păi, vreau să vă spun că opinia pe care am menționat-o în această sală este bazată pe rezultatele consultărilor noastre cu Președintele PES-ului, cu conducerea Partidului Socialiștilor Europeni. Deci este nu doar o opinie a PDM-ului, este o opinie coordonată. Ea exprimă și suportul, și susținerea din partea PES-ului.

Aceasta ca să fie clar pentru toți.

Doi la mînă, stimați colegi. Nu este unica piesă din ceea ce discutăm astăzi, și anume minoritățile naționale.

Vreau să vă atrag atenția și la faptul că cel puțin Biroul Relații Interetnice dacă nu de luni bune, atunci de ani buni încearcă să promoveze cîteva documente importante în acest sens, și conceptuale, și strategice, și eu cred că va trebui să le examinăm cu maximă atenție cît mai grabnic posibil, fiindcă, la fel, reprezintă

angajamentele noastre și în cadrul Consiliului Europei, și în cadrul Acordului de Asociere semnat.

Eu vreau să atrag atenția, stimații mei colegi, cei care susțin parcursul european al țării, nu poți fi european pe jumătate sau la 25% și naționalist pe altă jumătate. A fi european înseamnă a merge pe acele norme și standarde europene indiscutabil și necondiționat.

La fel, aici aduc aminte, nu național, eu n-am greșit, naționaliste.

Eu vreau să vă aduc aminte că ne așteaptă și alt exercițiu. 15 ani în urmă Republica Moldova, sau 16, a semnat Carta Consiliului Europei privind limbile regionale, care pînă în prezent nu este ratificată. Ne așteaptă și acest exercițiu.

Cum o să se desfășoare el în această sală, la momentul oportun, dacă aici, la acest subiect mult mai simbolic, noi ne confruntăm cu asemenea discuții?

Iată de ce, noi avem toate considerentele ca să lăsăm la o parte niște particularități ideologice. Și dacă ne gândim la standarde europene, pace, armonia în țara noastră, acest proiect, repet încă o dată, cu încărcătură pur simbolică, eu gândesc că... lectura întâi, fiindcă este necesar acest lucru azi, dar să-l prelucrăm bine pentru lectura a doua cît va trebui și să ieșim cu un proiect bun.

Iar acum cu... nu cu titlu de replică.

Vladimir Nicolaevici,

Așa, ca răspuns. Ținînd cont de lunga istorie a relațiilor noastre, pentru dumneavoastră – „просто Ильич”. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Ghimpu,

Aveți posibilitatea să dați replică, dacă o considerați necesară. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Untila.

Fac excepție doar din cauza dreptului la replică.

Domnule Untila,

Vă rog...

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos.

Mersi.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu eu ce să vă zic? După ce au vorbit domnul Voronin și domnul Lupu, eu... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

... am să ies la tribuna centrală la luări de cuvânt...

Domnul Andrian Candu:

... Vă mulțumim.

Domnul Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, pentru început, cu statut de replică.

Doamnă președinte,

Am la dumneavoastră o întrebare și vă rog să răspundeți: când, unde și cine din cadrul Frațiunii Partidului Liberal a făcut declarații de unire cu România? (*Rumoare în sală.*) Vă rog foarte concret chestia aceasta să spuneți, că este foarte important.

Doamna Elena Bodnarenco:

Dar eu nu am vizat Partidul Liberal. Я не упоминала. Если вы берете...

Domnul Veaceslav Untila:

De ce nu? Ați vorbit de liberali anume.

Doamna Elena Bodnarenco:

Nu, nu, nu. Я сказала – «те, кто призывают». Если вы применяете к себе мои слова, то это ваше... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Untila,

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări la acest subiect.

Domnul Veaceslav Untila:

Păi, am întrebări. Clar că am întrebări. Dar aceasta a fost cu statut de replică.

Eu v-am spus.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Haideți, stimați colegi, să încercăm să ne descurcăm ce se întâmplă acum. Eu cred că nu este foarte important ca această lege să fie primită azi, eu cred că chiar comuniștii gîndesc că ar fi bine ca ea să nu fie acceptată astăzi. (*Rumoare în sală.*) Fiindcă este pusă în prim plan chestia ce ține de destabilizarea situației în Republica Moldova. V-o spun în cunoștință de cauză.

Dar acum vreau să vă rog, doamnă președinte al comisiei, dumneavoastră ați prezentat un proiect de lege. Și ne-ați mai spus că o să veniți cu o lege specială

care o să ne explice nouă ce... definițiile, ce înseamnă național, ce înseamnă cultural, etc., etc. Dar în cazul în care dumneavoastră veniți cu această lege specială, ea nu este adoptată de Parlament, ce se va întâmpla? Prima.

Doi. De aceea, poate nu este mai bine ca noi să facem baza legală, să avem această lege bine perfectată, să facem legea specială despre care dumneavoastră vorbiți și să ne gândim foarte bine la ce poate să ducă chestia aceasta.

Domnul Voronin acum a spus că: „Aduceți-vă aminte ce a vrut Transnistria în '89, '90”. Dacă noi le dădeam atunci lor o autonomie culturală, rușii nu veneau cu tancurile peste noi. Aceasta este o chestie care „de 3 capici”, cum se spune la noi.

Noi am dat un statut extraordinar Autonomiei Găgăuziei, cu ce ne mândrim noi. Este un statut extraordinar care nu se repetă nicăieri în lume. Și ce s-a întâmplat pînă la urmă? Să facem referendum. Și se vorbește deja de ce? De independență.

De aceea, domnule Voronin, nu vă amăgiți cu chestia aceasta. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Elena Bodnarenco:

Спасибо.

Domnul Veaceslav Untila:

Eu vreau să vă spun încă un lucru.

Poate dumneavoastră, doamnă președinte al comisiei, veniți cu un concept de lege de integrare a minorităților naționale în cadrul Republicii Moldova. O să fie mai benefică decît să veniți cu chestii care miroase a praf de pușcă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Mai avem două întrebări și o precizare.

Doamna Elena Bodnarenco:

Спасибо, господин депутат.

Я напомню, что в июле прошлого года вы приняли закон о присвоении статуса муниципия 4 городам, не объяснив, не наполнив этот закон содержанием. То есть в этом случае вы, наверное, не руководствовались теми принципами, о которых сейчас говорите.

Мы уверены, что все депутаты Парламента Республики Молдова, понимая важность этого закона для граждан нашей страны, проголосуют и в поддержку этой законодательной инициативы, и в поддержку того закона, которой последует за ней.

Domnul Andrian Candu:

Frumos.

Domnul Voronin a fost menționat. Dreptul la replică. Vă rog.

Domnul Vladimir Voronin:

Da.

Veaceslav, stimat Veaceslav, Veaceslav Untila,

Adu-ți aminte ce mi-ai spus mata mie când ți-am conferit gradul de maior. (*Rumoare, rîsete în sală.*) Tu de care maior ai primit atunci? A cui armată? (*Rumoare în sală.*) Și a cui, a cărei țară? Adu-ți aminte.

Reieșind din articolul 108, cer, domnule Președinte al Parlamentului, să încheiem cu dezbaterile. S-au început nu dezbateri, dar luări de cuvînt și diferite alte...

Domnul Andrian Candu:

Da. Dreptul fracțiunii. Invocarea articolului 108.

Cine este pentru aplicarea acestuia, vă rog frumos să votați.

Voi avea nevoie de rezultate pe sectoare.

Voce din sală:

Тоже?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 24.

Domnul Andrian Candu:

Nu. Eu nu am văzut. (*Rumoare în sală.*)

– 24?

Atunci, nu mai e cazul. Avem majoritatea. Se invocă articolul 108 și dezbaterile se încheie aici.

Vă mulțumim frumos, doamnă Bodnarenco.

Vă mulțumim frumos.

Doamnă președinte,

Vă mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

A-a-a, raportul comisiei. Da.

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat la ședința sa din 19 martie 2015 proiectul de Lege nr.1 din 21 ianuarie 2015 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați în Parlament din Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului.

Comisia sesizată în fond menționează că proiectul de lege prevede completarea articolului 11 din Legea nr.764 din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova cu alineatul (1) cu următorul cuprins: „Raioanelor care au o importanță deosebită în domeniul

economiei naționale, precum și pentru istoria sau cultura statului, prin lege, li se poate atribui statutul de raion național-cultural.”

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice constată că proiectul de lege a fost elaborat în scopul menținerii și protecției condițiilor de dezvoltare a identității naționale și culturale bulgare, precum și asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea raionului Taraclia.

La proiectul de lege au parvenit avizele comisiilor permanente și a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

Comisia agricultură și industrie alimentară și Comisia protecție socială, sănătate și familie, în avizele prezentate, s-au pronunțat pentru examinarea și adoptarea proiectului de lege în plenul Parlamentului.

Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia drepturile omului și relații interetnice, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia economie, buget și finanțe, în avizele prezentate, s-au pronunțat pentru dezbateră proiectului de lege în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului consideră că oportunitatea examinării acestui proiect de lege urmează a fi decisă de către Parlament.

Totodată, au fost expuse unele propuneri și obiecții ce țin de fundamentarea economico-financiară a proiectului de lege, conform prevederilor articolului 20 litera d) din Legea nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, necesitatea avizării proiectului de lege de către Guvern, reieșind din faptul că proiectul de lege va atrage unele modificări la bugetul de stat.

Concomitent, menționăm că în cadrul procesului de elaborare a proiectului de lege au fost implicați inclusiv reprezentanții autorităților publice din raionul Taraclia.

În cadrul discuției asupra proiectului de lege prenotat, părerile deputaților s-au divizat: 4 deputați au votat „pentru”, 2 – „împotriva”, iar 1 „s-a abținut”.

În conformitate cu prevederile articolului 22 din Regulamentul Parlamentului, comisia permanentă nu a adoptat o decizie asupra proiectului de lege menționat, urmînd ca plenul Parlamentului să se expună asupra acestui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În adresa comisiei, dacă sînt întrebări?

Domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Doamnă președinte,

Deci eu am o întrebare care se referă la structura și conținutul actului legislativ. Dumneavoastră ați vorbit acum de articolul 20 din Legea nr.780 privind actele legislative, care reglementează structura și conținutul actului legislativ.

Întrebarea mea constă în următoarele: deci legea se referă la modificarea sau proiectul de lege la modificarea Legii nr.764 privind organizarea administrativ-teritorială, respectiv modificarea articolului 11.

Dacă citim nota informativă, care este parte componentă a acestui proiect de lege și care trebuie să vină să fundamenteze argumentele în adoptarea acestor prevederi, care trebuie să conțină condițiile ce au impus elaborarea proiectului, impactul, referințe la reglementările comunitare.

Eu citesc în nota informativă că nu este nici un cuvânt despre modificările care se propun la legislație, ci îmi vorbește de Taraclia care nu se conține în modificările care sînt propuse.

În nota informativă, părerea mea, trebuiau să fie niște argumente: ce-i acesta raion cultural sau social-cultural? De ce este nevoie? Care este locul lui? Nu vi se pare dumneavoastră că acest proiect de lege contravine prevederilor Legii nr.780?

Doamna Elena Bodnarencu:

Nu.

Domnul Tudor Deliu:

De ce?

Doamna Elena Bodnarencu:

Noi vorbim despre acele instituții culturale care sînt deja, care activează pe teritoriul raionului Taraclia și care pot să fie un motiv pentru acordarea statutului cultural raionului Taraclia.

Domnul Tudor Deliu:

Deci ...

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

A doua întrebare.

Domnul Tudor Deliu:

Nu-i întrebare, deci o clarificare. Totuși, nu m-ați convins, doamnă președinte, eu rămîn pe poziția că nota informativă este o parte constituantă a proiectului de lege care vine să reglementeze prevederile pe care le-ați operat în modificare. Chiar dacă ea nu conține norme de drept, dar este o argumentare care ne face pe noi să votăm sau să nu votăm această lege.

Noi vorbim în modificări sau în partea de proiect vorbim despre un lucru, iar venim în nota informativă și vorbim cu totul despre altceva care nu se conține în prevederile propuse modificării.

Doamna Elena Bodnarencu:

Este dreptul dumneavoastră, stimate deputat.

Domnul Tudor Deliu:

Bun.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Fusu.

Nu, nu, stați puțin, stați puțin.

Mulțumim frumos, domnule Deliu.

Și dumneavoastră la fel.

Da, doamna Fusu mai are întrebări.

Doamna Corina Fusu:

Doamnă președinte Bodnarencu,

Vă felicit că ați reușit perfect să vă integrați în societatea noastră, ați fost și primar de Soroca, acum sînteți deputat în Parlamentul Republicii Moldova, nu aveți nici un argument că statul nostru nu oferă posibilitatea tuturor minorităților etnice să se integreze dacă doresc.

Întrebarea este următoarea. Acum un an, Parlamentul Republicii Moldova a votat o lege extrem de importantă pentru protejarea patrimoniului cultural al tuturor etniilor care locuiesc pe acest pămînt și legea se numește Legea cu privire la protejarea patrimoniului imaterial. Ceea ce înseamnă că prin legislație se protejează orice patrimoniu imaterial, ceea ce înseamnă cîntec, dans, descîntec, baladă, orice operă vorbită, dansată, blestem, iată aici mi se ... deci legea protejează.

Și vreau să vă întreb dacă ați citit această lege? Și ce nu vă convine în această lege de veniți cu o asemenea aberație și vreți să ne convingeți că bulgarii nu sînt stimați și patrimoniul lor cultural nu este protejat de lege? Este protejat de lege. Ați făcut cunoștință cu această lege ori nu? Este întrebarea.

Iar comunicarea pentru colegii deputați este că Partidul Comuniștilor nu a votat această lege. Și apoi vă plîngeți că nu sînteți protejați.

Doamna Elena Bodnarencu:

Я не комментирую. (*Rumoare în sală.*) Я читала закон.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Pistrinciuc,

Vă rog frumos.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Da, subiectul este, într-adevăr, unul foarte sensibil, dar și important. În comisia noastră de profil, deci în Comisia protecție socială, sănătate și familie noi am discutat acest lucru și acolo chiar în prezența autorului discutaseam despre oportunitatea utilizării cuvîntului sau noțiunii „național” și spuneam despre cuvîntul „etnic”. Și parcă înțelesesem atunci că erau de acord, că este, poate, exagerarea să se folosească noțiunea „național”.

Dacă a parvenit, dacă nu, poate vă gândiți la acest lucru, că s-ar putea de revăzut. Fiindcă sensul este absolut diferit în aceste cazuri.

Doamna Elena Bodnarencu:

Я представляла закон так, как он был сформулирован. В первом чтении мы его проголосуем, ко второму чтению такие предложения уже прозвучали, будем обсуждать.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Deci, doamnă deputat,

Privind, în general, nota informativă care ați prezentat-o dumneavoastră, apoi argumentele care le-ați adus, de fapt se bat cap în cap. Argumentele care le aduceți ne prezintă cât de oropsiți sînt din partea autorităților... etnia bulgară din partea autorităților. Dar dacă privim în nota informativă vedem aici un șir de acțiuni care au fost întreprinse pentru beneficiile bulgarilor din Taraclia. Și avem aici și o universitate deschisă, în care, din păcate, nu se învață în limba bulgară, dar se învață în limba rusă, deci se învață acolo. Și multe alte acțiuni.

Întrebarea mea este foarte clară, privind acestea din nota informativă beneficiile care le au în Taraclia, ce oportunități, beneficii din punct de vedere cultural, economic vor avea în plus bulgarii din Taraclia prin adoptarea acestui statut?

Doamna Elena Bodnarencu:

Да. Спасибо.

Такой вопрос уже звучал, и я на него отвечала. Будет подготовлен специальный закон, в котором будет говориться о том, какие преимущества.

Domnul Lilian Carp:

Atunci o să mergă, o să vă prezint a doua întrebare. Dumneavoastră ați spus că ați consultat cu autoritățile din Taraclia referitor la acordarea acestui statut, sînt aici un șir de localități care sînt preponderent românești sau moldovenești, numiți-le cum vreți. Întrebarea mea este: ați consultat cu ei despre ... cu aceste localități? Și cum se vor integra sau cum privesc ei acest proiect propriu-zis?

Doamna Elena Bodnarencu:

Мы консультировались с представителями органов публичного управления второго уровня, с руководством города Тараклия, они ...

Domnul Lilian Carp:

Doamnă,

Noi o să transformăm acele localități în care sîne preponderent vorbitori de limbă română în minorități în cadrul acestui raion. Aceasta este. Că noi acum deci pe acei care sînt majoritari în Republica Moldova îi transformăm, prin acordarea acestor statute, în minorități în cadrul raioanelor date. Și mi se creează impresia că degrabă, așa sub formă de glumă, la noi acordînd fel de fel de statute, că degrabă o să fim Republica Federativă a raioanelor naționale.

Mersi mult.

Doamna Elena Vodnarencu:

В этом районе население молдавской национальности фактически является в меньшинстве, потому что там проживают молдаван 13,9% – 5 980 человек.

Я еще раз отвечаю на вопрос, который также уже звучал. Мы считаем, что от того, что будут специальные меры для развития этого района, выиграет все население этого района.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Hotineanu.

Mă scuzați.

Ultima precizare, domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă deputat,

Eu vă enumăr cîteva localități: satul Hîrtop din 424 – 243 sînt români, satul Aluatu, români, moldoveni, numiți-i cum doriți, sînt 700 de moldoveni ș.a.m.d.

În acest context, doamnă, deci care sînt majoritatea satelor preponderent deci locuite de români, de moldoveni? Deci cum dumneavoastră îi vedeți integrîndu-i în acest raion? Cum îi vedeți?

Doamna Elena Vodnarencu:

Мы говорим о районе, не об отдельных населенных пунктах. А в этом районе сложилась своя уже и культура, и субкультура. Потому что в тех селах, в которых проживают рядом с болгарскими, наверняка существуют и смешанные диалекты, и смешанные семьи и смешанные учебные заведения, поэтому это все надо сохранять и развивать в том виде, в каком есть на сегодняшний день.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Hotineanu,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Mult stimată doamnă deputat,

Doamnă președinte,

Am câteva întrebări, două adică, am dreptul. Dumneavoastră ați invocat că în urma oferirii acestui statut de raion național-cultural, poporul locuitor în acest raion va avea mari beneficii. Spuneți-mi, vă rog, care beneficii lipsesc astăzi? Universitate este, televiziune este, licee sînt, gimnazii sînt, deci spuneți-mi ce lipsește astăzi?

Doamna Elena Bodnarencu:

Давайте мы откроем Закон о государственном бюджете, и тогда поймем, чего не хватает. Не хватает, в первую очередь, финансовых средств, и обделяют этот район, видимо, тоже по политическому принципу. Вот если бы в законе ...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Păi, asta este subtextul, de fapt.

Doamna Elena Bodnarencu:

Если в законе будет прописано четко, что району с особым статусом будет выделяться определенный процент отчисления с государственного бюджета, значит...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Da, asta ... Eu am suspectat acest lucru, vreau comentarii aici. Eu am suspectat acest lucru că aici stă, de fapt, tot secretul. Dar spuneți-mi, vă rog, în condițiile descentralizării și autonomiei financiare a raioanelor în Republica Moldova și administrației publice locale de nivelul unu și doi, cum dumneavoastră nu veți crea o situație de discriminare a altor raioane?

Și încă un moment, aceasta ar fi a doua întrebare și eu vreau să vă întreb: dar nu v-ați grăbit cu acest proiect de lege? Că în prag în republică stă proiectul de Lege privind reforma teritorial-administrativă a țării. Nu ar fi bine atunci să-l discutăm?

Doamna Elena Bodnarencu:

Я не вижу особой необходимости ...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Are, are.

Doamna Elena Bodnarencu:

Я не вижу особой необходимости в административно-территориальной реформе, о которой вы говорите, а вот на следующей неделе в Парламент придет государственный бюджет, и мы тогда посмотрим, как в условиях децентрализации и местной финансовой автономии будут разделены деньги.

И не будут ли обделены опять же, как были обделены 5 лет назад, граждане Республики Молдова, по национальности молдаване, проживающие в районах Сорока, Кагул, Дрокия, Фалешть, Флорешть, Рышкань и т.д.?

Domnul Vladimir Hotineanu:

При чем тут национальный, при чем тут культурные ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În continuare domnul Balan, întrebări?

Domnul Ion Balan:

Doamnă președinte,

Eu am o singură întrebare.

Spuneți, vă rog, în contextul aprobării unui statut special raionului Taraclia, care spuneți că are majoritatea de populație bulgari, în ce măsură vor beneficia de privilegii și bulgarii din localitățile altor raioane, cum, de exemplu, la Cantemir sînt două sate de bulgari, se vor regăsi și ei în acest statut sau nu?

Pentru ei va fi altceva, cum vedeți dumneavoastră?

Doamna Elena Vodnarenco:

Хороший вопрос, вопрос для размышления.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Mihalache,

Vă rog frumos.

Domnul Corneliu Mihalache:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Mai degrabă, o mică precizare decît o întrebare, pentru că eu nu înțeleg poziția atît de dură a Partidului, a Frațiunii Partidului Liberal Democrat în această chestiune, ținînd cont de faptul că pentru acest proiect de lege s-au pronunțat absolut toți consilierii locali din raionul Taraclia, inclusiv liberal democrații.

Și atunci rămîne în suspans, să zicem așa, poziția aceasta.

Domnul Andrian Candu:

Nu am înțeles, ați dat întrebare Frațiunii Partidului Liberal Democrat?

Domnul Corneliu Mihalache:

Nu, nu, aceasta-i mai degrabă o precizare, sub formă de întrebare, aș putea s-o ... s-o formulez ca întrebare către doamna președinte de comisie, dar dacă e așa de necesar.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnul Streleț mai degrabă o să răspundă la astfel de întrebare.

Domnul Valeriu Streleț:

Odată ce am fost vizați.

În primul rînd, în nota informativă nu se face absolut nici o referință referitor la faptul că acest proiect de lege a fost discutat, consultat ș.a.m.d., cum a fost votat în cadrul consiliului raional Taraclia.

În al doilea rînd, noi am menționat că el nu poate viza doar Taraclia, fiindcă situații similare în timp pot apărea în oricare altă regiune a Republicii Moldova.

În al treilea rînd, noi am menționat că este scris destul de prost acest proiect, fiindcă el vizează, în primul rînd, „raioanele cu importanță economică, precum și”, adică care menționăm, că avem anumite rezerve.

În al patrulea rînd, am menționat că acest proiect nu desfășoară pînă la capăt tema. Nu este clar prin ce se vor deosebi aceste raioane.

Aceasta nu este o poziție reticentă. Aceasta este o poziție care vă îndeamnă, stimați autori, ca să vă gândiți poate, eventual, rescrieți acest proiect dacă doriți, cu tot dinadinsul, să avem un rezultat final clar, cu urmări clare.

Dar deocamdată, el este extrem de confuz, aceasta este poziția noastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Mihalache,

Dacă aveți întrebare la raportor, nu mai adresați la alte fracțiuni.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Mihalache:

Domnule Președinte,

Din partea fracțiunii, conform articolului 108 al Regulamentului, propun întreruperea dezbaterilor și să supunem această chestiune la vot.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Nu mai era necesar, nu mai sînt alte înscrieri.

De aceea încheiem dezbaterile pe acest subiect.

Vă mulțumim frumos, doamna Bodnarenco.

Și avem luări de cuvînt la acest proiect.

Domnul Valeriu Munteanu,

Sînteți invitat la tribuna principală, avînd 5 minute.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Președinte al Parlamentului,

Domnilor și doamnelor deputați,

Proiectul de lege pe care îl dezbaterem, plămădit cu drojdie rusească, propus repetat de Partidul Comuniștilor a confrunțași a coaliției de guvernare, dezvăluie

caracterul antinațional și antistatal al alianței PCRM–PLDM–PD și scopurile reale pentru care a fost născută de mama-Rusia această structură politică, care a reușit deja să concrească cu indiferența față de statul Republica Moldova și față de nevoile acestei așchii de țară.

Monstruoasa coaliție PCRM–PLDM–PD, la ordinul Moscovei, dorește să înființeze o autonomie pe criterii etnice, care contravine Constituției Republicii Moldova, după un model care nu există nicăieri în Europa.

Scopul este dezmembrarea teritoriului național al Republicii Moldova, pentru că Moscovei nu i se par suficiente regiunea transnistreană și UTA Găgăuză, pentru a submina suveranitatea Republicii Moldova, a ordonat monstruoasei coaliții PCRM–PLDM–PD să mai dea o lovitură suveranității și integrității teritoriale a statului nostru.

Crearea unui raion național-cultural înseamnă autonomie pe criterii etnice: tribalism, bantustanizare, lichidarea suveranității naționale și a caracterului indivizibil și unitar al statului, scopul final fiind lichidarea acestuia.

Constituția prevede, încă la articolul 1, că Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

Pentru că statul este unitar și indivizibil, nu pot exista diviziuni administrative, raioane, care au o importanță deosebită, cum pretind autorii acestui proiect de lege, comuniștii lui Vladimir Voronin, și alte raioane care într-o asemenea logică ar avea o importanță mai redusă.

Fiecare brazdă de pământ, fiecare ogor, fiecare colină, fiecare deal și vale din Republica Moldova, sînt egale. Cu atît mai puțin nu pot exista raioane naționale.

Articolul 2 din Constituție prevede că nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu pot exercita puterea de stat în nume propriu.

Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului. Aceasta înseamnă că statul nu poate ceda o parte din suveranitatea sa unui raion anume sau unui grup etnic.

În Republica Moldova cetățenii de orice altă etnie, decît cea majoritară – românească, se bucură de toate drepturile privind păstrarea identității naționale, a limbii materne, a culturii specifice etniei respective.

Dar atît în Constituție, cît și în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, se vorbește despre, fiți atenți, drepturile persoanelor și nu despre drepturi colective.

Despre bulgari, indiferent unde s-ar afla, în Taraclia ori în altă parte, despre găgăuzi, indiferent unde nu s-ar afla, la Chișinău, la Ceadâr-Lunga sau în altă parte, pretutindeni, unde nu s-ar afla, noi le vom respecta drepturile personale și nu colective.

În nici unul din statele europene nu există autonomii pe criterii etnice și nici raioane național-culturale.

Singura excepție ar fi Republica Srpska din Bosnia și Herțegovina, dar Partidul Liberal nu va permite ca monstruoasa coaliție să transforme Republica Moldova într-o nouă Bosnie.

Acceptarea înființării întru noi unități teritorial-administrative pe criterii naționale înseamnă că Republica Moldova este un stat multinațional, așa cum des se vehiculează în această sală, ceea ce contravine Constituției.

Caracterul de stat multinațional reprezintă primul pas spre dezmembrarea acestui stat. Minoritățile etnice nu au dreptul la autodeterminare. Doar națiunile au acest drept.

Aplicarea acestui principiu se poate constata cel mai clar în fosta Iugoslavie. Fostele republici iugoslave – Croația, Slovenia, Macedonia, Bosnia, au fost considerate națiuni, care își exercită dreptul la autodeterminare și din acest motiv comunitatea internațională le-a recunoscut independența.

În schimb sârbii din Croația, constituiți în autoproclamata republică sârbă Krajina și cei din Bosnia cu Republica Srpska au fost considerați minorități etnice, care nu au dreptul la secesiune.

Dacă Taraclia devine raion național, va pretinde secesiune la ordinul Moscovei.

Pe de altă parte, proiectul de lege vizează transformarea românilor moldoveni din Taraclia într-o minoritate etnică în propriul lor stat, unde sînt reprezentanți ai majorității etnice a populației. Români-moldoveni, dacă vreți.

Nimeni nu i-a împiedicat pe cetățenii de origine bulgară din Republica Moldova să-și consolideze identitatea națională și culturală.

De fapt, această identitate bulgărească este pusă în pericol, în primul rînd, de rusificare, iar soluția nu este separatismul etnic față de populația majoritară românească și încălcarea Constituției.

Pîna și în forma, în care inițiatorii au prezentat acest proiect de lege, este o ineptie juridică,

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, să încheiați.

Domnul Valeriu Munteanu:

... prin care se cere, un minut, Parlamentului un cec în...

Cum poate Parlamentul să acorde statut de raion național-cultural, cînd asemenea statut nu există în prezent și nu știm foarte exact ce va reprezenta?

Partidul Liberal, ca partid cu ideologie liberală, susține pe deplin drepturile persoanelor, drepturile fundamentale ale omului. De asemenea, susține dreptul tuturor cetățenilor Republicii Moldova să-și asume identitatea națională pe care o doresc și sprijină acești cetățeni în vederea păstrării limbii și culturii specifice.

Partidul Liberal nu susține, însă, conceptul feudal al drepturilor colective, care nu există nicăieri în Europa, și se opune oricăror tentative anticonstituționale îndreptate împotriva caracterului unitar și indivizibil al statului.

Îi rugăm pe concetățenii noștri de origine bulgară să nu accepte, să fie atenți și să nu accepte daruri otrăvite de la Moscova. Nu-i interesat nimeni de autonomia bulgarilor, ci de dezmembrarea Republicii Moldova, statul nostru comun.

Concetățenii noștri bulgari să nu uite nici o clipă ...

Domnul Andrian Candu:

10 secunde.

Domnul Valeriu Munteanu:

Republica Bulgară este un stat membru al Uniunii Europene și al NATO, cu care se vor regăsi, după integrarea Republicii Moldova, în Uniunea Europeană, acolo unde sînt respectate și asigurate libertatea, prosperitatea și drepturile omului.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Atrag atenția fracțiunilor, care au fost menționate, că au dreptul la replică, deoarece în luarea de cuvînt au fost menționate.

Dacă nimeni nu vrea replică, atunci, în continuare, are cuvînt domnul Oleg Reidman.

Dar n-au fost menționați socialiștii. De aceea, vă rog frumos, nu există drept la replică. (*Rumoare în sală.*)

Găgăuzia, dar nu domnul Găgăuz a fost menționat. (*Rîsete.*)

Domnul Oleg Reidman,

Aveți la dispoziție, din partea fracțiunii...

Domnul Oleg Reidman:

Да, уважаемый...

Domnul Andrian Candu:

7 minute.

Domnul Oleg Reidman:

Уважаемый господин Председатель, уважаемые коллеги,

Конечно, наши коллеги по правую руку теперь, они, видимо, давно и серьезно готовились к такому выступлению, потому что видна рука союза писателей. Эмоционально, красиво, но не по делу. Не по делу.

Сразу задаю вопрос нашим коллегам, чтоб они подумали, поскольку я их зацеплю, то они будут иметь право на реплику. После распада Югославии все эти государства, на каких языках говорят, и какие языки у них записаны в Конституции, и какие языки они используют, по их мнению?

Идем дальше. Поиск примеров в Европе – делают из этой Европы икону! Но там тоже не все так хорошо. Шотландский референдум, террор из Страны басков, сепаратизм в Каталонии, жестокое преследование венгерского движения в Румынии, эти примеры можно продолжать, – это все из-за несовершенства, или из-за расхождения политической практики с политической теорией с политическими принципами, о которых говорил господин Лупу.

Идем дальше. Этот же поиск в Европе и ненахождение там примеров свидетельствуют, можно сказать, о плохом, скажем так – недостаточном опыте знаний опыта стран ЕС.

Какого именно? Например, в той же Шотландии, большая этническая особенность есть. Там даже выпускают собственную валюту, шотландский фунт стерлингов. Другое дело, что он один к одному, но он желтый.

Там имеются особенности миграционного законодательства в отношении студентов-выпускников шотландских вузов из других стран. То есть, там есть положительные примеры, но и этого мало, и это вызывает шотландский референдум.

Идем дальше. Заявление (жалко, что дискуссия вся свелась только к Тараклии), поскольку из Тараклийского районного совета пришло некое заявление, которое было написано, или обращение, которое было написано не по форме закона, и т. д.

Мы предлагаем закон, кадровый закон. Это вопрос местных советов – заявлять о своих желаниях подобных. Вопрос местных советов. Значит, местных избранников и, значит, местного населения.

В завершении такого короткого выступления, которое является, в общем-то, экспромтным, хотел бы сказать следующее, что предоставление права этим законом – это предоставление уверенности.

Имею право жениться, но могу ходить и холостяком. Право – это свобода для человека, это свобода для национального меньшинства, и это свобода, которая лежит у него в кармане, но не обязательно вынимается из ножен, так скажем.

И несколько таких замечаний. Извините. Нет, все в порядке у меня. Все у меня в порядке, да.

Несколько замечаний госпоже Корине Фусу. Действительно, закон о сохранении культурного наследия говорит о защите и т.д., но мы говорим не только о защите, мы говорим и о развитии. Это раз.

И одно замечание господину Карпову. Нынешняя история Республики Молдова, современная периодизация в ней очень важна, конечно. Но я чего-то не припомню там такого периода, который называется ин периода мя периода луй Карпов.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Fusu și domnul Carpov au dreptul la replică, dacă consideră necesar.

Doar 3 minute la dispoziție.

Doamna Fusu,

Vă rog frumos.

Doamna Corina Fusu:

În perioada cînd am fost președinte de comisie și în perioada ulterioară, cînd a fost președinte de comisie domnul Chiril Lucinschi, s-a votat un pachet de lege care protejează, promovează și dezvoltă diferite tipuri de patrimoniu cultural, arheologic, arhitectural, material și imaterial.

Citiți, vă rog, aceste legi, domnule Reidman, pentru că ele și dezvoltă.

Și vreau să vă spun că Partidul Liberal este pentru respectarea, studierea, învățarea limbilor minorităților etnice din Republica Moldova.

Cu cea mai mare plăcere aș discuta cu un bulgar în limba bulgară. Aș vrea să aud un găgăuz să vorbească o limbă frumoasă găgăuză. Un ucrainean să vorbească frumos ucrainește și un rus să vorbească o limbă frumoasă rusă, pentru că, cu părere de rău, în Republica Moldova au fost asimilați nu doar românii care și-au uitat limba, dar și celelalte minorități etnice care nu-și cunosc limba maternă.

Dragi concetățeni de alte etnii,

Vă îndemnăm să învățați frumos limba mamei care v-a născut și nu doar limba rusă.

Limba rusă este și ea frumoasă și bine că o cunoaștem, că putem comunica mai mult și cu mai multă lume, dar prima dragoste și primul respect este pentru limba mamei care ți-a dat viață.

Vă mulțumesc pentru atenție. *(Aplauze.)*

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Dreptul la replică are domnul Carpov. 3 minute.

Domnul Eugen Carpov:

Da. Vă mulțumesc.

O scurtă replică pentru domnul Reidman.

Eu vreau să spun că pentru perioada cînd am îndeplinit funcțiile de viceprim-ministru pentru reintegrare și am fost negociator, vreau să vă spun că am luat multe decizii și am semnat mai multe documente.

Nici pentru unul... Nici pentru unul nu-mi este rușine și voi răspunde pentru toate acțiunile pe care le-am întreprins.

În același rînd, vreau să examinați foarte atent documentele pe perioada cînd ați fost la guvernare și ce ați semnat, și ce semnături ați pus pe ce fel de documente.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

La acest moment, dreptul la replică a fost exercitat.

Și-l rog pe domnul Mihai Ghimpu să vină la tribuna principală. S-a înscris la luare de cuvînt, din cîte înțeleg.

Domnul Mihai Ghimpu:

Apropo de amintiri. Vă amintiți, domnule Voronin, când ați venit la Teatrul de vară, v-ați urcat pe scenă și ați spus, v-ați prezentat în fața mea și ați zis: „Eu sînt ministrul de interne, tovarășul Vladimir Nicolaevici.”

Vă amintiți? Și eu am zis: „Îmi pare bine.” Și dumneavoastră ați zis... zic: „Mihai Ghimpu”. Dar dumneavoastră ați zis: „Pe dumneavoastră vă știe toată lumea.”

A fost pe scenă. Că eu mă gîndeam ce-i permite omului acesta să se urce pe scenă.

Și cînd acolo, ministru de interne, cum să nu se urce. (*Rumoare în sală.*)

Domnul...

Stimați deputați... (*Rumoare în sală.*)

Stimați deputați,

Eu cred că sînt unul aici care cunosc foarte bine tot cum... sau tot ce a avut loc de la '88 înapoi în Republica Moldova începînd cu perestroika lui Gorbaciov și parțial, domnul Voronin că a fost ministru de interne în perioada cînd a fost ministru.

Domnul,

Domnilor deputați,

Domnule Voronin,

Vreau să vă spun că cerința din stînga Nistrului n-a fost autonomie culturală și o știm foarte bine. Și aici, în ședința Parlamentului, fostul speaker al Dumei de Stat Selezniiov, îmi pare că, a recunoscut că ei au fost nevoiți să formeze Transnistria și la sud Găgăuzia, pentru a opri unirea cu România.

Deci interesul lor... noi am început lupta cu limbă, alfabet. Nu era mai mult nimic: limbă, alfabet. Și cînd au văzut că limbă, alfabet aceasta duce ca noi să vorbim în limba maternă, dar aceasta înseamnă trezirea conștiinței naționale, au înțeles că nu – trebuie să-i oprim.

Și s-a... format „Interfrontul”, au format la sud acest stat, că la început s-a declarat stat. Găgăuzii, o sută de mii, s-au declarat stat.

Eu vreau să vă spun sau să întreb mai bine zis: li s-a dat găgăuzilor statut special, autonomie, cu Bașcan, cu Parlament, cu Guvern, sînt mulțumiți dumnealor astăzi, că unicul caz în Europa cînd la o sută de mii, fiind grup etnic, s-a format stat în stat. Nu? Dar dumneavoastră vedeți că ei cer federalizare și vor să devină subiect al federației.

Doi. Dumnealor, o sută de mii, aduși de Țarul Nicolae sau care era atunci în 1812 din Bulgaria, vor să ne dicteze nouă, celor băștinași de aici sau tuturor cetățenilor, indiferent, ruși, ucraineni, moldoveni, cum să trăim noi ziua de mîine. Au organizat referendum că ei sînt împotriva cursului european.

Doamne,

Mă scuzați, vă rog.

Și noi, ce facem noi? În loc să oprim aceste spirite care sînt aduse de la Moscova, noi venim cu proiecte de legi cu iz politic. Acesta e proiect cu iz politic, de interes politic. Dar degeaba, totdeauna pe aceștia i-au votat, ia, aceștia din stînga. Gata, ei au trecut de la dumneavoastră, nu o să mai fie, nu îi mai întorci.

Și, apropo, minoritățile naționale, din '90 încoace, au votat tot timpul pentru partidele pro-ruse, care era mai tare prieten cu Putin, sau cu Medvedev, sau cine mai era acolo.

Stimați deputați,

Noi sîntem organ suprem al statului, legislativ. Noi trebuie să facem ca în republică să fie pace și liniște și să nu conducă Moscova, dar noi să conducem acest pămînt și acești cetățeni. Noi trebuie să facem ca să aibă locuri de muncă, să aibă pensii bune, salarii bune.

Și, apropo, ce fel de grijă față de bulgari, de găgăuzi, de alții, dacă ei nu vorbesc în limba maternă? Spuneți-mi, vă rog... (*Rumoare în sală.*) Cum до этого? Ce înseamnă? Noi le-am dat, primul Parlament democrat din anii '90, toate drepturile minorităților, absolut. Noi sîntem exemplu, Republica Moldova, în Europa cu așa drepturi cum funcționează la noi drepturile minorităților.

Dumneavoastră, comuniștii, guvernarea comunistă, în o mie... în 2001, ați adoptat Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale. Ale persoanelor, domnule Reidman, ale persoanelor, nu ale colectivelor. (*Rumoare în sală.*) Deci, de două ori. Așa. (*Rumoare în sală.*)

Ați dat exemplu în alte, toate locuri, domnule Reidman, numai de Rusia ați uitat. În Rusia îi tot „хорошо, все довольные и на кладбище тишина”. Da. (*Rumoare în sală.*) Apoi, tocmai aceasta și este problema că nu ați spus nimic. Că ei acum, vasăzică, se duc și împușcă în fratele lui, în casa lui maternă, proprie, în Ucraina. Aceasta nu vedeți dumneavoastră. (*Rumoare în sală.*) Nu. Dumneavoastră aceasta nu vedeți. Nu aprindeți, vă rog, focul unde nu trebuie, că nu e nevoie de ciorbă și nici de ciulama.

Convenția-cadru, avem Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului European, ratificată de Parlament. Poftim, toate drepturile: școală în limba maternă, să scrie în primărie vor în limba maternă, ei scriu în limba rusă, de fapt, și în Taraclia, și în Găgăuzia, documentația.

Am oferit toate drepturile și totdeauna noi, moldovenii, sîntem răi. Nu, aceasta nu este o politică. Și aceasta nu este cerința cetățenilor din Taraclia. Aceasta îi politica unor partide geopolitice, pro-ruse, care vor instabilitate permanentă în Republica Moldova. Dar au obosit și bulgarii, și găgăuzii, și rușii, și moldovenii, și românii moldoveni, și evreii (*rîsete în sală*), au obosit de această politică. Ei vor libertate, dreptate și bunăstare. Iată, ce vor. Cu aceasta noi trebuie să ne ocupăm.

Noi acum avem 20 de ani de cînd există autoproclamata republică. Noi avem format „5+2”, 21. Noi purtăm dialog cu dînșii, dar noi, ca Parlament, ca stat, nu avem adoptată azi o lege, cum prevede Constituția, Legea cu privire la statutul special al raioanelor din stînga Nistrului. Na, domnilor, legea și du-te și discută, și în formatul „5+2”, și celelalte grupuri care vreau să le formeze cineva la noi în Parlament. Ce să discutăm noi? De aceea ei și vin cu federalizarea.

Nu-i timpul războaielor, stimați colegi, astăzi e timpul păcii și libertății omului și a drepturilor lui. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, un minut suplimentar.

Domnul Mihai Ghimpu:

Și în încheiere vreau să spun următorul lucru: noi nu avem dreptul niciodată în istorie, dar cu atât mai mult în perioada în care fostul Imperiu Rus încearcă să refacă Uniunea Sovietică, anexarea Crimeii, a Donbasului și Donețkului sînt rezultatele și dovada că Rusia niciodată încă nu a... și astăzi, mai bine zis, nu a refuzat la politica sa imperialistă.

Și noi în loc, acum, să ne ocupăm de drepturile de a apăra acest pămînt și acești oameni, noi, acum, vasăzică, am aruncat această bombă și discutăm în Parlament, ne ascultă și moldovenii, și bulgarii, și găgăuzii, și se pornește, iarăși... Și aceasta... de aceea îi vine mai ușor Moscovei să-i joace pe unii împotriva noastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să încheiați.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Eu vreau să vă mulțumesc.

Domnule Președinte,

Și stimați colegi,

Haideți să ne ocupăm de interesele Republicii Moldova, de drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor cetățenilor, indiferent de etnie, de interesul nostru național și european, dar nu al Moscovei.

Oamenii vor să trăiască. Au obosit de sărăcie și mizerie, și manipulări politice.

Mulțumesc. *(Aplauze în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Au fost vizați cîțiva deputați în... și fracțiuni.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos. Trei minute.

Domnul Vladimir Voronin:

În primele luni de activitate în calitate de Președinte am cerut notă informativă de la Guvern referitor la datoriile externe ale Republicii Moldova către 2001, către 1 ianuarie 2001. În această notă a fost indicată datoria față de statul vecin România.

Eu, și referitor la România, și celelalte state la care avem noi datorii, am cerut implicații suplimentare în ce constau aceste datorii, cînd s-au format ele și din care considerente.

Și am primit informații că acele tancuri, care le-am văzut eu cu ochii mei proprii, în august 1992, venind de la Pîrîta pe lîngă satul Budești, am văzut peste

40 de tancuri. Toate veneau din România. Și... (*Rumoare în sală.*) O clipă. Nu, nu au fost ele din Rusia. Veneau din România. Eu le-am văzut cu ochii mei proprii. (*Rumoare în sală.*)

Так, Ghimpu, молчим.

Și datoria aceasta externă față de România se explica că noi am primit atunci ajutor umanitar *оказывается* din partea României, tocmai când era conflictul acela cu Costa și cu toată banda ceea care a fost pe timpurile celea. (*Rumoare în sală.*)

Doi. Referitor la... (*Rumoare în sală.*) Aici, de acum, e mai serios sau cum e? Totu-i serios, mai ales tancurile. Doi. Referitor la prima noastră cunoștință la Teatrul Verde. Eu nu țin minte, categoric. Eu țin minte că se monitorizau toate ședințele cenaclului, cum se numea el atunci, la Teatrul Verde de către acesta care s-a dus de aici, a fost ministru nu demult în Guvernul... care a furat milioane împreună cu voi cu toți de la construcția drumurilor. Acela era, monitoriza toate acțiunile la Teatrul Verde.

Și trei. Cu dumneata, Mihail Ghimpu, eu am făcut cunoștință pe 10 noiembrie 1989, când ai primit bătaie (*rîsete în sală*), cu „democratizatorul” de cauciuc. Băieții te-au plămădit bine. Iată atunci, această cunoștință la noi a fost. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos.

Nu. Gata.

Vă mulțumim frumos.

Aici au fost încheiate toate luările de cuvânt. Au fost încheiate... (*Rumoare în sală.*) Doar chestiuni de procedură, eventual.

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Chestiune de procedură, domnule Președinte, dar și în loc de luare de cuvânt la tribună.

Stimați colegi,

Noi am spus și am menționat, și domnul Lupu aici a menționat, noi vrem să abordăm toate aceste chestiuni în conformitate cu tradițiile, cu normele europene. Una.

A doua. Noi avem aici mari specialiști în geopolitică, unii ies la tribună și rup cămașa că au luptat pentru pace, dar ei nu au votat nici Constituția, nici Legea cu privire la Găgăuzia. Și, întotdeauna, când apar momente de acestea delicate, care noi vrem să le discutăm mai liniștit, aprind spiritele în Parlament și în Republica Moldova.

De aceea, liniștiți-vă, vă rog, noi o să examinăm mai ales în lectura a doua foarte serios și nu vrem să dăm nici un motiv de creare a tensiunilor în țara noastră.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnul Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

S-a vorbit de mai multe ori de la tribuna centrală despre politizarea acestui proiect de lege de cei care tocmai și au politizat acest proiect de lege. Dacă este să ne uităm atent ce este scris în această inițiativă legislativă, noi vorbim că este vorba de o lege cadru. Nu se vorbește de Taraclia în acest proiect de lege, nu se vorbește de altă unitate administrativ-teritorială, se vorbește doar de posibilitatea creării unor asemenea sau oferirea unor asemenea statute speciale.

Totodată, trebuie să recunoaștem că au apărut pe marginea acestui subiect, proiect în dezbatere, au apărut prea multe întrebări care urmează a fi clarificate.

Fracțiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova solicită și autorilor, dar și forului legislativ să amânăm procedura votului, să avem discuțiile atît cît sînt ele necesare, pentru ca în ... atunci cînd vom fi pregătiți în Parlament calm să votăm, deputații să-și exprime opțiunea de vot aici.

Aceasta este propunerea Partidului Liberal Democrat din Moldova prin grupul parlamentar în Parlament.

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Ghimpu,

Replică la replică nu este permisă. (*Rumoare în sală.*) Dar domnul Diacov n-a menționat nimic.

Vă rog frumos, vă rog frumos.

Vă rog frumos în liniște abordarea constructivă a acestor subiecte, voi pune la vot, evident, propunerea Frației Partidului Liberal Democrat.

Domnul Gagauz,

Aveți ceva din punct de vedere de procedură? Doar din punct de vedere a procedurii, domnule Gagauz.

Domnul Fiodor Gagauz:

Хочу сказать, дело в том, что несколько раз, многократно точнее упоминалась Гагаузия. И я хочу сказать, что, уважаемые коллеги, для сохранения мира и согласия в нашей республике, о чем в последнем своем заключительном слове говорил Михаил Федорович, уважаемые коллеги, прекратите использовать Гагаузию в своих выступлениях и показывать ее в некое негативном плане. Это первое.

И второе. Госпожа Фусу, для того, чтобы изучать гагаузский язык, а точнее – родные языки, и государственный, и молдавский, необходимы финансовые и другие юридические гарантии.

Поэтому ...(*Rumoare în sală.*) Кроме мамы, есть еще и другие, в том числе и учебные заведения. Поэтому

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Fiodor Gagauz:

... я прошу вас, прекратите использовать ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Gagauz.

Și supun votului amînarea ...

Domnule Untila,

Dumneavoastră aveți ceva de procedură? Fiindcă de vizat nu ați fost vizat.

Domnule Ghimpu,

Imediat o să revenim și la dumneavoastră. Un picuț calm.

Domnule Untila,

De procedură aveți ceva de menționat?

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu vreau să știu de procedură, cînd domnul Voronin a spus „bandiții lui Costăș.” Eu am fost și eu la Nistru în '92, eu intru în categoria asta sau nu? (*Rumoare în sală.*) Intru. Atunci am dreptul la replică, domnule ...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, dreptul la replică.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. (*Rîsete în sală.*) Așa. Domnule Voronin, eu nu țin minte tancurile românești, dar cînd dumneavoastră ne-ați convocat pe noi, după ce mi-ați dat maior, și ați dat ordin ca toate automatele Kalașnikov să fie aduse la Ministerul de Interne, încărcate automobile și duse în Tiraspol, eu aceasta țin minte.

Eu mai țin minte, domnule Voronin, cum dumneavoastră mi-ați trimis speșnazul la Poliția Rutieră să-mi ia cele 11 automate Kalașnikov care nu vi le-am dat și care le-au prins bine în '92 la conflict.

Eu țin minte că dumneavoastră în '92, cînd noi cu Costăș eram acolo, ședeți în Academie la Moscova și ați fugit de aici, din Republica Moldova, ca să nu vă găsească Ghimpu după ce l-ați educat cu ce spuneți dumneavoastră.

De aceea, haideți să nu punem pe cîntar cine și cît a făcut. Dar dumneavoastră ați fost acel care ați votat Legea cu privire la comemorarea celor căzuți la Nistru. De aceea, cum zic rușii «Следите за базаром». Nu-i bună treaba.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Și domnul Ghimpu.

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Nu, domnul ... n-am să spun numele, dar am să spun, domnule coleg din Parlament, dacă eu am fost bătut și recunoașteți, înseamnă că trebuie să întorc înapoi replica sau bătaia, ce să fac? Bătaia? (*Rîde.*) Eu sînt democrat și liberal. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Și cu această notă pozitivă ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Stați, stați o clipă, stați. (*Rîsete în sală.*) A fi democrat și liberal, aceasta nu înseamnă liberal-democrat. Haideți nu mai trageți voi la turta voastră. Adică, înseamnă că mă conduc de principii democratice și promovez valorile liberale.

Dar apropo, de Găgăuzia.

Domnule deputat de etnie găgăuză,

Sînt viu în fața dumneavoastră, eu din '88 n-am aruncat cu o piatră măcar în cineva de altă etnie în lupta pentru drepturile și libertatea noastră și pentru eliberarea de sub comuniști și de ocupație, nici într-o fereastră. Noi în primii ani n-am distrus nici o clădire, cum au fost distruse în 2009 la 7 aprilie și Parlamentul, și Președinția. Aceasta e dovadă că noi vă respectăm pe dumneavoastră.

Numai că vrem și dumneavoastră, cei care locuiți împreună cu noi, să conștientizați că unde n-am fi noi – cu Rusia sovietică, socialistă, democratică, cu Uniunea Europeană, cu Germania, cu americanii, noi cei care locuim azi în Republica Moldova: românii moldoveni, găgăuzii, bulgarii, evreii, georgienii, armenii, tătarii, toți o să locuim și în continuare. Și trebuie să facem așa încît să trăim în pace și liniște. Dar dumneavoastră trăiți pe pămîntul nostru, dar cu torba și cu gîndurile la Kremlin. Iată care-i problema. Și nu vreți să recunoașteți limba noastră și cultura noastră, și vorbiți în limba rusă în continuare. Apoi ce fel de concetățeni sîntem noi?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Treziți-vă!

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Partidul Liberal Democrat vrea o replică? Nu?

Vă mulțumesc.

Nu mai sînt replici la replici. Vă rog frumos supun votului amînarea votului.

Cine este pentru vă rog frumos să votați. Vă rog frumos.

În minoritate. Da.

Se supune votului pentru primă lectură proiectul de Lege pentru completarea articolului 11 din Legea nr.764 din 27 decembrie 2001 privind organizarea

administrativ-teritorială a Republicii Moldova. După vot eventual. Dar eu am numărul celor prezenți în sală, nu vă faceți griji, domnule președinte. Și după pauză.

Cine este pentru aprobarea în primă lectură a proiectului nr.1 din 21 ianuarie 2015 vă rog frumos să votați.

Văd majoritatea. Oricum nici nu este necesar numărarea votului. Proiectul nr.1 din 21 ianuarie 2015 a fost votat în primă lectură.

În continuare se propune proiectul de Lege ... Se propune spre examinare proiectul de Lege ...

Doamnă Domentî,

Vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule Președinte,

Solicitez o pauză în numele Comisiei protecție socială, sănătate și familie. 5 minute avem nevoie să ne întrunim, să luăm o decizie operativă.

Domnul Andrian Candu:

Haideți să examinăm următorul proiect și după aceea revenim la proiectul pe care o să solicitați să-l introducem printr-o procedură specială pe ordinea de zi.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Proiectul nr.8 înregistrat pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Nr.28 din 10 februarie 2015.

Doamna Zinaida Greceanî,

Vă rog frumos să prezentați proiectul.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Inițiativa noastră legislativă sub nr.28 din 10 februarie 2015 este una foarte simplă și conține trei amendamente la două legi de bază.

Propunem ca termenul de prezentare a raportului anual al Curții de Conturi asupra modului de formare și administrare a resurselor publice să fie stabilit la data de 10 iulie și nu la 10 octombrie, cum este actualmente.

Vă aduc argumentele din care cauză.

Conform prevederilor articolului 47 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, Curtea de Conturi efectuează auditul rapoartelor anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat și prezintă raportul de audit Guvernului către 1 iunie, iar Parlamentului acest raport, conform Legii Curții de Conturi, îl prezintă către 10 octombrie.

În afară de aceasta, Guvernul este obligat să prezinte Parlamentului în fiecare an, pînă la 1 iulie, rapoartele anuale de executare a bugetelor respective.

Prin urmare, solicităm ca raportul anual să fie prezentat la 10 iulie Parlamentului și asta, de fapt, ne va da posibilitatea și nouă mai bine să analizăm realizarea raportului despre executarea bugetului odată cu aprobarea Legii bugetare anuale.

Al doilea amendament. Se propune ca deputații neafiliați să fie în drept de a solicita Curții de Conturi efectuarea unor acțiuni de audit.

Prevederea în cauză este conform articolului... prevederilor articolului 22 alineatul (1) din Constituție, iar conform Legii Curții de Conturi, doar fracțiunile parlamentare pot să se adreseze Curții de Conturi.

Și al treilea amendament. Ține de recomandările înaintate Parlamentului, în special ține de executarea bugetului de stat, să se regăsească în lista propunerilor la proiectul bugetului de stat pentru asigurarea administrării cît mai eficiente și eficace a banilor publici.

De aceea, stimați colegi deputați,

Sînt niște propuneri pur tehnice, solicit susținerea dumneavoastră.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Și aici e și de remarcat că ați făcut propunerea ca acest proiect de lege să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2016.

Domnul Reidman,

Vă rog frumos, întrebări la autor.

Domnul Oleg Reidman:

Да, спасибо.

Зинаида Петровна,

Вот это последнее предложение, третье. Вы настаиваете на нем?

У нас Счетная Палата превратится в это самое, в организацию там я не знаю кого – девочек по вызову, аудиторов по вызову, мальчиков по вызову, ну ...

Я не думаю, что обоснованно давать право каждому депутату направлять Счетную палату куда-то с контролем.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Уважаемые коллеги депутаты!

Это предложение, Олег Моисеевич, было исходя из то, что предусматривает сегодня Конституция, что любой депутат может обращаться в любой орган.

Поэтому, если Парламент решит, что нет, ради Бога, я не настаиваю ни на чем. Это просто идет в нашу помощь.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
Precizare sau a doua întrebare?

Domnul Oleg Reidman:

Зинаида Петровна,
Есть разница – обращаться в любой орган за материалами, которые этот орган располагает, или направлять этот орган для добычи материалов каких-то. Вот о чем речь идет. Это разные вещи.

Обращение в Счетную палату за контролем кого-то и чего-то или обращение в Счетную палату за материалами, которыми она располагает. Это разные вещи.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Но поймите правильно, что любой депутат может располагать какой-то информацией, которая необходима, необходима, чтобы ... (*Rumoare în sală.*)
Да.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
Vă rog frumos.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Понятно.

Domnul Oleg Reidman:

Любой депутат как и любой гражданин, располагающий информацией, которая требует проверки и импликации чьей-то, должен направить ее по принадлежности: в Прокуратуру, в Счетную палату, к черту, к дьяволу на рога, куда угодно.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Уважаемые коллеги,
Давайте мы не будем открывать тут спор по этим техническим вопросам, это совершенно не принципиально.

Я сказала, что просто желательно привести в соответствие с тем, что предусматривает Конституция. Нет – нет.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Domnul...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Это технический проект закона, который должен нам помочь.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
Precizare, ultima.

Domnul Oleg Reidman:

O precizare.

Дело в том, что эта часть, третья, ну, будем так говорить, мешает согласиться с очень важным моментом о том, что отчет, рапорт по бюджету, об исполнении бюджета должен предваряться отчетом Счетной палаты.

Это очень хорошее предложение, это правильное предложение, но в ансамбле, так сказать, ... с этим третьим теряется.

Нам надо либо согласиться с тем, чтобы третьего не было, и тогда первые два принимаются хорошо, либо – что делать, я не знаю?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Олег Моисеевич, eu am menționat foarte clar, nu este lucrul acesta principal.

Plenul Curții de Conturi... Plenul Parlamentului decide, dar aceasta este al treilea amendament, nu al doilea.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.
Domnul Filat,
Vă rog.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, e corect, al doilea, al doilea.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Prima parte a inițiativei este, într-adevăr, una logică și necesară, dar ce ține de a doua parte a acestei inițiative, problema este un pic mai mare decât una tehnică. Și o să vă explic de ce.

Pe de o parte este, este adevărat, conform Constituției, fiecare deputat are dreptul sau drepturi egale să sesizeze, să informeze, să ceară informații. Doar că, așa cum prevedeți dumneavoastră în această inițiativă, ar însemna că deputații neafiliați urmează să aibă drepturi mai mari, decât deputații care fac parte dintr-un grup parlamentar.

Deci, acei care fac parte dintr-un grup parlamentar pot să adreseze la Curtea de Conturi doar prin intermediul grupului parlamentar al fracțiunii, o singură dată, iar deputații neafiliați n-au nici un fel de limită.

Și aici întrebarea a fost una foarte corectă, deoarece solicitarea, așa cum este prevăzut în inițiativă, ține de inițierea unui control din partea Curții de Conturi.

De aceea și propunerea noastră din partea fracțiunii este ca această parte a inițiativei să fie exclusă din proiectul pe care l-ați prezentat și să votăm partea care este necesară și foarte corectă propusă în această inițiativă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Sînt de acord, excludem. Dar ce facem, dacă noi în Parlament avem deputați care singuri, de sine stătător, au ajuns fără nici o fracțiune parlamentară în Parlament? Și n-au aderat nici la un... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul Filat,

Precizare, vă rog.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc.

Deci, noi încă nu am avut în istoria Republicii Moldova situații în care un deputat să vină, de sine stătător, în Parlament.

Istoria arată altceva.

Vin în cadrul partidelor și după care-s... devin foarte independenți.

De aceea, din punctul nostru de vedere, este necesar ca să facem această separare și atunci lucrurile se vor clarifica.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Nu vă antrenați în discuții politice, eu am acceptat dintr-o dată. Haideți un document care este necesar și vine să îmbunătățească cadrul elaborării și examinării proiectului bugetului în Parlament noi îl politizăm.

Eu am acceptat. Gata, finalizăm discuțiile.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim pentru astfel de constructivism.

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autor,

Printre avizele pe care le-am remarcat la proiect, sînt suficiente, sînt multe, CNA-ul s-a pronunțat, o parte din comisiile parlamentare, chiar dacă și nu toate, inclusiv Comisia juridică, numiri și imunități, văd că nu are avizul.

Dar, chiar admitînd faptul că Legea nr. 780 nu presupune avizarea obligatorie din partea anumitor entit ti, aţi solicitat cumva avizul Curţii de Conturi, ca o entitate vizată, în acest proiect?

Şi dacă da, care este?

Fiindcă eu nu-l văd în format electronic plasat.

Doamna Zinaida Greceanii:

Eu nu am văzut avizul Curţii de Conturi, noi am examinat în comisia noastră de profil, Comisia, economie, buget şi finanţe, am examinat toate nuanţele şi, de fapt, comisia unanim a acceptat acest proiect.

Domnul Valeriu Streleţ:

De acord. Era bine ca această entitate vizată direct în acest proiect să se...

Doamna Zinaida Greceanii:

Stimaţi colegi,

Domnul Valeriu Streleţ:

... daţi doar o secundă, să spună, ei vor fi capabili să prezinte raportul său în în noul termen pe care îl propuneţi dumneavoastră? Au capacităţile necesare?

Sau dacă nu, poate e nevoie ca să-şi suplineze capacităţile ...

Doamna Zinaida Greceanii:

Stimate coleg,

Vă răspund. Nu-i nici o logică în ceea ce... să mai solicităm avizul.

Curtea de Conturi, conform legii, este obligată să prezinte Guvernului raportul acesta către 1 iunie. Către 1 iunie. El este gata.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulţumim frumos.

Doamna Domentii.

Doamna Oxana Domentii:

Stimată doamnă autor,

Eu sînt absolut de acord că noi chiar avem nevoie de această modificare la punctul  nt i al legii şi e nevoie să grăbim Curtea de Conturi să ne prezinte acest raport mai devreme.

Dar aş avea o întrebare la articolul 2, unde faceţi recomandări înaintate Parlamentului din Raportul asupra administrării şi  ntrebuinţarii resurselor financiare publice şi patrimoniului public al Curţii de Conturi, aceste recomandări să fie incluse în lista de recomandări asupra proiectului legii bugetare anuale.

Eu vreau să înţeleg despre ce fel de listă de recomandări este vorba...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Noi...

Doamna Oxana Domentî:

... ce valoare are ea?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Eu am înțeles.

De fapt, aceste recomandări, să spunem așa, ele vor fi ca o anexă la proiectul Legii bugetului, pe care noi le facem din numele Parlamentului, ca executorii, ca Guvernul să țină cont de aceste recomandări pentru viitor.

Ele nu sînt obligatorii, dar sînt niște recomandări care, de fapt, este o practică care se face și altfel Curtea de Conturi face auditul și face niște recomandări Parlamentului care nu se găsesc nicăieri. Și n-au nici un efect.

Noi auditul Curții de Conturi l-am transferat nu știu în ce.

Ele nu au nici o valoare, recomandările Curții de Conturi.

Și credeți-mă că și organele de drept nu mai țin cont de toate aceste rezultate ale auditului și atunci Curtea de Conturi... ținem un organ care n-are nici o eficiență, care se ocupă nu știu cu ce. Nici cu controlul. Face un audit care este recomandabil.

Și ce facem cu recomandările acestea?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Noi...

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Domentî,

Vă rog frumos.

Doamna Zinaida Greceanîi:

...cel puțin în comisie trebuie să discutăm lucrurile acestea.

Doamna Oxana Domentî:

Eu înțeleg, într-adevăr, că noi trebuie să ținem cont de aceste recomandări și să punem în sarcina Guvernului să monitorizăm că aceste recomandări sînt implementate, dar, din cîte am văzut din practică, în aceste recomandări ale Curții de Conturi nu sînt doar recomandări legate de procesul bugetar ca atare, dar țin de administrarea, întrebuințarea resurselor financiare publice și a patrimoniului public.

Deci sînt recomandări mai largi. Atunci dumneavoastră propuneți să selectăm doar recomandările care țin de procesul bugetar, să anexăm la acest proiect bugetar.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Procesul bugetar ține și de utilizarea mijloacelor nu doar financiare, dar și a tuturor, și a patrimoniului public.

Pînă la urmă, aceasta totul e legat cu bugetul.

Doamna Oxana Domentî:

Pentru...

Doamna Zinaida Greceanîi:

De aceea, noi recomandările în cauză trebuie să le includem toate.

Doamna Oxana Domentî:

Eu înțeleg. După mine ar fi normal să audiem raportul Curții de Conturi, să facem această listă de recomandări generale, s-o înaintăm Guvernului spre executare, să urmărim ca ele să fie executate, dar poate nu neapărat să sincronizăm cu acest proces bugetar, pentru că putem extinde prea mult sau îngreuna...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu cred...

Doamna Oxana Domentî:

...procesul de aprobare bugetară.

Doamna Zinaida Greceanîi:

...numai.

Doamna Oxana Domentî:

Dar aceasta e părerea mea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu cred, dacă am face noi lucrul acesta odată cu aprobarea Legii bugetului, el va avea un caracter mai obligatoriu.

Doamna Oxana Domentî:

Ceea ce privește punctul 1 și 3 este acceptabil.

În ceea ce privește punctul 2, noi toți sîntem categoric împotriva...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Stimată doamnă Greceanîi,

Doar o singură mențiune, dacă permiteți, și din partea mea. La... anume în acest context cînd se discută și despre recomandările care sînt introduse ca și propuneri ulterior în Legea bugetului. Faptul că ele sînt expediate de Curtea de Conturi Parlamentului e bine, dar după aia trebuie să avem un mecanism intern, cine anume face amendamentul sau propunerea la Legea bugetului.

Iată de ce aici probabil este cazul ca să fie introdus: „Recomandările înaintate Parlamentului din Raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public al Curții de Conturi se includ, de către Comisia economie, buget și finanțe, în lista recomandărilor asupra proiectului Legii bugetului.”

Fiindcă de altfel o să rămână în aer. Parlamentul ca atare nu poate să ... ca atare, ca instituție, să facă propuneri.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnule Președinte,

Mulțumesc.

Cred că, în calitate de generalizator, trebuie să fie Comisia noastră de profil, economie, buget și finanțe, dar recomandările pot să vină din partea tuturor comisiilor care examinează raportul Curții de Conturi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Atunci prin comisii sau ceva de felul acesta, dar pentru lectura a doua evident deja poate fi... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu. Propunerea dumneavoastră este bună.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles. Dar, oricum. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Comisia.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări?

Domnul Voronin,

La autor întrebare.

Domnul Vladimir Voronin:

Domnule Candu,

Întrebarea nu-i pentru raportor, dar pentru noi toți: dar cu Urechean ce facem, cum procedăm?

Domnul Andrian Candu:

Potrivit legii. (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumim frumos.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Și eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Greceanîi.

În continuare, este invitat la tribuna principală domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați și comunică următoarele.

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative prevede modificarea Legii Curții de Conturi și a Legii cu privire la finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale.

În acest sens, proiectul de lege respectiv a fost analizat în cadrul comisiei, unde au fost expuse opinii referitor la propunerea de modificare a articolului 8 alineatul (1) litera b) din Legea Curții de Conturi, și anume modificarea termenului de prezentare Parlamentului Republicii Moldova a Raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public pentru a facilita procedura de examinare a raportului Guvernului în termenul prevăzut de legislație.

Ca urmare a discuțiilor vizavi de acest subiect, membrii comisiei au fost de acord cu operarea unor astfel de modificări în legislație care ar permite modificarea termenului de prezentare Parlamentului a raportului dat.

Este de menționat că proiectul a fost avizat de comisiile parlamentare și de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. Propunerile și obiecțiile expuse vor fi examinate în lectura a doua, iar îmbunătățirea părții textuale a legii va fi luată în considerare la redactarea finală a proiectului.

În contextul menționat mai sus, modificările și completările propuse urmează a fi operate în concordanță cu legislația în vigoare, și anume Legea cu privire la finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale care prevede respectarea termenelor calendarului bugetar.

Totodată, referitor la acest capitol există... comisia constată că există deja un proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de Conturi cu nr.1101 din data de 23 mai 2012, care a fost examinat în primă lectură la ședința plenară din 12.10.2012.

În urma dezbaterilor, Comisia economie, buget și finanțe a decis susținerea proiectului de Lege nr.28 din 10 februarie 2015 în primă lectură, cu comasarea acestuia pentru a doua lectură cu proiectul de Lege nr.1101 din 23 mai 2012, ca fiind de bază.

Cu referință la cele menționate, Comisia economie, buget și finanțe propune adoptarea proiectului de Lege nr.28 în primă lectură.

Rog susținerea, stimați colegi.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în... adresate președintelui comisiei.

Doamna Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule președinte al comisiei,

Noi, în cadrul comisiei noastre de specialitate, am examinat acest proiect de Lege nr.28 și am propus excluderea din articolul 1 a punctului 2.

Deci eu nu știu, dacă aceasta ține de modificarea în lectura a doua, acceptăm. Dacă considerați că este una de concept, ca să excludem această poziție, atunci rog să supuneți la vot.

Domnul Ștefan Creangă:

Nu. Eu cred că este, nu este vorba de concept. Este vorba de... pentru lectura a doua.

Eu am văzut avizul, dar trebuie să-l discutăm cu colegii la comisie.

Domnul Andrian Candu:

Nu mai sînt întrebări în adresa...

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Domnule președinte,

Sper că luați în calcul propunerea și specificarea care a făcut-o domnul președinte Filat referitor la punctul 2 din articolul 1 din proiect, care a fost acceptată de autor. Adică înainte de votul pentru primă lectură.

Domnul Ștefan Creangă:

Da. Sigur că da.

Noi am examinat, pentru că, într-adevăr, este ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Autorul a acceptat.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc. OK.

Domnul Andrian Candu:

Lucrul acesta, probabil, nu mai e cazul să-l supunem la vot. În stenogramă este înregistrat.

O să votăm în lectura întâi și atunci se acceptă.

Mersi.

Vă mulțumim foarte mult.

Supunem votului pentru primă lectură, cu amendamentul acceptat de autor, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.28 din 10 februarie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Proiectul de lege respectiv a fost aprobat în primă lectură.

În continuare, cu titlu de excepție, în baza articolului 46 alineatul (3)...
(*Rumoare în sală.*)

Cu titlu de excepție, în baza articolului 46 alineatul (3), la solicitarea Comisiei protecție socială, sănătate și familie propunem introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.112 din 1 aprilie 2015 ce ține de modificarea articolului 6¹ din Legea cu privire la medicamente, care a obținut și avizul Guvernului.

Este vorba despre lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea.

Comisia solicită pauză de 5 minute chiar. (*Rumoare în sală.*)

Comisia solicită pauză de 5 minute.

Doamna Domentii o să menționeze locația.

De procedură, domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Am ruga Secretariatul Parlamentului să repartizeze acest aviz al Guvernului, să-l vadă toată lumea.

Domnul Andrian Candu:

Bineînțeles.

Rugăm Secretariatul Parlamentului să repartizeze avizul Guvernului obținut astăzi, ce ține de acest proiect de lege pentru lectura a doua.

De procedură, domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Președinte,

Noi înțelegem, există urgență, dar respectați-ne și pe noi. Puneți-ne la dispoziție proiectul. Noi nu putem să-l introducem pe ordinea de zi înainte să-l cunoaștem și să ne puneți în fața faptului împlinit.

Acest.... (*Rumoare în sală.*) proceduri pot fi respectate. Cu o jumătate de oră înainte ni l-ați fi repartizat și după aia deja voi votați.

Eu înțeleg, voi cu PCR-ul și cu PD-ul sînteți în coaliție, dar sîntem și noi. Respectați-ne, și pe noi, că există așa o atmosferă respectuoasă.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Munteanu,

(*Rumoare în sală.*)

În pauză acum o să fie repartizat și avizul Guvernului, și proiectul de lege care este atît de bine știut.

Și plus că mai aveți și reprezentanți în comisie, pe care îi rugăm să lucreze acum în ședință.

Vă rog frumos,
Doamnă Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Eu rog membrii comisiei să se adune în partea dreaptă a sălii.

Și vreau să vă zic că nu există modificări la ceea ce am discutat ieri. Așa că, totul rămîne în vigoare. Avizul Guvernului este unul pozitiv. Și, imediat după ce se întrunește comisia, repartizăm raportul și avizul Guvernului, așa cum este necesar.

Mulțumim mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Revenim la 15 și 45.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,
Revenim la lucrările plenului.

Și în continuare se propune spre examinare proiectul nr.112 din luna aprilie 2015 ce ține de modificarea articolului 6¹ din Legea cu privire la medicamente. Examinarea în lectura a doua.

Vă rog frumos,
Doamnă Domentî,

Să prezentați raportul comisiei pentru lectura a doua. Inclusiv să prezentați avizul Guvernului și alte amendamente, dacă au fost formulate.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Vă prezint atenției dumneavoastră raportul asupra proiectului de Lege privind modificarea articolului 6¹ din Legea cu privire la medicamente nr.1409 din 17 decembrie 1997, deci proiectul de Lege nr.112 din 1 aprilie 2015.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, a examinat în lectura a doua proiectul de Lege privind modificarea articolului 6¹ din Legea cu privire la medicamente nr.1409 din 17 decembrie 1997, inițiativă legislativă a Comisiei protecție socială, sănătate și familie în componentă deplină.

În urma dezbaterii purtate asupra proiectului de lege, membrii comisiei comunică următoarele.

Guvernul a avizat pozitiv proiectul de lege pus în discuție, astfel că membrii comisiei au acceptat amendamentele incluse în acesta, cât și amendamentele propuse de deputații în Parlament și de Comisia economie, buget și finanțe.

Ca rezultat, alineatul (2¹) litera a) sintagma „majorarea cu mai mult de 5% a cursului de schimb al valutei naționale” se substituie cu sintagma „deprecierea cu mai mult de 5% a valutei naționale”. Iar la litera b) sintagma „diminuarea cu mai mult de 3% a cursului de schimb al valutei naționale” se substituie cu sintagma „aprecierea cu mai mult de 3% a valutei naționale”.

În examinarea din primă lectură a fost aprobat și amendamentul deputaților Reidman și Zagorodnii privind includerea unui nou alineat (2²) cu următorul conținut: „Prețul de producător la medicamente inclus în Catalogul național de prețuri, atât în lei, cât și în valută, poate fi diminuat oricând la cererea solicitantului indiferent de oscilațiile cursului valutar”.

Deputatul Gheorghe Brega a propus excluderea sintagmei „mai mult de” de la alineatul b)... alineatul (2¹)... la litera b) alineatul (2¹), însă membrii comisiei nu au acceptat această formulare, deoarece stabilirea unui procent fix de apreciere a leului ar putea fi interpretată ca fiind unica condiție de diminuare a prețurilor la medicamente în această situație.

Totodată, membrii comisiei au acceptat o parte din această propunere și au propus modificarea redacțională a sintagmei „cu mai mult de 3%” în sintagma „cu 3% și mai mult”, astfel ca să existe o marjă și o posibilitate mai largă de revizuire a prețului inclusiv și cu... atunci când aprecierea se face cu 3% exact, în cazul în care există o astfel de situație.

Membrii comisiei, cu vot unanim, propun adoptarea proiectului de lege menționat în lectura a doua în plenul Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei? (*Rumoare în sală.*) Nu sînt. Toți ați primit materialele, avizele.

Se supune votului, pentru a doua lectură...

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

... proiectul de Lege privind modificarea articolului 6¹ din Legea nr.1409 din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente, proiectul nr.112 din 1 aprilie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

E unanimitate, dar avem nevoie de rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 34.

Sectorul nr.3 – 21.

Domnul Andrian Candu:

Cu 74 de voturi, proiectul de lege a fost adoptat în lectura a doua și ultima, proiectul de Lege nr.112 din 1 aprilie 2015 privind modificarea articolului 6¹ din Legea nr.1409 cu privire la medicamente.

În continuare, se propune pentru examinare proiectul de Hotărîre privind stabilirea unei date privind organizarea alegerilor locale generale, nr.9 pe ordinea de zi, nr.76, ca înregistrare, din 16 martie 2015.

Din autori prezintă proiectul domnul Vasile Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Stimați deputați,

În conformitate cu prevederile articolului 38 din Constituția Republicii Moldova, voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

În conformitate cu articolul 54 din Constituția Republicii Moldova, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege.

În conformitate cu articolul 119 al Codului electoral, primarii orașelor, municipiilor, sectoarelor, satelor, comunelor și consilierii în consiliile raionale, orășenești, municipale, de sector și sătești, comunale se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 4 ani.

În conformitate cu articolul 122 al Codului electoral, data alegerilor locale generale sau anticipate se stabilește prin hotărîrea Parlamentului, cu cel puțin 60 de zile înainte de alegeri.

Analizînd modul și termenele de fixare a datei alegerilor locale generale de către Parlamentul Republicii Moldova prin prisma legislației pertinente citate supra, remarcăm că legislaturile anterioare, la stabilirea datei alegerilor locale generale, au format o practică constantă prin care se întrevide clar că punctul de reper pentru fixarea datei alegerilor locale generale este ziua în care s-au desfășurat alegerile locale generale anterioare.

La înaintarea proiectului de Hotărîre privind stabilirea datei alegerilor locale generale, noi, ca autori, am ținut cont și de lipsa circumstanțelor excepționale care ar justifica instalarea interimatului alesului local, cum ar fi războiul de agresiune sau calamitățile naturale, precum și faptul că, în lipsa unor asemenea circumstanțe

excepționale, orice deviere va avea drept efect afectarea inadmisibilă a dreptului cetățenilor de a alege și de a fi ales.

Notăm că, actualmente, nu există nici alte circumstanțe excepționale care ar justifica restrângerea dreptului fundamental... a drepturilor fundamentale ale cetățenilor de a alege și de a fi ales.

De altfel, nici pretinsa reformare a administrației publice locale și evitarea unor pierderi financiare nu este temei de a amâna data alegerilor locale generale, în lipsa unor argumente plauzibile, de ce pretinsa reformă nu a fost făcută anterior și cum alegerile locale generale fac imposibilă promovarea pretinsei reforme.

Drept urmare, în opinia noastră, a autorilor, orice tentativă de amânare a alegerilor locale generale nu poate fi privită decât ca o tentativă de uzurpare a puterii în stat.

De aceea a fost prezentat proiectul de Hotărîre privind stabilirea datei alegerilor locale. Este propusă de către noi data de 7 iunie 2015.

De aceea rog susținerea proiectului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În adresa autorului, întrebări?

Domnul Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor sau coautor, mai bine spus,

Nu o să intrăm în a face comentarii pe marginea motivației la înaintarea acestei Hotărîri a Parlamentului privind stabilirea datei alegerilor locale, doar că aș avea o propunere din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat din Parlament ca data alegerilor să fie stabilită în data de 14 iunie, nu 7 iunie.

Cu toții cunoaștem că venim foarte curînd către Sfintele Sărbători de Paște, data de 12, și acele 60 de zile la care facem noi referință, în care ar trebui să înceapă procedura de pregătire și de petrecere a alegerilor, să intervină după Sfintele Sărbători de Paște.

Domnul Vasile Bolea:

Se acceptă. Se acceptă de către autor.

Domnul Andrian Candu:

Se acceptă de autor propunerea.

Întrebări nu mai sînt la autor?

Vă mulțumim frumos.

Stop, mă scuzați. Mă scuzați, domnule Bolea.

Domnul Ghimpu.

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

N-am înțeles, acceptați pe 14?

Domnul Vasile Bolea:

Da, se acceptă.

Domnul Mihai Ghimpu:

Fracțiunea Partidului Liberal consideră, stimați colegi, că corect ar fi să modificăm legislația și să nu fie fixată o dată 7, 14, 28, să scriem „prima duminică a lunii iunie” în viitor. Și atunci toată lumea știe că prima duminică au loc alegerile în iunie în două mii ... anul, peste patru ani de zile.

Fiindcă dacă de fiecare dată așa, odată pe 5, odată pe 7, altă dată pe 14. Și plus că mandatul primarilor aleși și consilierilor aleși în primul tur și al primarilor... Noi pledăm pentru data de 7.

Mulțumim.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Ghimpu,

Conform legislației, Codului electoral, conform articolului 122 din Codul electoral data alegerilor locale se stabilește prin hotărârea Parlamentului cu cel puțin 60 de zile înainte. Astăzi urmează să adoptăm această decizie, deja data privind fixarea alegerilor locale generale aparține plenului Parlamentului. A fost propusă data de 14 luând în considerare că, într-adevăr, în această perioadă noi sîntem, mă rog, vom sărbători Paștele, a fost acceptat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Ghimpu,

Mai aveți precizare sau întrebare?

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Mulțumesc.

Eu referitor la ceea ce ați spus că în Codul electoral e scris cu 60 de zile, de acord. Dar veșnic e doar Dumnezeu și omul atît cît vrea Dumnezeu. Legile se modifică, se anulează, se adoptă altele noi, depinde de noi cum o să scriem.

Eu cred că așa corect ar fi, fiindcă aceasta contează și pentru oamenii care se pregătesc, candidează în calitate de primar, de consilieri. E vorba de o stabilitate politică aici, iată despre ce. Că nu-i interesul nostru. Azi, mă rog, nouă ne convine, mâine poate să nu ne convină. Este vorba de o stabilitate politică. Noi să venim cu un proiect de hotărâre și modificarea legislației, ca să fie așa cum este și în unele țări deja cu o democrație dezvoltată.

Mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Ghimpu,

Eu m-am referit în discursul meu inclusiv la legislația Republicii Moldova. Noi putem s-o modificăm. Asemenea a fost propus iarăși de către noi să fixăm data limită când aceste alegeri urmează să se petreacă, așa cum este prevăzut și pentru alegerile parlamentare, adică cu 60 de zile înainte, dar nu mai mult de 3 luni de la expirarea mandatului alesului local. Va fi propusă Parlamentului și va fi dezbătută.

În ceea ce ține de, iarăși, 7, 14. Eu cred că data de 14, într-adevăr, poate fi susținută reieșind din aceea că sîntem în perioada Sfintelor Sărbători de Paște. Știți cum Paștele anual se sărbătorește în diferite perioade, faptul că în Republica Moldova în această perioadă trebuie să fie organizate alegerile locale.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos.

Stați puțin numai, domnule Bolea, mai sînt întrebări.

Vă place să exersați.

Domnul Oleg Reidman:

Небольшое уточнение. То, что Вы сообщили с трибуны, содержится и в пояснительной записке к Вашему законопроекту?

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Тогда у меня вопрос, поскольку пояснительная записка является частью законодательной инициативы, частью законодательного проекта, где Вы обнаружили попытки перенести или затормозить выборы местные? tentativele de amînare data ... ș.a.m.d. Unde a fost apărut asta?

Domnul Vasile Bolea:

Acum deja nu, dar anterior proiectul respectiv a fost propus ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Oleg Reidman:

Я спрашиваю вполне осознанно. Потому что обсуждение в обществе, по телевизору, по радио, в газетах, дослушивая вымыслы некоторых журналистов о том, что у кого-то что-то в голове есть, не могут переключать просто так в законодательную инициативу. Я вас прошу быть к этому делу более внимательным.

Спасибо.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Mersi mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Diacov,

Vă rog.

Domnule Bolea,

Numai puțin.

Domnul Dumitru Diacov:

Stimați colegi,

Eu de „razul” acesta l-aș susține pe domnul Ghimpu ca să avem așa o dată fixată. Fiindcă uitați-vă ce se întâmplă. Data trecută au fost alegerile pe data de 5, da?

Domnul Vasile Bolea:

5.

Domnul Dumitru Diacov:

Acum noi analizăm, vedem Paște, chestii, soare, umbră, pe data de 14. Data viitoare o să trebuiască tot să facem nu mai devreme de data de 14 sau douăzeci și nu știu cât. Și în felul acesta o să ne ducem, o să ne ducem pînă în luna iulie și august, înțelegeți. De aceea, este o problemă. Da.

Eu propun să susținem Alianța socialisto-liberală. Unii cu 7, alții cu 7, poate așa să facem? Să nu se supere că noi nu susținem opoziția. Eu cred că nu-i o chestie principială pentru nimeni. Dar considerentul acesta că noi data viitoare deja o să ne chinuim să nu nimerim în vacanța studenților și profesorilor ș.a.m.d. o să fie problema aceasta.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Diacov,

Pentru aceasta trebuie de ...

Domnul Dumitru Diacov:

Corina ești de acord cu mine? Ei, vezi.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Diacov,

Pentru aceasta trebuie de schimbat legislația, mă refer la Codul electoral. Dar ceea ce ține de susținere. Poftim, susțineți acest proiect. Nu vom fi împotriva.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Este absolut corect, în 2003 și în 2007 alegerile locale au avut loc în luna mai, după care în 2011 în luna iunie, de ce ? Pentru că un principiu constituțional clar spune că mandatul aleșilor locali nu poate fi nici scurtat, nici întrerupt, dar nici prelungit.

În momentul în care noi astăzi votăm în data de 14 iunie, mai devreme de această dată va trebui să alegem peste patru ani proxima duminică, după data de 14 iunie. Și o să ne adâncim tot mai mult în vară. În momentul în care rămîne la data de 7, există toată probabilitatea ca să stabilim, după modificarea legislației, prima duminică din luna iunie sau cea mai apropiată.

De aceea, poate ne mai gîndim, poate mai facem un tur și se mai schimbă și alte păreri în această sală și să rămînem la data de 7, care ne ține mai aproape de primăvară și nu ne duce în cîteva tururi sau în cîteva cicluri electorale către luna iulie sau chiar august. Pentru că, vă spuneam, un principiu constituțional spune că nici într-o situație nu pot fi scurtate și n-o să le puteți scurta în nici un fel.

Domnul Andrian Candu:

Da, continuați, domnule Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Noi în patru cicluri electorale am consumat deja o lună din luna de la mijlocul lunii mai, sîntem acum la mijlocul lunii iunie. Exact în 2 – 3 cicluri electorale o să ajungem la mijlocul verii, la mijlocul lunii iulie și este foarte complicat.

Trebuie să ne gîndim la miile și miile de oameni antrenați în acest proces, nu doar la interesele noastre înguste, care uneori unii vor să prelungească, să scurteze. Era o propunere absolut nevinovată.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Ghilețchi:

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am o întrebare către autor, dar totodată și către... poate sau remarcă la antevorbitor, dacă noi stabilim prima duminică din lună. Prima duminică din lună ea va varia de la 1 pînă la 7. Și atunci întrebarea este: oare nu se va scurta mandatul cu cîteva zile în acest caz? Adică dacă e să fim consecvenți, haideți să fim consecvenți. Pentru că durata mandatului în cazul acesta tot va fi afectată de data în care va fi prima duminică a lunii. Deci, prin urmare, trebuie să identificăm o altă soluție.

Eu cred că astăzi a fost propusă o soluție bună pentru ziua de azi, pe urmă putem modifica legislația. Dacă propunem să fie prima duminică, prima duminică, dar să vedem cum vom armoniza această modificare cu norma constituțională și de aici să reieșim.

Vă mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Stimați colegi,

Dacă să extrapolăm, peste două – trei cicluri electorale vreți, nu vreți noi alegerile locale generale va trebui să le organizăm în luna august, ulterior în luna septembrie ș.a.m.d.

Legea clar stabilește 60 de zile înaintea ... cel puțin cu 60 de zile înainte Parlamentul trebuie să stabilească ziua alegerilor locale generale.

De aceea ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Vasile Bolea:

... a fost propus acest proiect, data respectivă.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Filat,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Filat:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

La noi în Parlament se întâmplă foarte des exact ca în desenul ăla animat, când priveam noi mai în copilărie, știți „Баба Яга против”. Știți, doar ca să nu fie susținută o idee sau alta.

Noi discutăm acum nu o inițiativă legislativă care încă nici nu este scrisă, noi vorbim despre un proiect de hotărâre a Parlamentului cu scop foarte bine definit.

Acum vizavi de mandat.

Scurtarea mandatului, prelungirea mandatului. Nu, haideți, să fim un pic mai apropiați de realitate, nu de teorie. Mandatul începe la data validării, nu la data petrecerii alegerilor și mandatul are durată exact pînă-n data de 4 ani de zile din data validării.

Nu, așa este.

Dacă este vorba de mandat.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Filat,

În ceea ce ține de când începe mandatul pentru aleșii locali, există Hotărârea Curții Constituționale nr.10 din 2002, dacă nu greșesc, unde Curtea clar a stabilit că pentru aleșii locali data de când ei sînt în funcție este data când s-au organizat alegerile locale generale.

În ceea ce ține de mandatul parlamentarilor, este data de cînd ei au fost validați, ... adică mandatele parlamentarilor au fost validate de către Curtea Constituțională.

Și de aici clar este, cert este lucrul că data expirării mandatului alesului local trebuie să fie legată de data cînd au fost organizate alegerile locale precedente.

La noi alegerile locale precedente au fost organizate la data de 5 iunie 2011. Respectiv, la data de 5 iunie 2015, mandatul aleșilor locali este expirat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Și de aceea, ulterior, după data de 5 iunie, noi trebuie să stabilim data alegerilor locale generale. Faptul este că data de 7 iunie 2015 este duminică, da, cînd se poate de organizat alegerile locale, datorită faptului că în perioada respectivă, adică lunile aprilie – mai noi sîntem în sărbători, sărbătorile de Paște, bine, s-a propus cu o săptămîină mai tîrziu să organizăm alegerile locale generale. Eu cred că este o formulă binevenită și acceptată ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Ghimpu,

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

На сей раз я Вас уважаю Дмитрий Георгиевич, но vorba lui Gorbaciov, «Дима, ты не прав», ce ține de alianța liberală socialistă.

Eu observ că ultima perioadă încercați, așa, să forțați, să impuneți cetățenilor că sîntem în alianță.

Niciodată opoziția nu poate fi în alianță, numai acei care-s la putere.

Doi. Ce ține de dată.

Eu cred totuși, stimați colegi, să analizăm foarte bine, cea mai potrivită este data de 7 și nu contează începutul, startul, dar contează cînd au loc alegerile.

Fiindcă, mă rog, sărbătorile noi putem să le începem, tocmai din contra că aceste două sărbători Paștele și Paștele Blajinilor n-o să ne permită ca noi să ieșim, să facem politică.

Va fi o campanie mai scurtă și poate mai puțin vom tulbura mințile oamenilor.

Dar important este, că dacă noi ne ducem pe 14, peste 4 ani de zile noi nu mai putem să revenim la ziua de început de iunie și ne ducem, într-adevăr, cum s-a accentuat și aici, în iulie și ajungem în august, fiindcă ținem cont de 14 de-acuma.

Așa, eu cred că cel mai bine ar fi azi să votăm data de 7 și Paștele, și Paștele Blajinilor vor avea loc indiferent de cînd e numită data alegerilor.

Dar o să fie cea mai bună dată, pentru ca în viitor noi să nu avem probleme, peste 4 ani de zile, că va fi nu 14, va fi deja 20. Dar 20 turul II aceasta înseamnă de acum 1 iulie și tot așa.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da.

Vă mulțumim frumos.

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Domnule Bolea,

Cu referire la Legea privind statutul alesului local și Legea nr. 436 privind administrația publică locală, care expres prevăd că mandatul aleșilor locali începe odată cu validarea. Prima parte.

Doi. Ținând cont că noi toți am convenit că legiuitorul atunci când a stabilit în articolul 122 al Codului electoral, a omis acea prevedere care este la capitolul alegeri parlamentare – termenul de 90 de zile, noi urmează să revenim și să fie stabilit și pentru alegeri locale acest termen de 90 de zile și-l vom stabili de la ultimele alegeri, și nu este acel pericol la care vă referiți.

Această greșeală noi trebuie s-o reparăm și atunci stabilirea datei alegerilor pentru 14 este una logică.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul Bolea înțeleg, că nu comentați.

Domnul Mocanu Gheorghe.

Domnul Gheorghe Mocanu:

O parte din aleșii locali au fost aleși în turul II în 2011, care înseamnă data de 19 iunie.

Noi dacă fixăm alegeri înainte de data de 19 iunie, înseamnă că acești aleși locali nu vor avea 4 ani de mandat complet. În toți anii de până acuma, data alegerilor a fost mai târziu decât 4 ani în urmă.

În '99 a fost în mai – pe 23 mai, în 2003 – 25 mai, în 2007 – 3 iunie, în 2011 – 5 iunie. Evident că nu putem avea alegeri mai devreme de 5 și 19 iunie.

Nu, eu mă refer, trebuie să existe mandatul de 4 ani pentru fiecare ales local, că altfel, oricine ar contesta la Curtea Constituțională, cade proiectul.

Domnul Vasile Bolea:

Stimați colegi,

Referitor la problema respectivă, încă o dată v-am spus, încă în 2002 Curtea Constituțională, prin Hotărârea sa nr.10, a dat rezolvarea acestei probleme.

Dacă să extrapolăm în lege, în ceea ce ține de mandatul alesului local, nu se face referire la ceea ce ei intră în funcție din data validării. De ce?

Deoarece dacă pentru alegerile parlamentare validarea o face Curtea Constituțională, în cazul alegerilor locale fiecare judecătorie raională de sector validează mandatele.

În ceea ce ține de alegerile locale generale, să nu uitați că turul II pentru aleșii locali, în primul rînd, se referă la primari, deoarece toți consilierii sînt aleși la data alegerilor locale generale și pentru ei nu există procedura de turul II.

Din punctul acesta de vedere, încă o dată, trebuie să ne uităm la data precedentă cînd au fost organizate alegerile locale și mă refer la data de 5 iunie 2011.

Data de 5 iunie 2015 este data cînd pentru acești aleși au expirat mandatele de 4 ani și, ulterior, după această dată trebuie să organizăm alegerile locale generale.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Gheorghe Mocanu,
Continuați, vă rog.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Vorbim doar de data alegerilor.

Deci nu de data validării.

Dacă data alegerilor este pentru turul II, da, spuneți, vă rog, doar primarii sînt aleși locali?

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Păi aleși locali, aleși în turul II.

Domnul Vasile Bolea:

Așa.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Care nu au un mandat complet.

Corect?

Domnul Vasile Bolea:

Încă o dată vă explic referitor la această întrebare.

Curtea Constituțională a emis hotărîrea sa, pe care noi nu trebuie s-o... noi trebuie s-o executăm, să vorbim aici despre ...

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Intrăm în polemici atît de multe și dezbateri atît de multe pe probleme juridice. Pînă la urmă totuși o să alegem între 7 și 14 se pare, dar cetățenii cheltuie bani pe activitatea noastră.

Domnul Vasile Bolea:

Da, ține de plenul Parlamentului – 7, 14.

Domnul Andrian Candu:

O clipă.

Domnul Vasile Bolea:

Dar e foarte important ca această periodicitate să existe de la 4 la 4 ani, să nu organizăm noi alegerile în 2016 sau nu știu cînd.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Lupu,

Vă rog frumos. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Anul acesta vom sărbători 24 de ani de la redobîndirea statalității, independenței, suveranității. 24 de ani în țara noastră periodic au loc alegeri generale locale.

Dar eu am impresia, discuțiile acestea de o oră acum, în anul 2015, îmi fac impresia că, parcă, prima oară în țara noastră se desfășoară alegeri generale locale.

Situația este foarte clară, avem experiența anilor trecuți, există tot cadrul legal, inclusiv decizii la toate nivelurile și Curtea.

Domnule Președinte,

În numele fracțiunii, propun aplicarea articolului 108.

Lumea stă, se uită la noi și cred că nu înțelege ce, în general, noi discutăm.

Au fost date două propuneri, data de 14. Eu cred că trebuie să mergem, să auzim raportul comisiei, să votăm și să lucrăm mai departe.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

A fost solicitată invocarea articolului 108 „Încheierea dezbaterilor.” Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Dezbaterile au fost încheiate.

Vă mulțumim frumos, domnul Bolea.

Rugăm Comisia juridică, numiri și imunități să expună raportul.

Doamna Apolschii,
Vă rugăm.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre, care este dezbătut acum în plenul Parlamentului.

În conformitate cu articolul 122 alineatul (1) din Codul electoral, data alegerilor locale generale sau anticipate se stabilește prin hotărîre a Parlamentului, cu cel puțin 60 de zile înainte de alegeri.

În cadrul examinării, membrii comisiei au propus modificarea titlului proiectului de hotărîre, după cum urmează: „Privind stabilirea datei alegerilor locale generale.” Aceasta o spun pentru stenogramă.

De asemenea, sintagma „articolul 8, 119” din textul proiectului se vor exclude fiind suficientă adoptarea proiectului de hotărîre în temeiul articolului 122 alineatul (1) din Codul electoral, care stabilește expres competența Parlamentului de a stabili data alegerilor locale generale.

Și, în rezultatul examinării, membrii comisiei în unanimitate au propus proiectul de hotărîre spre examinare și adoptare plenului Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

În adresa comisiei dacă sînt întrebări?

Domnul Pistrinciuc.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Deci este clar că subiectul... Mă rog, noi ne gîndim toți cît de comod ar fi să facem alegerile și ne pare că o săptămîină este mare.

Dar, uitați-vă, o procedură foarte importantă ne-a scăpat și poate reprezentanții comisiei au întreat sau autorii proiectului, mai ales dacă vrem să desfășurăm pe data de 7.

Cînd spunem că sărbătorile de Paște au... pe data de 7, noi n-am întreat CEC-ul, ei trebuie să angajeze oameni, să organizeze, să formeze organele teritoriale electorale.

Deci dacă pe data de 7, ei nu reușesc să facă aceste angajări în termenele legale prestabilite, fiindcă-s zile de odihnă. Dumneavoastră știți despre aceasta.

Domnul Andrian Candu:

Iată de ce a fost propusă data de 14 și autorii au fost de acord.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

A... OK.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Deci cine dă mai mult? (*Rumoare în sală.*)

Atunci luăm cu maxima – 14.

Se supune votului ... Se supune votului amendamentul propus... De fapt, dacă autorii au fost de acord, gata.

Se supune votului proiectul de Hotărîre nr.76 din 16 martie 2015 privind stabilirea unei date privind organizarea alegerilor locale generale, cu amendamentul acceptat de autori, data de 14 iunie fiind stabilită data alegerilor locale generale.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Proiect de hotărîre. În unanimitatea celor prezenți, proiectul nr.76 a fost votat și adoptat.

În continuare cîteva anunțuri.

În primul rînd, vreau să vă anunț că deoarece au fost întrebări, pe site-ul Parlamentului a fost plasat proiectul ... Hotărîrea Parlamentului nr.41 din 24 martie 2015 în privința rezultatelor dezbaterilor și a comisiei de anchetă ce ține de sectorul bancar.

La fel, această hotărîre a fost expediată Monitorului Oficial. Va deveni publică și este deja publică.

Și, bineînțeles, această hotărîre a fost expediată și tuturor instituțiilor, inclusiv Guvernului, pentru desecretizare și tuturor celorlalte autorități.

Dați-mi voie din numele Parlamentului să-i felicităm cu ocazia sărbătorilor de Paște care vin pe acei... creștinii romano-catolici. Și cu această ocazie și pe acei, la fel, de confesiune iudaică.

Vă mulțumesc frumos.

Vă doresc o zi bună în continuare, un sfîrșit bun de săptămîină.

Și cel mai probabil vom desfășura ședințele următoare ale Parlamentului în zilele de miercuri și joi, dar vom mai reveni la acest subiect recomandînd comisiilor să lucreze și în ziua de marți în așa fel încît să se examineze politicile, politica fiscală, bugetul care urmează să vină în Parlament.

Vă mulțumesc frumos.

O zi bună în continuare și cetățenilor la fel un bun sfîrșit de săptămîină.

Ședința s-a încheiat la ora 16.21.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția generală documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*